

PËR MËSUESIN/EN

duk^agjini
shtëpia botuese publishing house

**Elmaze Çitaku, Ardita Gashi,
Shpresa Mehmeti**

EDUKATË FIGURATIVE

Për klasën e katërt të arsimit fillor

4

PËRMBAJTJA

Udhërrëfyes.....	5
Hyrje.....	7
Rezultatet e të nxënit për kompetencat kryesore të shkallës 2.....	10
Rezultatet e të nxënit të fushës: Artet - shkalla 2.....	13
Planifikimi vjetor i temave mësimore për fushën e kurrikulës: Artet - Klasa III.....	15
Plani dymujor: shtator—tetor.....	16
Plani dymujor: nëntor—dhjetor.....	19
Plani tremujor: janar—shkurt—mars.....	22
Plani tremujor: prill—maj—qershor.....	25
Mësimi 1: Botë me ngjyra.....	28
Mësimi 2: Krijimet me vija dhe vizatimi.....	30
Mësimi 3: Mjetet dhe teknikat e vizatimit.....	32
Mësimi 4: Vizatimi i formave dhe i figurave me mjete të ndryshme.....	34
Mësimi 5: Vizatim i lirë - Procesi i vizatimit të lirë.....	36
Mësimi 6: Vizatimi gjeometrik - Procesi i vizatimit të figurave gjeometrik.....	38
Mësimi 7: Vizatimi i portretit - Procesi i vizatimit të portretit.....	40
Mësimi 8: Rëndësia e vizatimit dhe përdorimi i tij.....	42
Mësimi 9: Krijimi i figurave simetrike.....	44
Mësimi 10: Frymëzimi dhe krijimi figurative.....	46
Mësimi 11: Galeria e artistëve të njohur botërorë.....	48
Mësimi 12: Galeria e artistëve të rinj.....	50
Mësimi 13: Ngjyrat dhe rëndësia e tyre - Nuancat e ngjyrave.....	52
Mësimi 14: Llojet e ngjyrave dhe teknikat e pikturimit.....	54
Mësimi 15: Pikturimi me ngjyra pastel.....	56
Mësimi 16: Pikturimi me ngjyra të ujit (akuarel, temper e akrilik).....	58
Mësimi 17: Teknika e kombinuar - kolazhi.....	60
Mësimi 18: Galeria e artistëve shqiptarë.....	62
Mësimi 19: Ushtrime kreative sipas shembujve.....	64
Mësimi 20: Artizanatet - profesionet.....	66
Mësimi 21: Arti tredimensional i skulpturës.....	68
Mësimi 22: Format natyrore dhe ato të ndërtuara - Materialet e skulpturës.....	70
Mësimi 23: Forma dhe struktura e objekteve.....	72
Mësimi 24: Arti i shtypit grafik.....	74
Mësimi 25: Gjurmët e shtypit – grafika.....	76
Mësimi 26: Krijimi i mozaikut me material të ndryshme.....	78
Mësimi 27: Ushtrime kreative sipas shembujve.....	80
Mësimi 28: Disenji - Disenji grafik.....	82
Mësimi 29: Disenji i tekstilit dhe i veshjeve.....	84
Mësimi 30: Disenji i hapësirave të brendshme.....	86
Mësimi 31: Disenji në medime elektronike.....	88
Mësimi 32: Objekte dhe artefakte.....	90
Mësimi 33: Disenjo një punim.....	92
Mësimi 34: Galeria jonë dhe artefakte.....	94
Mësimi 35: Ushtrime kreative sipas shembujve.....	96
Mësimi 36: Punim - silueta.....	98
Mësimi 37: Arti sipas tekstit dhe përshkrimi i veprave.....	100

Të dashur mësues dhe mësuese,

Ky libër është hartuar me qëllimin për t'ju ardhur në ndihmë për zhvillimin e mësimi, mbështetur në metodologjitë më të përparuara bashkëkohore.

Sistemi arsimor në Kosovë ka kaluar nëpër vështirësi të ndryshme dhe në shkolla janë përdorur metoda tradicionale të mësimdhënies. Sot kemi mundësinë që arsimimi t'i pajisë nxënësit me kompetencat që u nevojiten, për ta formësuar jetën e tyre dhe për të kontribuar në shoqëri. Për ta realizuar këtë synim, shtëpia botuese "Dukagjini" aplikon metodologji bashkëkohore të mësimdhënies ndërvepruese në librat e mësuesve, që ka për qëllim t'ju ndihmojë të gjeni përgjigje për pyetjen themelore: *Çfarë metodologjie do të përdorni për të ndërtuar e krijuar dije, shkathtësi, qëndrime dhe vlera që do t'u nevojiten nxënësve të Republikës së Kosovës për ta formësuar të ardhmen e tyre?*

Integrimi në hapësirën arsimore të shekullit të 21-të kërkon, midis të tjerash, modernizimin e metodave ekzistuese të mësimdhënies dhe të të nxënësve, futjen e veprimtarive bashkëkohore në mësim, që mundësojnë përgatitjen e një individi aktiv, të pavarur dhe të lirë, të pajisur me shprehje të menduarit kritik, krijues, komunikues dhe bashkëpunues, i aftë për t'i përmbushur kërkesat e shoqërisë së sotme.

Cilësia e re e të nxënësve dhe e mësimdhënies përbën përparësi absolute për arsimin. Ju nuk jeni vetëm burime informacioni, por nga ju kërkohet edhe të përdorni metoda dinamike të mësimdhënies, të kualitetit edhe metoda mësimore ndërvepruese, të cilat përbëjnë elementet bazë të këtij modeli, për t'i motivuar nxënësit që të angazhohen maksimalisht në mësim.

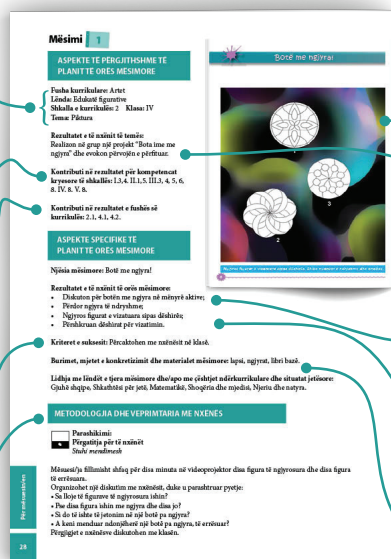
Modeli i këtyre librave dhe mësimet janë hartuar me profesionalizëm, përkushtim dhe përgjegjësi maksimale.

UDHËRRËFYES

për konceptimin e mësimëve model

Faqja në të majtë

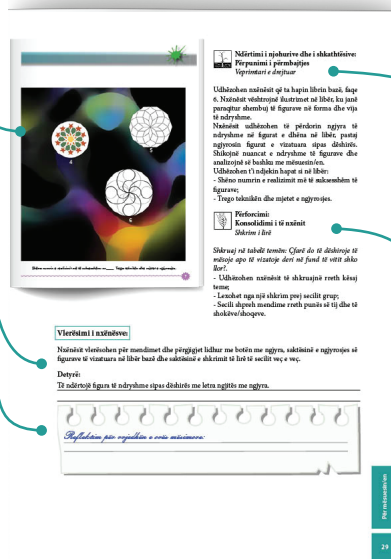
- Këto janë të dhëna identifikuese, të cilat orientojnë për mësimin.
- Mësimi synon që përmes rezultateve të të nxënës të kontribuojë në një ose disa prej kompetencave.
- Rezultatet specifike janë në koherencë me ato të fushës.
- Të gjitha mjetet dhe materialet, e çdo lloji, që shërbejnë për konkretizim në ndihmë të të nxënës.
- Parashikimi, faza e parë e orës mësimore e cila siguron përqendrimin dhe aktivizimin e nxënësve në mësim.

- Paraqitja e faqes së librit të nxënësit ndihmon mësuesin/en gjatë përgatitjes duke ia bërë më të lehtë.
- Rezultatet e të nxënës të temës janë në koherencë me ato të orës mësimore, tema është më e gjerë.
- Rezultatet specifike të të nxënës janë ato mbi të cilat ndërtohet mësimi.
- Janë zëbërthim i rezultateve të të nxënës sipas niveleve të arritjes. Përcaktohen me nxënësit në klasë
- Zakonisht mësimi ka lidhje me lëndë dhe fusha të tjera të cilat evidentohen.

Faqja në të djathtë

- Paraqitja e faqes së librit të nxënësit, ndihmon mësuesin/en, gjatë përgatitjes duke ia bërë më të lehtë.
- Vlerësimi formues në raport me rezultatet e të nxënës.
- Vetëreflektim dhe vetëvlerësim për orën mësimore në raport me arritjen e rezultateve të nxënësve.

- Përpunimi i përmbajtjes, faza e dytë e orës mësimore, e cila bën përzgjedhjen e materialit mësimor dhe organizimin metodologjik të tij.
- Përforcimi, faza e tretë e orës mësimore, e cila bën integrimin e dijeve dhe të shprehjeve dhe zbatimin e tyre.

Përshkrim i rubrikave kryesore të orës së mësimi

Rezultatet e të nxënës të temës: Janë hartuar mbi bazën e koncepteve të përgjithshme, të cilat janë pika referuese për përzgjedhjen e përmbajtjeve dhe mësimëve për lëndën dhe rezultatet e të nxënës për këtë temë. Në këtë rast të merren merren nga tabela e krahasimit të planeve dhe programeve ekzistuese me Kurrikulën Bërthamë, por edhe mund të hartohen vetë, mund të jenë një, dy a më shumë rezultate. Një rezultat i të nxënës të lëndës mësimore mund të shërbejë për një apo më shumë njësi mësimore, e kjo varet nga përshkrimi i rezultatit të të nxënës dhe nga elementet përbërëse të tij.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: Duke filluar nga klasa e tretë e më lart, nxënësit zotërojnë operacionet mendore, të menduarit e tyre është konkret me elemente të të menduarit abstrakt, prandaj mësimi me këta nxënës kalon në tri faza. Zhvillimi i kompetencave, përkatësisht në rezultatet e tyre, bëhet përmes fushës kurrikulare e cila kontribuon në arritjen e rezultateve të kompetencave. Të gjitha kompetencat kryesore të kurrikulës zbërthehen në rezultate të të nxënës. Ato janë pjesë e Kurrikulës Bërthamë dhe parashihen të përvetësohen nga nxënësit, me rastin e përfundimit të shkallës së kurrikulës.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: Shprehin kërkesat thelbësore të arritjes në fushën kurrikulare, drejt zotërimit të kompetencave kryesore, në përfundim të shkallës. Ato përshkruajnë atë se çfarë duhet të dijë, të besojë, të vlerësojë dhe të jetë i aftë për të bërë nxënësi në fund të shkallës a nivelit dhe shprehin një varg domenesh, duke përfshirë: njohuritë, shkathtësitë, qëndrimet dhe vlerat. Vendosen rezultatet e të nxënës të fushës kurrikulare, vetëm ato që reflektohen në temën mësimore.

Rezultatet e të nxënës: Rezultatet specifike të të nxënës janë ato mbi të cilat ndërtohet ora e mësimi, të cilat përbëjnë detajimin e rezultateve të të nxënës të temës e që janë në koherencë me ato të fushës së kurrikulës.

Kriteret e vlerësimit/suksesit: Janë zërtim i rezultateve të të nxënës sipas niveleve të arritjes dhe sigurojnë vlerësim të drejtë për shkallën e zotërimit. Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Metodologjia dhe veprimtaritë me nxënësit - fazat e zhvillimit të mësimi: Mësimi zhvillohet përmes fazave, duke nxitur të menduarit logjik e kritik të nxënësit, duke pasur parasysh fazat e zhvillimit sipas Piazhës.

Çfarë simbolizon modeli me tri pamje të ndryshme të ciklit të jetës së bimës së grurit?

Mbillet një farë në një truall pjellor. Pasi është bërë puna themelore e fillimit, mësuesi vazhdon dhe fara e grurit lëshon rrënjë dhe bima rritet. Kalliri i grurit është pjekur dhe përmban fara për shumë bimë të tjera; po kështu, edhe mësimi mund të çojë në shumë veprimtari të tjera.

Këto tri figura jepen së bashku njëra pas tjetrës, çka sugjeron që mësuesi duhet të ndërtojë mësimin mbi të mëparshmen dhe të ketë parasysh se çfarë mund të vijojë. Sikli i jetës së grurit, nga fara në tokë, në bimë e prapë në farë, sugjeron, gjithashtu, ciklin e vazhdueshëm të shkollimit, përmes mbështetjes në njohuritë ekzistuese, për të vazhduar më tej.

Hyrje. Identifikohen njohuritë dhe shprehitë fillestare të nxënësve që të nxitet interesi i tyre për mësimin. Mësuesi, përmes përdorimit të teknikave të ndryshme, synon ta bëjë tërheqës të nxënës e mësimi, duke përdorur mjete të larmishme konkretizuese, figura, tabela, foto, video dhe të tjera.

Praktikë e udhëhequr. Veprimtaritë në këtë etapë të mësimi kërkojnë që të udhëhiqen nga mësuesi dhe nxënësit i kryejnë ato sipas udhëzimeve a duke ndjekur modelin gjysmë të përgatitur.

Praktikë e pavarur. Nxënësit inkurajohen që t'i vazhdojnë veprimtaritë, por tashmë të pavarur dhe nxitin duke u dhënë sugjerime kur është e nevojshme.

HYRJE

Konceptimi dhe ndërtimi i librit për mësuesin/en

EDUKATË FIGURATIVE 4

Arti figurativ është pjesë e kulturës dhe shërben si mjet universal komunikimi e interpretimi të ideve e mesazheve dhe të emocioneve individuale e kolektive. Arti figurativ përfshin krijimtarinë artistike autoriale, por edhe elemente të trashëgimisë kulturore lokale, kombëtare e universale, të manifestuara përmes kulturës, artefakteve, objekteve dhe krijimtarisë popullore (këngët, vallet, lojërat, legendat, përrallat, mitet etj.).

Edukimi artistik u mundëson nxënësve që të kenë vizion, të planifikojnë dhe të caktojnë qëllime, të përcaktojnë metoda të ndryshme si t'i arrijnë ato qëllime, të identifikojnë alternativat, t'i rishikojnë ato, të zgjidhin probleme, të imagjinojnë, të punojnë në grupe dhe të zbatojnë vetëdisiplinë, durim, përqendrim, guxim dhe iniciativë. Me të gjitha këto veprime në fushën mësimore Artet, nxënësit përdorin tërë potencialin e tyre emocional dhe krijues në mënyrë unike. Të mësuarit përmes arteve e mundëson një nivel të të menduarit më specifik, më krijues dhe më të avancuar, të bazuar në gjykim dhe imagjinatë.

Udhëzime metodologjike

Artet edukojnë në mënyrë të suksesshme për arritjen e kompetencave të parapara në kurrikulën e Kosovës, vetëm nëse gjatë mësimdhënies zbatohen në mënyrë të duhur parimet didaktike dhe metodike përkatëse në secilën prej lëndëve mësimore në fushën Artet.

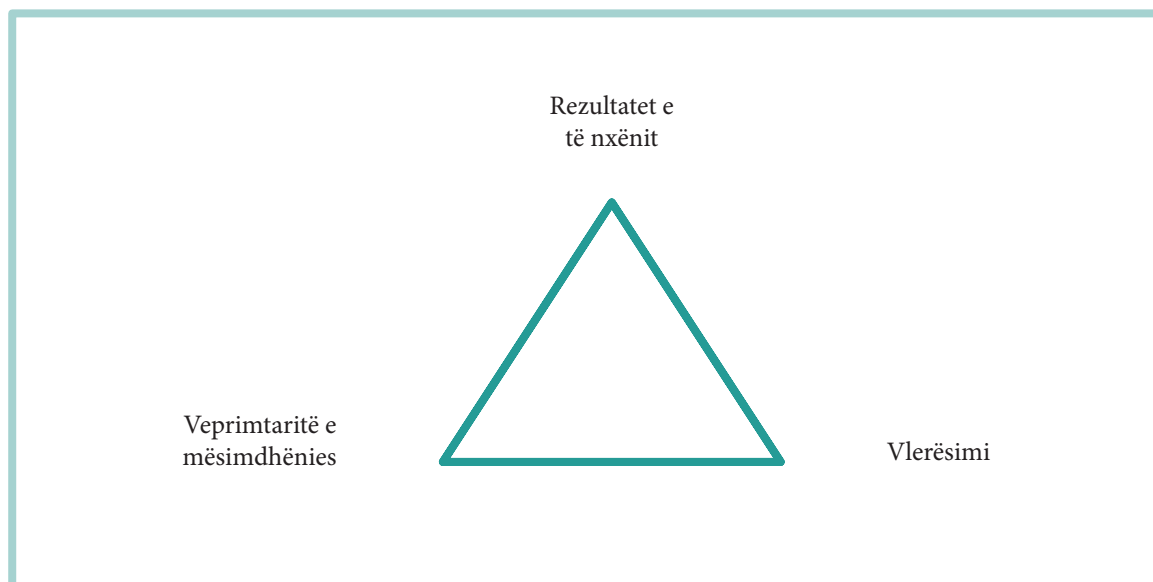
Metodologjia e mësimdhënies në lëndët artistike përfshin teknika dhe metoda mësimore specifike për zhvillimin e kompetencave artistike. Në këtë nivel, duhet të përdoren kryesisht loja krijuese, intuita, mësimdhënia e integruar, e diferencuar (në bazë të prirjeve dhe interesimeve individuale të nxënësit), si dhe qasja konstruktive e të nxënësit me nxënësin në qendër. Përjetimi artistik, nxitja e kërkshorisë, e imagjinatës, liria e të shprehurit dhe inkurajimi i krijimtarisë janë parimet kryesore të metodologjisë së mësimdhënies në fushën e arteve.

Metodologjia ndërvepruese në mësimdhënie dhe të nxënësit

Ky libër është hartuar për t'ju pajisur me metodologjinë ndërvepruese në ndërtimin e dijeve dhe formimin e shkathtësive. Ai i trajton temat mësimore në përputhje me "Kurrikulën Bërthamë për klasën përgatitore dhe arsimin fillor të Kosovës" (2016), si dhe të gjitha dokumentet dhe udhëzimet administrative në fuqi, ku është mbështetur metodologjia me të gjitha elementet përbërëse, duke filluar me kontributin në kompetencat kryesore dhe rezultatet e të nxënësit të fushës, rezultatet specifike të të nxënësit të njësive mësimore, mjetet e punës, ecurinë metodologjike të orës së mësimi e deri te vlerësimi i nxënësve. Një nga risitë e këtij libri është se përmban edhe një rubrikë: *Reflektim për rrjedhën e orës mësimore*. Qëllimi i kësaj rubrike është që t'ju ndihmojë të mbani shënime për punën tuaj në klasë, arritjet, por edhe kur nuk mund t'i arrini ato, dhe më pas të reflektoni kur të bëni përsëritje, të kontrolloni dijet dhe të bëni vlerësimin e nxënësve, por edhe kur të zhvilloni mësimin një vit apo disa vjet më pas.

Në aspektin metodologjik të hartimit të modeleve orientuese për çdo orë mësimi, është treguar kujdes i veçantë në harmonizimin e të gjitha veprimtarive. Marrëdhëniet midis rezultateve të të nxënësit - procedurave të mësimdhënies dhe të nxënësit - vlerësimit, përbëjnë atë që në metodologjinë e sotme quhet

‘trekëndëshi magjik’. Ky trekëndësh paraqet marrëdhënien koherente midis rezultateve të të nxënit, veprimtaritë e mësimdhënies/të nxënit dhe vlerësimin. Këta tre komponentë janë në koherencë me njëri-tjetrin, me qëllim që nxënësit të inkurajohen për të mësuar, të jenë pjesëmarrës aktivë në ndërtimin e dijes dhe të shkathtësive.

Zgjeroni dhe thelloni dijet Për më shumë lexoni: Musai. B. (2014) *Metodologji e mësimdhënies*. Tiranë: CDE, faqe 101-128.

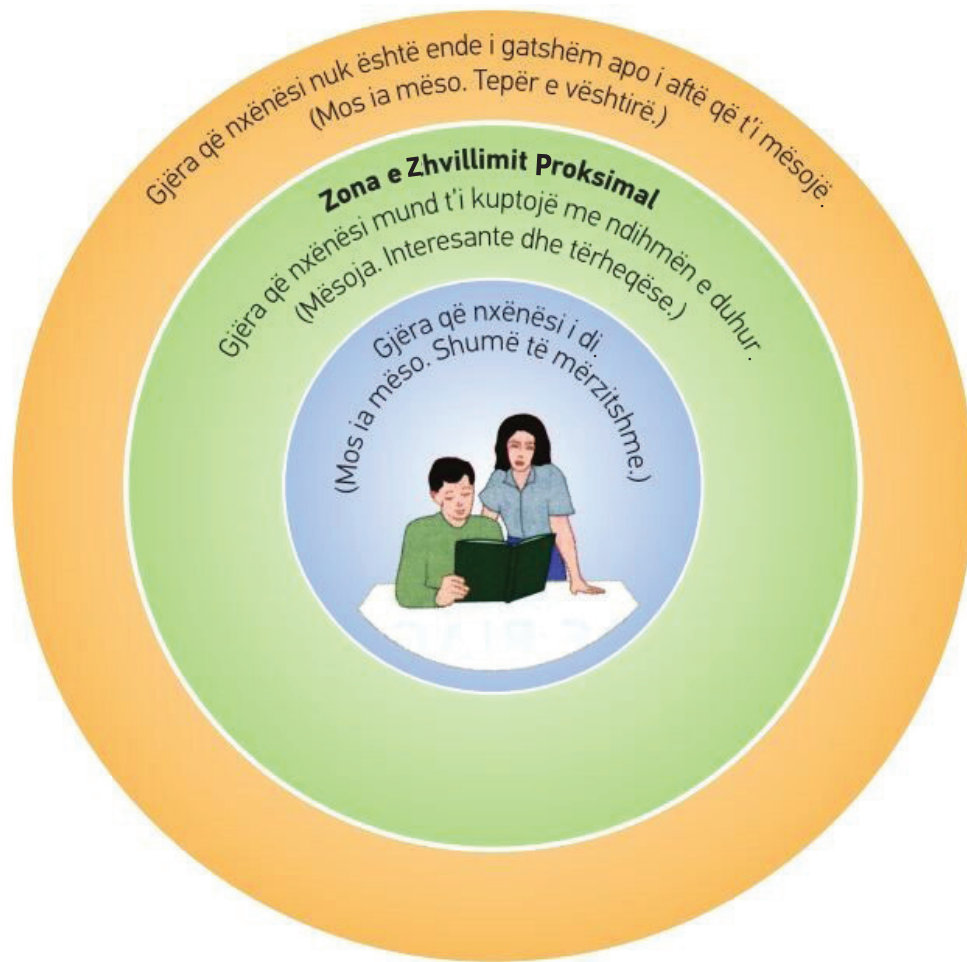
Metodologjia e çdo teme zhvillohet në mënyrë pamore rreth mësimit të librit të nxënësit, e cila ju ndihmon ta shikoni atë pa pasur nevojën që ta keni pranë. Përdorimi i kësaj mënyre të paraqitjes metodologjike të mësimit ka dhënë rezultate mjaft të mira.

Metodologjia ndërvepruese ka si qëllim përfshirjen aktive të nxënësve në ndërtimin e dijes dhe formimin e shprehive. Zhvillimi i nxënësve që mendojnë në mënyrë kritike e që janë krijues është në qendër të metodave të mësimdhënies, të mënyrave të të nxënit e të çdo veprimtarie tjetër, me synim zhvillimin e shprehive të të menduarit të nivelit të lartë. Por, nga ana tjetër, jemi mbështetur edhe në parimet e psikologjisë së edukimit, kryesisht të zhvillimit njohës sipas moshave, me konsideratë të veçantë Zonën e Zhvillimit Proksimal të Vigotskit, e cila është zona midis nivelit aktual të zhvillimit të fëmijës, sipas përcaktimit të aftësive për zgjidhjen e pavarur të problemeve dhe nivelit të zhvillimit që fëmija është në gjendje të arrijë, përmes orientimit të të rriturve, apo në bashkëpunim me bashkëmoshtarët e tij më të aftë. Kjo është një hapësirë dinamike ku mësimdhënia mund të japë rezultate e ndodhet diku midis asaj që nxënësi di dhe asaj

Zgjeroni dhe thelloni dijet Për më shumë lexoni: Woolfolk. A. (2011) *Psikologji e edukimit*. Tiranë: CDE, faqe 47-51.

që nxënësi nuk është gati të mësojë. Zona e Zhvillimit Proksimal është hapësira e mësimit midis së mërzitshmes dhe së pamundurës. Në këtë hapësirë, mbështetja nga mësuesi apo nga një bashkëmoshtar mund të bëjë që mësimi të japë rezultate.

Burimi: *Psikologji edukimi*, (faqe 47), A. Woolfolk, 2011. Botuar në Tiranë: CDE

Zgjeroni dhe thelloni dijet

Për më shumë lexoni: Woolfolk. A. (2011) *Psikologji edukimi*. Tiranë: CDE, faqe 32-36.

Rezultatet e të nxënit për kompetencat kryesore të shkallës 2

I Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv	
1.	Lexon me zë drejt një tekst letrar apo jolettrar, të palexuar më parë.
2.	Shkruan një tekst deri në një faqe (500 fjalë) e më shumë për një temë të caktuar.
3.	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje, pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë.
4.	Shpreh qëndrimin për ngjarjen apo për performancën dhe emocionet e veta që i ka përjetuar gjatë shikimit të një filmi, të një dokumentari të përshtatshëm për moshën e vet, gjatë leximit të një libri, një interpretimi muzikor, një ekspozite, një recitimi apo dramatizimi, në njërën nga format shprehëse, si: me të folur, me shkrim, me vizatim, me mimikë, me lëvizje etj.
5.	Merr pjesë në organizimin e një shfaqjeje artistike në harmoni me moshën e vet, duke përdorur forma të ndryshme të të shprehurit.
6.	Identifikon personazhet kryesore të një tregimi, drame, filmi, kënge apo ndonjë ngjarjeje nga jeta, bën dallimin e tyre duke bërë një listë me vetitë që i pëlqejnë dhe që nuk i pëlqejnë tek ata, diskuton rreth tyre, performon rolin e njërit prej personazheve në bashkëveprim me moshatarë.
7.	Shpreh në formë verbale dhe të shkruar fjali të thjeshta në gjuhë të huaj dhe përkthen në gjuhë amtare fjali të tjera të thjeshta që i dëgjon nga mjetet auditive, audiovizuale apo nga mësimdhënësi në gjuhë të huaj, të dhëna si detyrë.
8.	Prezanton një temë të caktuar para të tjerëve në kohëzgjatje deri në 10 minuta, duke përdorur TIK-un apo teknologji tjetër, u përgjigjet pyetjeve të bëra nga të tjerët, si dhe bën pyetje gjatë dhe pas prezantimit, për të vazhduar më tej me kërkimin e informatave të tjera.

II. Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ	
1.	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njëres nga format shprehëse.
2.	Identifikon çështjet e njëjta, dalluese ose kryesore të një teme apo ngjarjeje të njëjtë, por të nxjerra nga dy a më shumë burime të ndryshme të informacionit (tekst mësimor, gazetë, internet, burime njerëzore apo burime të tjera).
3.	Paraqet për diskutim argumentet për pajtueshmërinë ose kundërshtimin për një mendim e qëndrim të shprehur apo sjellje të manifestuar nga një apo më shumë persona (në klasë/shkollë apo jashtë saj).
4.	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca e natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme.
5.	Ndërton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës, duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna.
6.	Përshkruan dukurinë e caktuar (natyrore, shoqërore - historike) në njërën nga format shprehëse, duke veçuar ndryshimet që ndodhin apo kanë ndodhur në mjedisin që e rrethon e që janë rrjedhojë e kësaj dukurie.
7.	Paraqet dhe arsyeton me argumente mënyrën e zgjidhjes së një problemi/detyrë të caktuar të fushave të ndryshme (matematikore, gjuhësore, të shkencave të natyrës, shoqërore, të arteve, shëndetësore etj.) në kohëzgjatje prej 6-10 minutash.
8.	Dallon lëndët, trupat, objektet, dukuritë natyrore apo shoqërore, të dhëna në detyrë sipas karakteristikave (përbërjes, vetive, shndërrimeve apo pozitive në kohë e hapësirë dhe bashkëveprimet) të tyre.

III. Kompetenca e të nxënës – Nxënës i suksesshëm	
1.	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njërës nga format e shprehjes.
2.	Shfrytëzon burime të ndryshme të informacionit me rastin e përgatitjes së një teme të caktuar.
3.	Identifikon dhe krahason informatat e njohura me ato të panjohura për një temë, çështje apo ngjarje të caktuara, duke përdorur teknika të ndryshme (p.sh., duke i shenjuar me shenja të ndryshme).
4.	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj.
5.	Krahason përparimin e vet me përvojën paraprake gjatë kryerjes së një detyre apo një aktiviteti të caktuar.
6.	Përdor dosjen personale si mjet për identifikimin e përparësive dhe mangësive të veta në fusha të caktuara dhe bën një plan për mënyrën e korrigjimeve të nevojshme.
7.	Identifikon cilësitë e veta që i posedon dhe cilësitë e nevojshme që duhet t'i zhvillojë për të nxënë një detyrë apo aktivitetet të caktuara dhe për të bashkëpunuar me të tjerët.
8.	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.
9.	Përdor dhe zbaton në mënyrë efektive informatën/njohurinë për zgjidhjen e një problemi/detyre të caktuar përmes shfrytëzimit të TIK-ut apo teknologjisë tjetër; prezanton përvojën e vet para të tjerëve për 6-10 minuta.

IV. Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribuues produktiv	
1.	Përgatit një autobiografi në të cilën prezanton veten me të dhënat personale dhe me prirjet për fusha të caktuara, duke i gjetur të përbashkëtat me profesionet e dëshiruara.
2.	Përgatit një plan pune për një javë dhe specifikon aktivitetet më me prioritet, duke arsyetuar përzgjedhjen e tyre.
3.	Përgatit një projekt të vogël, duke veçuar aktivitetet kryesore për një çështje që e preokupon atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për bërjen/kryerjen e tyre etj.
4.	Diskuton në grup për gjendjen e mjedisit që e rrethon, të incizuar më parë (si: vëzhgim, fotografim etj.) dhe bën një listë në bashkëpunim me anëtarët e grupit për aktivitetet e mundshme për mbikëqyrjen dhe përmirësimin e gjendjes.
5.	Debaton me moshatarë për mënyrën e sjelljes së nxënësve në klasë-laborator, në shkollë dhe në mjedis të tjera apo për një grup të caktuar njerëzish për një situatë të caktuar, duke mbrojtur idetë e veta me shembuj konkretë.
6.	Identifikon ushqimet më të shpeshta, materialet e tjera shpenzuese të familjes apo harxhimet vetjake dhe llogarit shpenzimet për një javë; të dhënat e gjetura i paraqet në formë tabelare/grafike apo në një formë tjetër.
7.	Lexon etiketën, udhëzuesin e produkteve të ndryshme (rrobave, ushqimit, barnave apo të teknikës) dhe jep sqarim për prejardhjen, përmbajtjen, përdorimin, mënyrën e mirëmbajtjes apo për rreziqet në rast mospërdorimi të drejtë - adekuat.
8.	Paraqet në formë tabelare, grafike, të vizatimit apo në një formë tjetër aktivitetet e kujdesit që i bën ndonjë qenieje të gjallë, të cilat i mundësojnë zhvillimin, rritjen apo ruajtjen e shëndetit të tij/saj.

V. Kompetenca personale – Individ i shëndoshë	
1.	Prezanton para të tjerëve mënyrën e zbatimit të rregullave themelore të higjienës personale (fizike, të veshmbathjes, të gjësendeve personale) dhe të higjienës së mjedisit, ku jeton dhe vepron, përmes formave të ndryshme të shprehjes.
2.	Merr pjesë në aktivitete fizike - lojëra lëvizore dhe në lojëra sportive, bën përpjekje për arritjen e standardeve të përcaktuara, luan fer, menaxhon emocionet e veta dhe prezanton para të tjerëve gjendjen fizike dhe shpirtërore pas realizimit të një aktiviteti fizik apo loje sportive.
3.	Përgatit një listë (me njërin nga format e shprehjes, shkrim, vizatim etj.) me ushqimet që i konsumon familja, duke i renditur ato sipas kalorisë dhe, më pas, i klasifikon në ushqime të shëndetshme dhe më pak të shëndetshme.
4.	Lexon të dhënat në paketim të ushqimit dhe diskuton në grup për këto të dhëna (vlerat ushqyese, afatet e prodhimit etj.).
5.	Identifikon përparësitë dhe mangësitë e personalitetit të vet dhe jep mendime për mënyrën e përmirësimit, në forma të ndryshme shprehëse.
6.	Propozon alternativa për zgjidhjen konstruktive të një konflikti ndërpersonal, duke i analizuar paraprakisht me kujdes rrethanat që kanë shkaktuar konfliktin, ndan përvojat, mendimet dhe ndjenjat e veta me anëtarët e grupit.
7.	Dallon dhe përshkruan rolet e personave dhe shërbimeve të nevojshme për kërkimin e ndihmës në situata të caktuara të rrezikut të shëndetit të vet, fizik dhe mendor.
8.	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në bazë klase/shkolle apo jashtë saj).
9.	Përkujdeset për mjedis të shëndoshë në rrethanat në të cilat realizon një aktivitet të caktuar, duke i krijuar vetes dhe pjesëmarrësve të tjerë kushte të përshtatshme të punës (ajrosje, shfrytëzim të dritës, shfrytëzim maksimal të hapësirës, mbajtje të pastërtisë, mbajtja e rregullt e sendeve që e rrethojnë etj.).

VI Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm	
1.	Paraqet në forma të ndryshme të drejtat dhe përgjegjësitë e pjesëtarëve të familjes së vet dhe i diskuton ato me të tjerët, më pas i krahason me të drejtat dhe përgjegjësitë e nxënësve, mësuesve dhe stafit menaxhues në shkollë apo me pjesëtarët e ndonjë institucioni.
2.	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
3.	Propozon vlera shoqërore që janë të rëndësishme të kultivohen në klasë, në shkollë apo në familje (si p.sh., besimi i ndërsjellë, toleranca, solidariteti, respekti, mirësjellja etj.) dhe me shembull konkret përshkruan ndonjë situatë ku gjen shprehje ndonjëra nga to.
4.	Manifeston veprime që shprehin mirësjellje në situata të ndryshme dhe me shembull konkret tregon përdorimin e tyre në klasë/shkollë, në familje e në komunitet.
5.	Propozon dhe ndan mendimin me shokët/shoqet e klasës për procedurën e zgjedhjes së anëtarëve të grupeve të aktiviteteve të ndryshme me karakter mësues, të këshillave në klasë apo në shkollë, përbërjen dhe rolin e tyre.
6.	Merr pjesë në hartimin e rregullave të lojës, në klasë, në shkollë (p.sh., si propozues rregullash, menaxhues i propozimeve nga të tjerët etj.) dhe argumenton rëndësinë e respektimit të ndonjëres rregull të propozuar në forma të ndryshme të shprehjes, duke parashikuar pasojat e moszbatimit të saj.
7.	Identifikon dy e më shumë organizime shoqërore dhe përshkruan (në formë të shkruar apo në ndonjë formë tjetër) mënyrat/mundësitë se si njerëzit e ndryshëm me përvoja të ndryshme mund të organizojnë diçka të përbashkët.
8.	Prezanton në mënyrë kronologjike ndryshimet e familjes dhe të rrethit në aspekte të ndryshme (si: objektet e banimit, festat, veshjet, ushqimet - mënyra e të ushqyerit, menaxhimi i ekonomisë familjare, të drejtat, përgjegjësitë dhe vendimmarrja në familje etj.) ose disa nga personalitetet dhe ngjarjet kryesore të popullit të vet, duke e dalluar të tashmen nga e kaluara.
9.	Paraqet me shembuj konkretë sjelljet që duhen manifestuar në rast rreziku nga fatkeqësitë natyrore apo të krijuara nga njeriu, si: zjarri, vërshimi, tërmeti, komunikimi me njerëz të panjohur etj.

REZULTATET E TË NXËNIT TË FUSHËS ARTET **Shkalla 2**

I. NJOHURITË, TË KUPTUARIT DHE SHKATHTËSITË	
1. Krijimtaria dhe performanca artistike Nxënësit, sipas prirjes, dispozitave dhe interesimit individual, zhvillojnë shkathtësi të ndryshme për interpretim artistik në aktivitete artistike muzikore, pamore, vallëzim, aktrim etj.	
Nxënësi/ja zhvillon shkathtësitë performuese (interpretuese) në një apo në më shumë vep- rimtari artistike:	
1.	Këndon individualisht dhe në grup, këngë e melodi sipas imitimit dhe notacionit muzikor me simbole (lule, flutura, katrorë etj.);
2.	Ritmizon vargje, ritme me zë dhe me vegla muzikore sipas imitimit dhe notacionit muzikor me simbole;
3.	Krijon forma të ndryshme dy dhe tridimensionale, duke përdorur teknika të ndryshme figurative dhe aplikative;
4.	Luan në instrumente muzikore fëmijërore (të Orfit dhe populllore) sipas prirjes dhe mundësive interpretuese (muzike);
5.	Lëviz dhe vallëzon sipas muzikës së dëgjuar, tekstit dramatik ose mesazhit artistik që dëshiron të shprehë;
6.	Krijon ritme e melodi me zë ose instrumente muzikore në bazë të ritmit ose tekstit poetik;
7.	Krijon lëvizje origjinale kreative sipas muzikës, tekstit letrar ose situatës së caktuar (vallëzim, dramë);
8.	Krijon elemente origjinale në interpretimin e rolit të caktuar dhe paraqitjes skenike.

2. Gjuha dhe komunikimi artistik	
Nxënësit njohin dhe përdorin elementet dhe parimet e gjuhës artistike, proceset dhe teknikat themelore të krijimtarisë artistike në muzikë, arte pamore, art dramatik dhe në vallëzim.	
Nxënësi/ja:	
1.	Identifikon dhe përdor në mënyrë origjinale dhe kreative elementet artistike për komunikim artistik të ideve e mesazheve të tyre, p.sh.: njeh dhe përdor mënyra të ndryshme të trajtimit të elementeve shprehëse (ritmin, melodinë, harmoninë, formën, dinamikën, tempin, karakterin shprehës, vijat, ngjyrat, formën, lëvizjet, gjestet, emocionin etj.) për të komunikuar idetë personale, mesazhet, emocionet etj.

3. Relacioni art-shoqëri	
Nxënësit kuptojnë zhvillimin dhe ndikimin e artit në shoqëri dhe anasjellas në kontekstin historik, social dhe kulturor.	
Nxënësi/ja:	
1.	Rinjah vepra artistike ndaj të cilave është ekspozuar gjatë mësimit (rinjah këngën, veprën muzikore, pikturën etj.);
2.	Emërton dhe dallon gjinitë dhe zhanret e ndryshme artistike;
3.	Prezanton funksionin e disa institucioneve të ndryshme artistike;
4.	Dallon, krahason dhe prezanton krijues, performues dhe formacione interpretuese të zhanreve dhe stileve të ndryshme artistike në nivel kombëtar dhe atë global.

4. Çmuarja dhe vlerësimi estetiko-artistik

Nxënësit aplikojnë gjykim dhe vlerësim kritik të veprave artistike në muzikë, arte pamore, art dramatik dhe vallëzim, duke u bazuar në të kuptuarit e filozofisë së artit dhe parimet estetike.

Nxënësi/ja:

1.	Shpreh reagimin personal e emocional ndaj përjetimit të veprës artistike me disa fjali të thjeshta gjatë bisedës dhe vërtetimit, me lëvizje, mimikë, me mjete shprehëse të tjera etj.;
2.	Çmon dhe vlerëson performancën/krijimet artistike vetanake dhe të tjerëve me fjalor shumë të thjeshtë (p.sh., ai/ajo këndoi mirë, pastër, më pëlqejnë ngjyrat që ke përdorur, nuk e ke vizatuar mirë formën e topit etj.).

II. QËNDRIMET DHE VLERAT që zhvillohen te nxënësi/ja:

- Qëndrimi pozitiv ndaj artit dhe së bukurës në natyrë dhe në art;
- Qëndrimi pozitiv ndaj trashëgimisë kulturore kombëtare;
- Qëndrimi pozitiv dhe respekti ndaj kulturave të ndryshme;
- Bashkëpunimi dhe përgjegjësia;
- Përqendrimi dhe durimi.

III. AFTËSITË DHE SHKATHTËSITË që zhvillohen te nxënësi/ja:

- Të vërejturit/të dëgjuarit/aftësitë perceptuese (aftësia për të vërejtur dhe për të dalluar ritmin dhe harmoninë tingullore, harmoninë e ngjyrave, formave, strukturave, karaktereve, lëvizjeve etj.);
- Aftësitë përjetuese artistike;
- Vëmendja dhe memorizimi;
- Vullneti dhe motivacioni;
- Imagjinata dhe krijimtaria;
- Iniciativa dhe interesimi;
- Shkathtësitë muzikore;
- Shkathtësitë lëvizore;
- Shkathtësitë shprehëse figurative;
- Komunikimi dhe të shprehurit artistik multidisiplinar;
- Shkathtësia për punë ekipore;
- Të menduarit analitik, kritik dhe krijues.

Planifikimi vjetor i temave mësimore për fushën e kurrikulës: Artet Klasa IV

Lëndët e fushës kurrikulare	TEMAT MËSIMORE TË SHPËRNDARA GJATË MUAJVE				Rezultatet e kompetencave (Rezultatet e të nxënit për shkallë)
	Gjysmëvjetori (I)		Gjysmëvjetori (II)		
	SHTATOR—TETOR	NËNTOR—DHJETOR	JANAR—SHKURT—MARS	PRILL—MAJ—QERSHOR	
Edukatë figurative	Vizatimi	Piktura	Galeri dhe ekspozime	Disenji	Kompetenca e komunikimit dhe të shprehurit - Komunikues efektiv I. 3, 4, 5, 8 Kompetenca e të menduarit - Mendimtar kreativ II.1, 2, 4, 5, 7, 8 Kompetenca e të nxënit - Nxënës i suksesshëm III.1, 3, 4, 5, 6, 7, 8 Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis - Kontribuues produktiv IV.3, 8 Kompetenca personale - Individ i shëndoshë V. 8 Kompetenca qytetare- Qytetar i përgjegjshëm VI. 2, 8
	Vizatimi nëpër kohë	Piktura - krijimet me ngjyra Galeri dhe ekspozime Skulptura	Piktura Skulptura Format, modelimi dhe skulptura Profesione dhe shkathtësi kreative Grafika Disenji	Objekte dhe artefakte Projekte dhe shembuj Galeri dhe ekspozime Analiza e punimeve Vlerësimi individual Përshkrimi i punimeve	
	Gjithsej 8 orë	Gjithsej 8 orë	Gjithsej 11 orë	Gjithsej 10 orë	

PLANI DYMUJOR: SHTATOR—TETOR

Lënda mësimore: Edukatë figurative

Fusha e kurrikulës: Artet

Klasa: IV

Temat mësimore: Vizatimi, Vizatimi nëpër kohë

Rezultatet e të nxënit për kompetencat kryesore të shkallës që synohet të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave: I. Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv

I.3	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje; pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë.
I.4	Shpreh qëndrimin për ngjarjen apo për performancën dhe emocionet e veta që i ka përjetuar gjatë shikimit të një filmi, të një dokumentari të përshtatshëm për moshën e vet, gjatë leximit të një libri, një interpretimi muzikor, një ekspozite, një recitimi apo dramatizimi, në njërën nga format shprehëse, si: me të folur, me shkrim, me vizatim, me mimikë, me lëvizje etj.;
I.5	Merr pjesë në organizimin e një shfaqjeje artistike në harmoni me moshën e vet, duke përdorur forma të ndryshme të të shprehurit.

Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ

II.1	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njërës nga format shprehëse.
II.2	Identifikon çështjet e njëta, dalluese ose kryesore të një teme apo ngjarjeje të njëjtë, por të nxjerra nga dy a më shumë burime të ndryshme të informacionit (tekst mësimor, gazetë, internet, burime njerëzore apo burime të tjera);
II.4	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca të natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme;
II.5	Ndërtton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës, duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna;
II.8	Dallon lëndët, trupat, objektet, dukuritë natyrore apo shoqërore të dhëna në detyrë sipas karakteristikave (përbërjes, vetive, shndërrimeve apo pozitive në kohë e hapësirë dhe bashkëveprimet) të tyre.

Kompetenca e të nxënit – Nxënës i suksesshëm

III.1	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njërës nga format e shprehjes;
III.3	Identifikon dhe krahason informatat e njohura me ato të panjohura për një temë, çështje apo ngjarje të caktuar, duke përdorur teknika të ndryshme (p.sh., duke i shenjuar me shenja të ndryshme);
III.4	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj;
III.5	Krahason përparimin e vet me përvojën paraprake gjatë kryerjes së një detyre apo një aktiviteti të caktuar;
III.6	Përdor dosjen personale si mjet për identifikimin e përparësive dhe mangësive të veta në fusha të caktuara dhe bën një plan për mënyrën e korrigjimeve të nevojshme;
III.8	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.

Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribues produktiv

IV.3	Përgatit një projekt të vogël, duke veçuar aktivitetet kryesore, për një çështje që e preokupon atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për bërjen/kryerjen e tyre etj.
-------------	---

Kompetenca personale – Individ i shëndoshë

V.8	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në bazë klase/shkolle apo jashtë saj).
------------	---

Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm

VI.2	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
-------------	--

Rezultatet e të nxënës të fushës kurrikulare të shkallës që synohet të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:

1.3	Krijon forma të ndryshme dy dhe tridimensionale, duke përdorur teknika të ndryshme figurative.
2.1	Identifikon dhe përdor në mënyrë origjinale dhe kreative elementet artistike për komunikim artistik të ideve e mesazheve të tyre, p.sh., njeh dhe përdor mënyra të ndryshme të trajtimit të elementeve shprehëse (ritmin, melodinë, harmoninë, formën, dinamikën, tempin, karakterin shprehës, vijat, ngjyrat, formën, lëvizjet, gjestet, emocionin etj.) për të komunikuar idetë personale, mesazhet, emocionet etj.
3.1	Rinjuh vepra artistike ndaj të cilave është ekspozuar gjatë mësimi (rinjuh këngën, veprën muzikore, pikturën etj.);
3.3	Prezanton funksionin e disa institucioneve të ndryshme artistike;
4.2	Komenton veprat artistike dhe shquan elementet karakteristike shprehëse të përdorura p.sh.: “Ky vizatim është i mirë, ose forma e pemës nuk është mirë, për shkak se...; ai/ajo këndoi mirë me ritëm, por melodia nuk ishte e saktë etj.; mua nuk më pëlqen që ke përdorur me tepri ngjyrën x, sepse...”. Pra, me gjykim kritik për aq sa lejon mosha dhe aftësia e tyre përjetuese e veprave.

Temat mësimore		Rezultatet e të nxënit për tema mësimore RNL	Njësitë mësimore	Koha mësimore (orë mësimore)	Metodologjia e mësimdhënies	Metodologjia e vlerësimit	Ndërlidhja me lëndët e tjera, me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore	Burimet
Vizatimi	- Përdor vija të ndryshme për të vizatuar figura e objekte sipas idesë personale dhe projekteve grupe; - Kupton rëndësinë e vijave në aplikime të ndryshme, si në: arte figurative, urbanizëm, filma vizatimorë, konstruksione, disenj etj.; - Vizaton së paku dy forma të figurave, duke përdorur vijat e lira; - Vizaton së paku dy figura, duke përdorur vija të lira ritmike; - Vizaton së paku tri figura gjeometrike, duke përdorur vegla; - Vizaton së paku një portret, sipas modelit të zgjedhur; - Vizaton së paku dy punime me mjete të ndryshme (laps, tush...); - Njih dhe përdor mjetet e vizatimit (laps, lapsa me ngjyrë, ngjyra pastel, flamastera, tush, kompjuter etj.); - Njih teknika dhe artistë, si dhe kupton rëndësinë e vizatimit në vepra arti dhe në jetë të përditshme; - Kupton dhe shpjegon rëndësinë e vizatimit dhe përdorimin në praktikë (p.sh., veprat e artit, filmat e vizatuar, ilustrimet në libra, arkitektura e qytetit etj.); - Njih së paku 1 vepër të artistëve të njohur nga realizimet me vizatim; - Shikon dhe gjen iluzionin perceptues në pamjen arkitektonike të një qyteti.	1. Botë me ngjyra 2. Krijimet me vija dhe vizatimi 3. Mjetet dhe teknikat e vizatimit 4. Vizatim i formave dhe figurave me mjete të ndryshme 5. Vizatim i lirë - Procesi i vizatimit të lirë 6. Vizatimi gjeometrik - Procesi i vizatimit të figurave gjeometrike 7. Vizatimi i portretit - Procesi i vizatimit të portretit 8. Rëndësia e vizatimit dhe përdorimi i tij	8	- Mësimdhënia dhe të nxënëti të bazuar në kompetenca - Mësimdhënia dhe të nxënëti të integruar - Mësimdhënia dhe mësimdhënia me nxënësin në qendër - Mësimdhënia dhe të nxënëti të diferencuar	Vlerësim i vazhdueshëm Vlerësim përmblledhës (Vendos instrumentet)	Gjuhë shqipe; Matematikë; Njeriu dhe natyra; Shoqëria dhe mjedisi; Shkathësi për jetë. Çështjet ndërkurrikulare: Arsimi për zhvillim të qëndrueshëm	“Edukatë figurative 4” www.dukagjinibotime.com/	
Vizatimi nëpër kohë								

PLANI DYMUJOR: NËNTOR—DHJETOR

Lënda mësimore: Edukatë figurative

Fusha e kurrikulës: Artet

Klasa: IV

Temat mësimore: Piktura - krijimet me ngjyra;
Galeri dhe ekspozime; Skulptura

Rezultatet e të nxënit për kompetencat kryesore të shkallës që synohet të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave: I. Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv	
I.3	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje; pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë;
I.4	Shpreh qëndrimin për ngjarjen apo për performancën dhe emocionet e veta që i ka përjetuar gjatë shikimit të një filmi, të një dokumentari të përshtatshëm për moshën e vet, gjatë leximit të një libri, një interpretimi muzikor, një ekspozite, një recitimi apo dramatizimi, në njërin nga format shprehëse, si: me të folur, me shkrim, me vizatim, me mimikë, me lëvizje etj.;
I.5	Merr pjesë në organizimin e një shfaqjeje artistike në harmoni me moshën e vet, duke përdorur forma të ndryshme të të shprehurit;

Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ	
II.1	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njërës nga format shprehëse.
II.2	Identifikon çështjet e njëjta, dalluese ose kryesore të një teme apo ngjarjeje të njëjtë, por të nxjerra nga dy a më shumë burime të ndryshme të informacionit (tekst mësimor, gazetë, internet, burime njerëzore apo burime të tjera);
II.4	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca të natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme;
II.5	Ndërton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës, duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna;
II.8	Dallon lëndët, trupat, objektet, dukuritë natyrore apo shoqërore të dhëna në detyrë sipas karakteristikave (përbërjes, vetive, shndërtimeve apo pozitive në kohë e hapësirë dhe bashkëveprimet) të tyre.

Kompetenca e të nxënit – Nxënës i suksesshëm	
III.1	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njërës nga format e shprehjes;
III.3	Identifikon dhe krahason informatat e njohura me ato të panjohura për një temë, çështje apo ngjarje të caktuar, duke përdorur teknika të ndryshme (p.sh., duke i shenjuar me shenja të ndryshme);
III.4	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj.
III.5	Krahason përparimin e vet me përvojën paraprake gjatë kryerjes së një detyre apo një aktiviteti të caktuar;
III.6	Përdor dosjen personale si mjet për identifikimin e përparësive dhe mangësive të veta në fusha të caktuara dhe bën një plan për mënyrën e korrigjimeve të nevojshme;
III.8	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.

Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribues produktiv

IV.3	Përgatit një projekt të vogël, duke veçuar aktivitetet kryesore për një çështje që e preokupon atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për bërjen/kryerjen e tyre etj.
------	--

Kompetenca personale – Individ i shëndoshë

V.8	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në bazë klase/shkolle apo jashtë saj).
-----	---

Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm

VI.2	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
------	--

Rezultatet e të nxënës të fushës kurrikulare të shkallës që synohet të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:

1.3	Krijon forma të ndryshme dy dhe tridimensionale, duke përdorur teknika të ndryshme figurative dhe aplikative.
2.1	Identifikon dhe përdor në mënyrë origjinale dhe kreative elementet artistike për komunikim artistik të ideve e mesazheve të tyre, p.sh., njeh dhe përdor mënyra të ndryshme të trajtimit të elementeve shprehëse (ritmin, melodinë, harmoninë, formën, dinamikën, tempin, karakterin shprehës, vijat, ngjyrat, formën, lëvizjet, gjestet, emocionin etj.) për të komunikuar idetë personale, mesazhet, emocionet etj.
3.1	Rinjuh vepra artistike ndaj të cilave është ekspozuar gjatë mësimi (rinjuh këngën, veprën muzikore, pikturën etj.).
3.4	Dallon, krahason dhe prezanton krijues performues dhe formacione interpretuese të zhanreve dhe stileve të ndryshme artistike në nivel kombëtar dhe global.
4.2	Komenton veprat artistike dhe shquan elementet karakteristike shprehëse të përdorura, p.sh.: “Ky vizatim është i mirë ose forma e pemës nuk është mirë, për shkak se...; ai/ajo këndoi mirë me ritëm, por melodia nuk ishte e saktë etj.; mua nuk më pëlqen që ke përdorur me tepri ngjyrën x, sepse...”. Pra, me gjykim kritik për atë sa lejon moshën dhe aftësinë e tyre përjetuese e veprave.

Temat mësimore	Rezultatet e të nxënësve për temën mësimore RNL	Njësitë mësimore	Koha mësimore (orë mësimore)	Metodologjia e vlerësimit	Ndërlidhja me lëndët e tjera, ndërkurrikulare dhe situatat jetësore	Burimet
Skulptura	- Të krijojë figura simetrike me letër dhe materiale të tjera praktike; - Përdor ngjyrat dhe teknikat e pikturës (pastel, akualet, temper, etj.) për ngjyrosjen punimeve me tonalitete të zgjedhura;	9. Krijimi i figurave simetrike 10. Frymëzimi dhe krijimi figurativ 11. Galeria e artistëve të njohur botërorë 12. Galeria e artistëve të rinj 13. Ngjyrat dhe rëndësia e tyre - Nuancat e ngjyrave 14. Llojet e ngjyrave dhe teknikat e pikturimit 15. Pikturimi me ngjyra pastel 16. Pikturimi me ngjyra të ujit (akualet, temper e akrilik)	8	Vlerësim i vazhdueshëm Vlerësim përmblledhës (Vendors instrumentet)	Gjuhë shqipe; Matematikë Shqipëria dhe mjedis; Shkathësi për jetë; Çështjet ndërkurrikulare; Edukimi për paqe	“Edukativ figurative 4” www.dukagjiniibotime.com/
Galeri dhe ekspozita	- Zotëron teknikat për ngjyrosje duke realizuar së paku dy punime; - Pikturon së paku dy peizazhe në teknikën e akuarelit;					
Piktura	- Krijon një punim me ngjyra apo kolazh me materiale të ngjyrosura për të dalluar ngjyrat e ngrohta dhe të ftohta;					
Piktura - krijimet me ngjyra	- Njohja dhe përdorimi praktik i mjeteve të ngjyrosjes në pikturë (lapsa me ngjyrë, flamastera, ngjyra uji, pastel, penel etj). - Identifikon dhe shpjegon disa stile të pikturës; - Dallon teknikat e realizimit të pikturës; - Njeh së paku 4 pikturë të njohur shqiptarë dhe 4 të huaj; - Duke marrë shembuj të ndryshëm, të komentojë përdorimin e ngjyrave në jetën e përditshme; - Të përshkruajë me pak fjalë një pikturë të pëlqyer.					

PLANI TREMUJOR: JANAR—SHKURT—MARS

Lënda mësimore: Edukatë figurative

Fusha e kurrikulës: Artet

Klasa: IV

Temat mësimore: Piktura , Skulptura , Format, modeli dhe skulptura, Grafika, Profesione dhe shkathtësi kreative, Disenji

Rezultatet e të nxënit për kompetencat kryesore të shkallës që synohet të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave: *Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv*

I.3	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje; pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë;
I.4	Shpreh qëndrimin për ngjarjen apo për performancën dhe emocionet e veta që i ka përjetuar gjatë shikimit të një filmi, të një dokumentari të përshtatshëm për moshën e vet, gjatë leximit të një libri, një interpretimi muzikor, një ekspozite, një recitimi apo dramatizimi, në njërën nga format shprehëse, si: me të folur, me shkrim, me vizatim, me mimikë, me lëvizje etj.
I.5	Merr pjesë në organizimin e një shfaqjeje artistike në harmoni me moshën e vet, duke përdorur forma të ndryshme të të shprehurit.

Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ

II.1	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njërës nga format shprehëse.
II.2	Identifikon çështjet e njëjta, dalluese ose kryesore të një teme apo ngjarjeje të njëjtë, por të nxjerra nga dy a më shumë burime të ndryshme të informacionit (tekst mësimor, gazetë, internet, burime njerëzore apo burime të tjera);
II.4	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca të natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme;
II.5	Ndërtton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës, duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna;
II.8	Dallon lëndët, trupat, objektet, dukuritë natyrore apo shoqërore të dhëna në detyrë sipas karakteristikave (përbërjes, vetive, shndërrimeve apo pozitive në kohë e hapësirë dhe bashkëveprimet) të tyre.

Kompetenca e të nxënit – Nxënës i suksesshëm

III.1	Parashtron pyetje që nxisin debat për temën/problemin e dhënë dhe u jep përgjigje pyetjeve të bëra nga të tjerët përmes njërës nga format e shprehjes.
III.3	Identifikon dhe krahason informatat e njohura me ato të panjohura për një temë, çështje apo ngjarje të caktuar duke përdorur teknika të ndryshme (p.sh., duke i shenjuar me shenja të ndryshme).
III.4	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj.
III.5	Krahason përparimin e vet me përvojën paraprake gjatë kryerjes së një detyre apo një aktiviteti të caktuar.
III.6	Përdor dosjen personale si mjet për identifikimin e përparësive dhe mangësive të veta në fusha të caktuara dhe bën një plan për mënyrën e korrigjimeve të nevojshme.
III.8	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.

Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribuues produktiv

IV.3	Përgatit një projekt të vogël duke veçuar aktivitetet kryesore për një çështje që e preokupon atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për bërjen/kryerjen e tyre etj.
-------------	---

Kompetenca personale – Individ i shëndoshë

V.8	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në bazë klase/shkolle apo jashtë saj).
------------	---

Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm

VI.2	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
-------------	--

Rezultatet e të nxëniet të fushës kurrikulare të shkallës që synohet të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:

1.4	Krijon forma të ndryshme dy dhe tridimensionale, duke përdorur teknika të ndryshme figurative dhe aplikative.
2.1	Identifikon dhe përdor në mënyrë origjinale dhe kreative elementet artistike për komunikim artistik të ideve e mesazheve të tyre, p.sh., njeh dhe përdor mënyra të ndryshme të trajtimit të elementeve shprehëse (ritmin, melodinë, harmoninë, formën, dinamikën, tempin, karakterin shprehës, vijat, ngjyrat, formën, lëvizjet, gjetet, emocionin etj.) për të komunikuar idetë personale, mesazhet, emocionet etj.
3.1	Rinjah vepra artistike ndaj të cilave është ekspozuar gjatë mësimin (rinjah këngën, veprën muzikore, pikturën etj.).
3.3	Prezanton funksionin e disa institucioneve të ndryshme artistike.
4.2	Komenton veprat artistike dhe shquan elementet karakteristike shprehëse të përdorura p.sh.: “Ky vizatim është i mirë, ose forma e pemës nuk është mirë, për shkak se...; ai/ajo këndoi mirë me ritëm, por melodia nuk ishte e saktë etj.; mua nuk më pëlqen që ke përdorur me tepri ngjyrën x, sepse...”. Pra, me gjykim kritik për aq sa lejon moshën dhe aftësia e tyre përjetuese e veprave.

Temat mësimore		Rezultatet e të nxënit për tema mësimore		Njësitë mësimore		Koha mësimore (orë mësimore)		Metodologjia e vlerësimit		Ndërlidhja me lëndët e tjera, ndërkurrikulare dhe situatat jetësore		Burimet		
		RNL												
Galeri dhe ekspozime		Përkshkruan me pak fjalë një pikturë të pëlqyer.		17. Teknika e kombinuar - kolazhi		11		Mësimdhënia dhe të nxënë të bazuar në kompetenca		Vlerësim i vazhdueshëm		Gjuhë shqipe; Matematikë		“Edukati figurative 4” www.dukagjiniibo-time.com/
	Piktura	Njeh së paku 4 krijues të njohur të fushave të ndryshme të artit. Përdor ngjyrat dhe teknikat e pikturës (pastel, akuarel, temper, kolazh etj.) për ngjyrosjen punimeve me tonalitete të zgjedhura; Pikturon së paku dy peizazhe në teknikën e akuarelit; Krijon një punim me ngjyra të dalluara (kontrast).		18. Galeria e artistëve shqiptarë				Mësimdhënia dhe të nxënë të integruar e integruar		Vlerësim përmbledhës (Vendos instrumentet)		Shoqëria dhe mjedisi; Shkathësi për jetë;		
Skulptura		Përdor materiale të ndryshme për krijime të skulpturave (objekte tridimensionale).		19. Ushtrime kreative sipas shembujve				Mësimdhënia dhe të nxënë të integruar		Vlerësim përmbledhës (Vendos instrumentet)		Çështjet ndërkurrikulare;		
	Profesione dhe shkathtësi kreative	Kupton hapësirën si tërësi dhe vrojtimin në distancë (perspektiva); Dallon format natyrore nga ato të ndërtuara (malet, drurët, hekurudhat, mjetet motorike etj.); Realizon një formë skulpturore me materiale të thjeshta punuese; Krijon një figurë të pëlqyer (makinë, portret, kafshë...) me materiale të zgjedhura; Me një teknikë të zgjedhur, të realizojë 1 punim për profesionin e adhruar, duke komentuar mënyrën e realizimit dhe përdorimin praktik;		20. Artizanatet - profesionet				Mësimdhënia dhe të nxënë të integruar		Vlerësim përmbledhës (Vendos instrumentet)		Arsimi për zhvillim të qëndrueshëm.		
Format, modeli dhe skulptura		Shpjegon mënyrën e ndërlidhjes së lëndëve me punimin e realizuar; Kupton rëndësinë e komunikimit dhe rëndësinë e profesioneve. Praktikë: Njohja dhe përdorimi i mjeteve të skulpturës me materiale të lehta aplikuese (plastelinë, letra, tekstil, plastikë, patate, gurë të vegjël me strukturë etj.).		21. Arti tredimensional i skulpturës				Mësimdhënia dhe të nxënë të integruar		Vlerësim përmbledhës (Vendos instrumentet)				
	Grafika	Të njohë disa vepra arti që vizitohen nga shumë njerëz; Kupton dhe tregon vendosjen e artit në hapësirë, (p.sh., bustet, shtatoret, objektet e vjetra, atrakcionet e ndryshme artistike etj.); Kupton dhe dallon format sipas madhësive dhe largësive (perspektiva - iluzioni i pamjeve nga afër - larg, nga lart - poshtë dhe anasjelltas); Dallon dhe demonstiron shembuj për përbërjen dhe strukturën e formave (të vrazhda, valore, të lëmuara, të forta, të buta etj.); Njeh tre skulptorë të njohur.		22. Format natyrore dhe ato të ndërtuara - Materialet e skulpturës				Mësimdhënia dhe të nxënë të integruar		Vlerësim përmbledhës (Vendos instrumentet)				
Disenji		Përkshkruan një bust, shtatore apo art publik të pëlqyer. Kupton artin e shtypit grafik dhe zhvillimin e teknologjisë mediale.		23. Forma dhe struktura e objekteve				Mësimdhënia dhe të nxënë të integruar		Vlerësim përmbledhës (Vendos instrumentet)				
		Të realizojë punime grafike, duke përdorur materiale të ndryshme; Bën dy punime të shpura nga format e gdhendura (klishe nga patatat, monedhat metalike, enë apo objekte të tjera). Praktikë: Njohja dhe përdorimi i mjeteve të shtypit të grafkëve me anë të monotipisë, gdhendjeve (klisheve) të ndryshme, si: gjësënde të ndryshme për të krijuar gjurmë gjatë shtypit në letër ose bazë tjetër të dëshiruar. Kupton rëndësinë dhe zhvillimin e disenjtit; Realizon një ilustrim sipas një shkrimi të zgjedhur; Vizaton - disenjon figurën e një personazhi të pëlqyer.		24. Arti i shtypit grafik				Mësimdhënia dhe të nxënë të integruar		Vlerësim përmbledhës (Vendos instrumentet)				
				25. Gjurmët e shtypit - grafika				Mësimdhënia dhe të nxënë të integruar		Vlerësim përmbledhës (Vendos instrumentet)				
				26. Krijimi i mozaikut me materiale të ndryshme				Mësimdhënia dhe të nxënë të integruar		Vlerësim përmbledhës (Vendos instrumentet)				
				27. Ushtrime kreative sipas shembujve				Mësimdhënia dhe të nxënë të integruar		Vlerësim përmbledhës (Vendos instrumentet)				

PLANI TREMUJOR: PRILL—MAJ—QERSHOR

Lënda mësimore: Edukatë figurative

Fusha e kurrikulës: Artet

Klasa: IV

Temat mësimore: Disenji

Analiza e punimeve

Objekte dhe artefakte

Vlerësimi individual

Projekte dhe shembuj

Përshkrimi i punimeve

Galeri dhe ekspozime

Rezultatet e të nxënit për kompetencat kryesore të shkallës që synohet të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave: I. I. Kompetenca e komunikimit dhe e të shprehurit – Komunikues efektiv

I.3	Dëgjon në mënyrë aktive prezantimin e tjetrit dhe merr pjesë në diskutim, duke u paraqitur me të paktën dy ndërhyrje; pyetje, komente apo sqarime për temën e dhënë.
I.4	Shpreh qëndrimin për ngjarjen apo për performancën dhe emocionet e veta që i ka përjetuar gjatë shikimit të një filmi, të një dokumentari të përshtatshëm për moshën e vet, gjatë leximit të një libri, një interpretimi muzikor, një ekspozite, një recitimi apo dramatizimi, në njërën nga format shprehëse, si: me të folur, me shkrim, me vizatim, me mimikë, me lëvizje etj.
I.5	Merr pjesë në organizimin e një shfaqjeje artistike në harmoni me moshën e vet, duke përdorur forma të ndryshme të të shprehurit.

Kompetenca e të menduarit – Mendimtar kreativ

II.1	Identifikon veçoritë e përbashkëta dhe dalluese ndërmjet objekteve, qenieve të gjalla, dukurive apo ngjarjeve, të dhëna në detyrë; i paraqet ato para të tjerëve përmes njëres nga format shprehëse;
II.2	Identifikon çështjet e njëjta, dalluese ose kryesore të një teme apo ngjarjeje të njëjtë, por të nxjerra nga dy a më shumë burime të ndryshme të informacionit (tekst mësimor, gazetë, internet, burime njerëzore apo burime të tjera);
II.4	Zgjidh problemin dhe detyrën e dhënë nga gjuha, aritmetika, gjeometria, shkenca të natyrës, shoqëria ose fusha të tjera dhe jep një shembull e më shumë nga jeta e përditshme kur një qasje e tillë mund të përdoret në situata të ngjashme;
II.5	Ndërton tekste, objekte, animacione apo gjëra të tjera në bazë të imagjinatës, duke përdorur me kujdes udhëzimet dhe elementet apo materialet e dhëna;
II.8	Dallon lëndët, trupat, objektet, dukuritë natyrore apo shoqërore, të dhëna në detyrë sipas karakteristikave (përbërjes, vetive, shndërrimeve apo pozitive në kohë e hapësirë dhe bashkëveprimet) të tyre.

Kompetenca e të nxënit – Nxënës i suksesshëm

III.3	Identifikon dhe krahason informatat e njohura me ato të panjohura për një temë, çështje apo ngjarje të caktuar, duke përdorur teknika të ndryshme (p.sh., duke i shenjuar me shenja të ndryshme).
III.4	Ndjek udhëzimet e dhëna në libër apo në burime të tjera për të realizuar një veprim, aktivitet apo detyrë konkrete që kërkohet prej tij/saj.
III.5	Krahason përparimin e vet me përvojën paraprake gjatë kryerjes së një detyre apo një aktiviteti të caktuar.
III.6	Përdor dosjen personale si mjet për identifikimin e përparësive dhe mangësive të veta në fusha të caktuara dhe bën një plan për mënyrën e korrigjimeve të nevojshme.
III.8	Menaxhon sjelljet e veta, materialet/mjetet dhe kohën që ka në dispozicion gjatë kryerjes së një detyre/aktiviteti individual apo të përbashkët në klasë/shkollë apo jashtë saj.

Kompetenca për jetë, për punë dhe për mjedis – Kontribuues produktiv

IV.3	Përgatit një projekt të vogël duke veçuar aktivitetet kryesore për një çështje që e preokupon atë, shkollën apo lagjen dhe përcakton elementet e tjera që e bëjnë më të zbatueshëm, si: kohën, vendin, materialet, mjetet e nevojshme për bërjen/kryerjen e tyre etj.
-------------	---

Kompetenca personale – Individ i shëndoshë

V.8	Bashkëpunon në mënyrë aktive me të gjithë moshatarët (pavarësisht prejardhjes së tyre, aftësive dhe nevojave të veçanta) për arritjen e një qëllimi të përbashkët (projekti/aktiviteti në bazë klase/shkolle apo jashtë saj).
------------	---

Kompetenca qytetare – Qytetar i përgjegjshëm

VI.2	Shpreh, dëgjon dhe respekton mendimin e secilit anëtar dhe bashkërisht vendos për mënyrat e përfundimit të një aktiviteti të përbashkët.
VI.8	Prezanton në mënyrë kronologjike ndryshimet e familjes dhe të rrethit në aspekte të ndryshme (si: objektet e banimit, festat, veshjet, ushqimet - mënyra e të ushqyerit, menaxhimi i ekonomisë familjare, të drejtat, përgjegjësitë dhe vendimmarrja në familje etj.) ose disa nga personalitetet dhe ngjarjet kryesore të popullit të vet, duke e dalluar të tashmen nga e kaluara.

Rezultatet e të nxëniet të fushës kurrikulare të shkallës që synohet të arrihen përmes shtjellimit të temës/temave:

1.3	Krijon forma të ndryshme dy dhe tridimensionale, duke përdorur teknika të ndryshme figurative dhe aplikative.
2.1	Identifikon dhe përdor në mënyrë origjinale dhe kreative elementet artistike për komunikim artistik të ideve e mesazheve të tyre, p.sh., njeh dhe përdor mënyra të ndryshme të trajtimit të elementeve shprehëse (ritmin, melodinë, harmoninë, formën, dinamikën, tempin, karakterin shprehës, vijat, ngjyrat, formën, lëvizjet, gjetet, emocionin etj.) për të komunikuar idetë personale, mesazhet, emocionet etj.
3.3	Prezanton funksionin e disa institucioneve të ndryshme artistike.
3.4	Dallon, krahason dhe prezanton krijues, performues dhe formacione interpretuese të zhanreve dhe stileve të ndryshme artistike në nivel kombëtar dhe global.
4.1	Çmon dhe vlerëson krijimet dhe performancat artistike (të vetat dhe të tjerëve), duke përdorur terminologji adekuate dhe konceptet e fushës.
4.2	Komenton veprat artistike dhe shquan elementet karakteristike shprehëse të përdorura, p.sh.: Ky vizatim është i mirë, ose forma e pemës nuk është mirë, për shkak se... ai/ajo këndoi mirë me ritëm, por melodina nuk ishte e saktë etj. Mua nuk më pëlqen që ke përdorur me tepri ngjyrën x, sepse... Pra, me gjykim kritik për aq sa lejon moshën dhe aftësia e tyre përjetuese e veprave.

Rezultatet e të nxënit për tema mësimore RNL			Njësitë mësimore		Koha mësimore (orë mësimore)	Metodologjia e vlerësimit	Ndërlidhja me lëndët e tjera, me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore	Burimet
Temat mësimore								
Disenji	-	Realizon një disenj për veshje nga tekstilet;	28.	Disenji	10	Mësimdhënia dhe të nxënë të bazuar në kompetenca	Gjuhë shqipe; Shqipëria dhe mjedisi; Shkathësi për jetë;	<i>Edukatë figurative 4</i>
Objekte dhe artefakte	-	Njeh shenjat informuese (në vende publike, në TV e medime elektronike) dhe disenjon një punim, duke shpjeguar kuptimin;		- Disenji grafik				<i>www.dukagjini-botime.com</i>
Projekte dhe shembuj	-	Praktikë: Njohja dhe përdorimi i mjeteve për ilustrim e disenj (lapsa, flamastra, ngjyra, brusha, letër, trekëndësh, gomë, material të zgjedhura tekstili, kompjuter etj.);	29.	Disenji i tekstilit dhe i veshjeve		Vlerësim i vazhdueshëm		
Galeri dhe ekspozime	-	Identifikon relacionet e ndryshme të artit në shoqëri, duke njohur, biseduar dhe shpjeguar;	30.	Disenji i hapësirave të brendshme		Vlerësim përm-bledhës (Vendos instrumentet)	Edukatë fizike, sportet dhe shëndeti.	
Analiza e punimeve	-	Objektet e rëndësishme të trashëgimisë kulturore (kombëtare dhe të kulturave të tjera);	31.	Disenji në medime elektronike		Mësimdhënia dhe mësimnxënia me nxënësin në qendër	Çështjet ndërkurrikulare: Edukimi për paqe; Edukimi për medie.	
Vlerësimi individual	-	Rëndësia e vlerave të artit kombëtar dhe përkujdesin për to.	32.	Objekte dhe artefakte				
Përshkrimi i punimeve	-	Viziton një ekspozitë nga fusha e arteve vizuale dhe shkruan përshkrimet për të;	33.	Disenjo një punim		Mësimdhënia dhe të nxënë të diferencuar		
	-	Përshkruan punën e ekspozuar në një galeri qyteti, shkolle apo nga ekspozimi virtualo-elektronik në faqe interneti;	34.	Galeria jonë dhe artefakte				
	-	Njeh dhe kupton disa nga institucionet kulturore-artistike në vend (muze, galeri, studio, vende arkeologjike, etj.);	35.	Ushtrime kreative sipas shembujve				
	-	Përdor mjete të ndryshme për të realizuar një punim për ekspozitë;	36.	Punim - silueta				
	-	Bisedon dhe analizon krijimet e realizuara në klasë dhe të artistëve të njohur (së paku 2 punime);	37.	Arti sipas tekstit dhe përshkrimi i veprave				
	-	Përshkruan punimet personale dhe i krahason ato me punimet e tjera në klasë;						
	-	Përfaton në mënyrë individuale punimet nga veprat e njohura dhe bën vlerësimin estetik sipas përjetimit (së paku 2 punime);						
	-	Çmon dhe vlerëson imagjinatën kreative të punimet vizuale;						
	-	Shpjegon kuptimin dhe rëndësinë e veprave.						
	-	Përshkruan 4 punime nga artistë të njohur nga fusha të ndryshme, si: pikturë, skulpturë, grafikë dhe disenj, duke zgjeruar përshkrimin sipas përshkrimeve.						

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Piktura

Rezultatet e të nxënësve të temës:

Realizon në grup një projekt “Bota ime me ngjyra” dhe evokon përvojën e përfituar.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.3,4. II.1,5. III.3, 4, 5, 6, 8. IV. 8. V. 8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1, 4.1, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Botë me ngjyra!

Rezultatet e të nxënësve të orës mësimore:

- Diskuton për botën me ngjyra në mënyrë aktive;
- Përdor ngjyra të ndryshme;
- Ngjyros figurat e vizatuara sipas dëshirës;
- Përkrahet dëshirat për vizatimin.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, libri bazë.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënësit

Stuhi mendimesh

Mësuesi/ja fillimisht shfaq për disa minuta në videoprojektor disa figura të ngjyrosura dhe disa figura të errësuar.

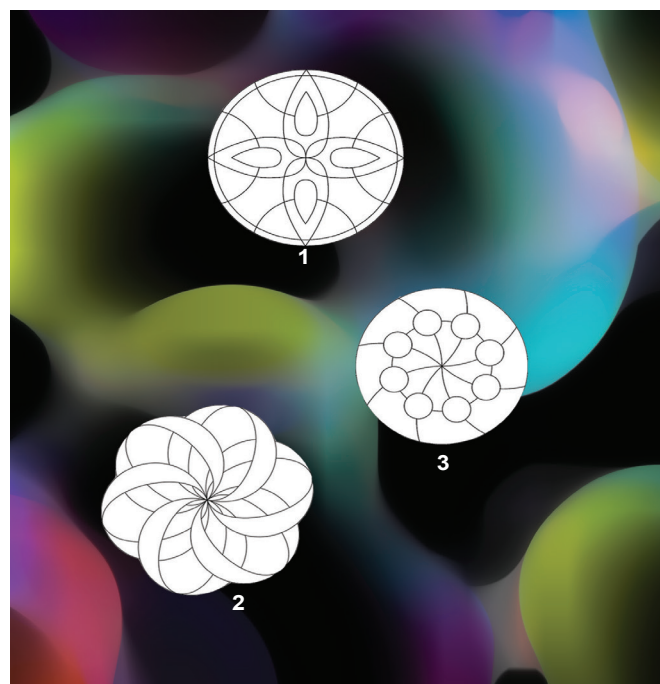
Organizohet një diskutim me nxënësit, duke u parashtruar pyetje:

- Sa lloje të figurave të ngjyrosura ishin?
- Pse disa figura ishin me ngjyra dhe disa jo?
- Si do të ishte të jetonim në një botë pa ngjyra?
- A keni menduar ndonjëherë një botë pa ngjyra, të errësuar?

Përgjigjet e nxënësve diskutohen me klasën.

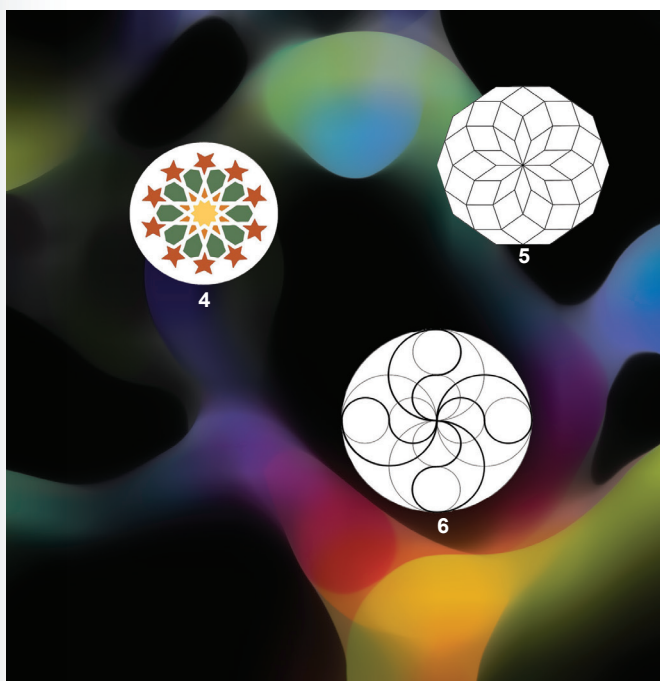

Botë me ngjyra!

Ngjyros figurat e vizatuara sipas dëshirës. Shiko nuancat e ndryshme dhe analizo.

Shëno numrin e realizimit më të suksesshëm: nr. ____ Trego teknikën dhe mjetet e ngjyrosjes.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit që ta hapin librin bazë, faqe 6. Nxënësit vështrojnë ilustrimet në libër, ku janë paraqitur shembuj të figurave në forma dhe vija të ndryshme.

Nxënësit udhëzohen të përdorin ngjyra të ndryshme në figurat e dhëna në libër, pastaj ngjyrosin figurat e vizatuara sipas dëshirës. Shikojnë nuancat e ndryshme të figurave dhe analizojnë së bashku me mësuesin/en.

Udhëzohen t'i ndjekin hapat si në libër:

- Shëno numrin e realizimit më të suksesshëm të figurave;
- Trego teknikën dhe mjetet e ngjyrosjes.

Përforcimi:
Konsolidimi i të nxënit
Shkrim i lirë

Shkruaj në tabelë temën: Çfarë do të dëshiroje të mësoje apo të vizatoje deri në fund të vitit shkollor?.

- Udhëzohen nxënësit të shkruajnë rreth kësaj teme;
- Lexohet nga një shkrim prej secilit grup;
- Secili shpreh mendime rreth punës së tij dhe të shokëve/shoqeve.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për mendimet dhe përgjigjet lidhur me botën me ngjyra, saktësinë e ngjyrosjes së figurave të vizatuara në libër bazë dhe saktësinë e shkrimit të lirë të secilit veç e veç.

Detyrë:

Të ndërtojë figura të ndryshme sipas dëshirës me letra ngjites me ngjyra.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Vizatimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor teknikën e lapsit në vizatim.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I,3; III.1, 2, 3.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Krijimet me vija dhe vizatimi

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Njeh mjetet e vizatimit;
- Komenton format dhe vijat e vizatimit;
- Vizaton me laps sipas udhëzimit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri, lapsi, letër vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim për njohuritë paraprake

Së bashku me nxënësit, rikujtojmë njohuritë e marra rreth mjeteve të punës në vizatim.

- Çfarë dini për vizatimin?

- Me çka vizatojmë?

- Cilat janë mjetet e vizatimit? (*Lapsi, ngjyrat e lapsit, pastelet, flamasterat, grafitet, tushi, programet kompjuterike etj.*)

Krijimtaria dhe performanca artistike

1. Vizatimi

Krijimet me vija dhe vizatimi

Vizatimi krijohet me vija dhe me gjurmë mbi letër apo në materiale të tjera vizatimore.

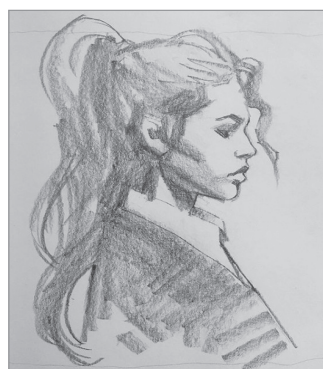
Mjetet më të përdorshme për vizatim janë: lapsat, flamasterat, pastelet, grafitet, tushi, programet kompjuterike etj. Me vizatim fillojmë realizimin e projekteve të ndryshme. Vizatimi përcakton formën, madhësinë dhe vendosjen e objekteve në hapësirë. Këto forma të vizatuara janë natyrore dhe gjeometrike.

Vizatimet e formave natyrore paraqiten në: peizazhe, natyrë të qetë, portrete etj.

Vizatimet realizohen me mjete dhe vija të ndryshme: të drejta, të lakuara, të ndërprera, të holla, të plota, zigzage etj.

Forma dhe vija të ndryshme

Vizatim i portretit me laps

Vizatim i peizazhit me laps

Krijimtaria dhe performanca artistike

1. Vizatimi

Krijimet me vija dhe vizatimi

Vizatimi krijohet me vija dhe me gjurmë mbi letër apo në materiale të tjera vizatimore. Mjetet më të përdorshme për vizatim janë: lapsat, flamasterat, pastelet, grafitet, tushi, programet kompjuterike etj. Me vizatim fillojmë realizimin e projekteve të ndryshme. Vizatimi përcakton formën, madhësinë dhe vendosjen e objekteve në hapësirë. Këto forma të vizatuara janë natyrale dhe gjeometrike. Vizatimet e formave natyrale paraqiten në: peizazhe, natyrë të qetë, portrete etj. Vizatimet realizohen me mjete dhe vija të ndryshme: të drejta, të lakuara, të ndërprera, të holla, të plota, zigzage etj.

Forma dhe vija të ndryshme

Vizatim i portretit me laps

Vizatim i peizazhit me laps

10

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Lexim dhe komentim

Hapen librat, analizohen figurat e mjeteve të punës në vizatim.

Përsërisin 2-3 nxënës.

Lexohet teksti nga libri dhe shpjegohen mjetet e vizatimit, format dhe vijat.

Format mund të jenë natyrale dhe gjeometrike.

U tregohet se vizatimet e formave natyrale paraqiten në: peizazhe, natyrë të qetë, portrete etj. Vizatimet gjeometrike realizohen me vija zigzage, të lakuara, të ndërprera etj., p.sh. objekte të ndryshme.

Përforcimi:
Konsolidimi i të nxënit
Vizatim i lirë

Ndahen nxënësit në dy grupe.

Kërkohet nga nxënësit t'i vizatojnë dy vizatimet e dhëna në libër.

Grupi 1: udhëzohet të vizatojë portretin e vajzës me laps;

Grupi 2: udhëzohet të vizatojë peizazhin me laps.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për njohjen e mjeteve, formave dhe vijave të vizatimit, si dhe për saktësinë e vizatimit me laps.

Detyrë:

Të ndërtojë figura të ndryshme sipas dëshirës me letra ngjytëse me ngjyra.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Vizatimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Njih dhe përdor mjetet e vizatimit (laps, lapsa me ngjyrë, pastel, flamastera, tush etj.);

Vizaton së paku dy punime me mjete të ndryshme (laps, tush).

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5.8, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Mjetet dhe teknikat e vizatimit

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shpreh mendime për mjetet e vizatimit;
- Përdor teknikat e vizatimit në lloje të ndryshme të vizatimeve;
- Vizaton forma, duke përdorur mjete të ndryshme.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, letër vizatimi, flamastera.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Pema e mendjes

Parashitohen pyetjet: *Çfarë dini për vizatimin?; Me çka vizatojmë?; Cilat janë mjetet e vizatimit?.*

Nxënësit udhëzohen t'i emërtojnë mjetet e vizatimit.

Plotësojnë grafikun e dhënë:

Krijimtaria dhe performanca artistike

Mjetet dhe teknikat e vizatimit

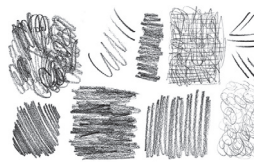
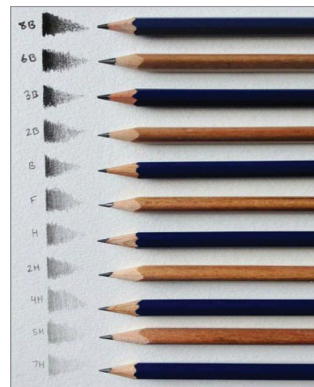
Mjetet dhe teknikat për vizatim janë të ndryshme, si: lapsat, flamasterat, pastelet, grafitet, tushi etj.

Vizatimi me laps zakonisht realizohet në letër të bardhë, duke lëvizur lapsin me lehtësi për të caktuar formën e objekteve. Pastaj, me ndërhyrje, forcojmë hijezimet dhe dritëhijen e figurave.

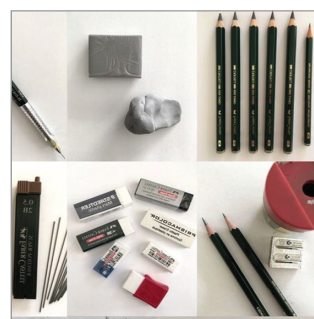
- Lapsat H janë më të fortë;
- Lapsat HB janë mesatarisht të fortë dhe
- Lapsat B janë më të butë dhe gjurma e tyre është më e zezë, por kjo varet nga numri i tyre.

Shembull:

- Lapsi 8B lë gjurmë më të zezë nga sesa lapsi 2B.

Gjurmë vijash me lapsa

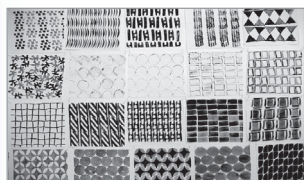
Para se të filloni të vizatoni, duhet bërë përgatitja e mjeteve dhe e materialeve të nevojshme.

Krijimtaria dhe performanca artistike

Vizatimi me grafitë arrihet duke kërkuar format e objekteve përmes hijezimit mbi sipërfaqe të letrës. Pas përfundimit të vizatimit, preferohet spërkatja me fiksativ, në mënyrë që të mos fshihen detajet e vizatimit.

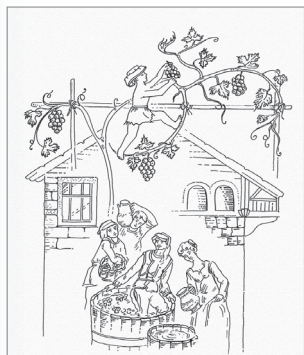
Vizatimi me tush realizohet me mjete të ndryshme, si: penë, brushë, tush i laviruar, flamaster etj.

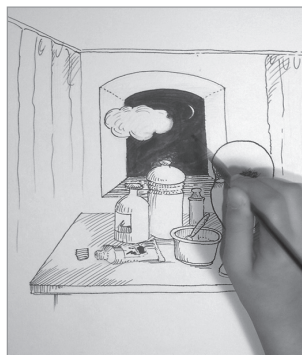
Vizatimi i formave me mjete të ndryshme

Vizatim me grafitë

Vizatim me flamaster

Vizatim me tush e penë

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Lexim dhe komentim

Lexohet teksti nga libri dhe shpjegohet mënyra e realizimit të vizatimit me laps, me grafit, me tush. Vizatimi me laps zakonisht realizohet në letër të bardhë, duke lëvizur lapsin me lehtësi për ta caktuar formën e objekteve.

Vizatimi me grafit bëhet duke kërkuar format e objekteve përmes hijezimit mbi sipërfaqe të letrës. Vizatimi me tush realizohet me mjete të ndryshme, si: penë, brushë, flamaster, tush.

Udhëzohen nxënësit t'i vështrojnë ilustrimet në libër, ku janë paraqitur vizatime me flamastera, grafit dhe tush dhe penë.

Parashtrihen pyetjet:

- Çfarë lloje të vizatimeve i shihni në foto?
- Cilat janë mjetet e vizatimit? (Lapsi, grafiti, tushi, brusha.)

Përforcimi:

Konsolidimi i të nxënit

Vizatim i lirë

Udhëzohen të vizatojnë, duke përdorur mjete të ndryshme sipas shembujve në libër.

Udhëzohen të vizatojnë forma me mjete të ndryshme me laps, tush, thëngjill, flamastera. Tregojnë mjetet që i kanë përdorur dhe mënyrat e përdorimit të tyre.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për saktësinë e përgjigjeve për mjetet e vizatimit, për vizatimet me mjete të ndryshme sipas udhëzimeve në libër.

Detyrë:

Vizato figura me laps, tush, flamastera, sipas dëshirës.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Vizatimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor teknikën e lapsit në vizatim.

Kontributi në rezultatet për kompetencat

kryesore të shkallës: I,3; III.1, 2, 3, 4.

Kontributi në rezultatet e fushës së

kurrikulës: 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Vizatimi i formave dhe i figurave me mjete të ndryshme

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Njeh format dhe vijat e vizatimit;
- Vizaton figura me forma të ndryshme.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri, lapsi, letër vizatimi, ngjyra uji, flama-
mastera etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i drejtuar

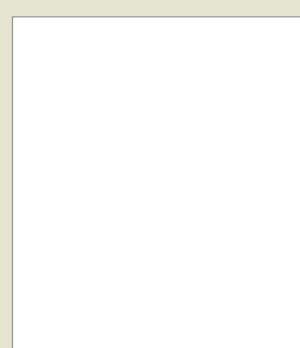
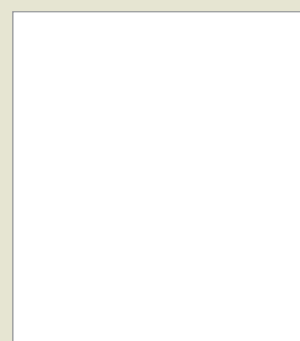
Aktivizohen nxënësit në bisedë.

Në klasën e parë, të dytë e të tretë, kemi mësuar dhe përsëritur llojet e vijave. Pra, elementi që na bën të kuptojmë formën është vija. Ajo është fillestare dhe themelore. Vija formon figurën.

Vijat janë të shumëllojshme: të drejta, të lakuara, zigzage etj.

Demonstrohet vizatimi i vijave në tabelë, me anë të së cilave do të formohen figura të ndryshme, si: forma e malit, e reve, e detit, e diellit etj.

Ushtrime kreative sipas shembujve

Detyra: Vizato forma të ndryshme sipas shembujve. Krijë figura sipas dëshirës dhe ngjyros.

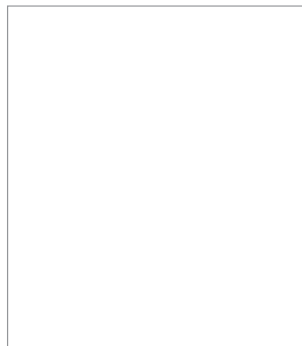
Vizatim me laps

Vizatim me flamaster

Vizatim me mjete të ndryshme, flamaster, brushë e ngjyra uji

Vizato një motiv sipas teknikës dhe përdor mjetet që do.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive:**Përpunimi i përmbajtjes***Veprimtari krijuese*

Hapen librat, analizohen figurat me forma të ndryshme.

Kërkohet nga nxënësit që me forma të ndryshme të krijojnë figura sipas dëshirës, më pas të ngjyrosin.

Pastaj, vazhdohet edhe me detyrën e radhës së faqes tjetër. Së pari analizohen figurat, format e përdorura në vizatim, mjetet me të cilat janë punuar ato.

Pastaj, kërkohet që, duke u bazuar në ato figura, të vizatojnë një motiv dhe të përdorin mjetet që i duan më së shumti.

Mund të punojnë vetëm me laps, me flamaster ose me ngjyra uji.

Përforcimi:**Konsolidimi i të nxënit***Veprimtari e drejtuar*

Udhëzohen nxënësit që të vazhdojnë vizatimin dhe ngjyrosjen e figurave 1, 2, 3 dhe 4, sipas shembullit të figurës 5.

Kërkohet që të kenë kujdes në përfshirjen e të gjitha pjesëve të figurës.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për njohjen e formave, vijave të vizatimit dhe për saktësinë e vizatimit dhe ngjyrosjes.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Vizatimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Vizaton së paku dy forma të figurave, duke përdorur vijat e lira;

Vizaton së paku dy figura, duke përdorur vija të lira ritmike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5, III.1, 5.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Vizatimi i lirë - Procesi i vizatimit të lirë

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Dallon llojet e vijave të paraqitura në ilustrime;
- Vizaton forma të figurave, duke përdorur vija të lira dhe ritmike;
- Përshkruan vizatimet, duke treguar motivin e përdorur.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, letër vizatimi etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Paraqiten në projektor lloje të ndryshme të vizatimeve me vija të lira (ose paraqiten me ilustrime).

Parashtrohet pyetja: *Çfarë lloje të vijave kemi?*

Nxënësit tregojnë njohuritë e tyre për vijat dhe llojet e tyre.

Udhëzohen t'i vizatojnë ato.

(Të lakuara, të drejta, të pjerrëta, të holla, të trasha, të hapura, të mbyllura.)

Krijimtaria dhe performanca artistike

Vizatimi i lirë

Vizatimi i lirë arrihet në disa mënyra vizatimore, si: kroki, skica, vizatim për disenj e arkitekturë etj. Duke parë pamjet në natyrë, ne gjejmë motive të ndryshme për t'i kthyer në vizatime dhe vepra arti. Format e ndryshme natyrore, si: shkëmbinjë, drurët, malet, gjethet, lulet, kafshët, zogjtë dhe shumë motive të tjera nga deti, i frymëzojnë artistët për të krijuar vepra artistike. Artistët gjithnjë kërkojnë motivet më mbresëlënëse për të filluar vizatimin e një teme të caktuar.

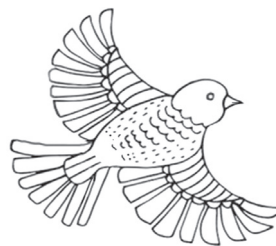
Detyra:

- Bëni vizatime me tematikë sipas motivimit:
 - a) piknik në mal;
 - b) pushime në det etj.
- Shëno disa tema sipas motivimit tënd.

Vizatim i peizazhit me vija të kombinuara

- Plotëso vizatimet duke hijezuar format.

Vizatime të lira me vija të kombinuara

Krijimtaria dhe performanca artistike

Procesi i vizatimit të lirë

Me vija krijohen format e figurave të zgjedhura, si: dielli, lulet, gjethet, pemët, kafshët, peshqit, drurët, malet, ndërtimet dhe çdo pamje që ne shohim.

Sipërfaqet e formave të objekteve vizatohen me vija të ndryshme: të drejta, të lakuara, të kombinuara etj.

Procesi i vizatimit të skicave bëhet duke realizuar matjet me vija të lehta dhe më pastaj saktësohen detajet me hijezim.

Vizatim i lirë me laps

Vizatim i hijezuar me laps

Detyra:

- Vizato pamje nga peizazhet e natyrës duke përdorur lapsa dhe mjete të tjera.
- Zgjedh lapsin e përshtatshëm dhe vizato një enë me fruta, pastaj hijezoj format.
- Përshkruaj procesin e realizimit të detyrave duke treguar motivin dhe teknikën.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari e drejtuar

Lexohet teksti. Pas leximit, nxënësve u demonstron procesi i realizimit të vizatimit të formave dhe figurave me vija të lira dhe ritmike.

Parashtrohen pyetje për vizatimet e lira në libër, duke u analizuar vijat dhe motivet e përdorura.

Nxënësit ndahen në 2 grupe:

Grupi 1. Vizatojnë piknikun në mal.

Grupi 2. Vizatojnë pushimin në det.

Nxënësit fokusohen, duke i marrë si shembuj vizatimet me vija të lira dhe të kombinuara me laps që i kanë në libër.

Përforcimi:

Konsolidimi i të nxënësve

Rishikim në dyshe

Nxënësit ndahen në dyshe, ku njëri luan rolin e raportuesit, kurse tjetri rolin e vëzhguesit. Ata dalin para tabelës dhe analizojnë punimet e njëri-tjetrit. Raportuesi analizon punimin, duke u fokusuar te vijat, llojet e vijave që i ka përdorur shoku, hijezimet e bëra, motivet dhe i prezanton ato. Vëzhguesi e plotëson punimin aty ku ka nevojë për plotësim. Pastaj, ndërrohen rolet dhe vazhdohet me dyshet tjera.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për dallimin e llojeve të vijave, për saktësinë në vizatimin e vijave të lira dhe ritmike në forma dhe figura të ndryshme.

Detyrë:

Krijo figura me vija të lira me laps.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Vizatimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Vizaton së paku tri figura gjeometrike, duke përdorur vegla.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, 4, II.1, 4, III.1, V. 8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Vizatimi gjeometrik - Procesi i vizatimit të figurave gjeometrike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Identifikon dhe emërton format gjeometrike në natyrë;
- Shkruan për format gjeometrike të projektuara në parkun e lojërave;
- Vizaton forma të ndryshme gjeometrike dhe ngjyros me ngjyra të zgjedhura.
- Komenton punimin e tij/saj.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: laps, gomë, libri bazë, vizatimi 4, figura gjeometrike, modele demonstrimi me foto nga natyra etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i njohurive parapra

Mësuesi/ja udhëzon nxënësit t'i vëzhgojnë figurat në tabelë dhe të kujtojnë kur kanë dalë në shëtitje me prindërit në park, çfarë objektesh, formash ose ngjyrash kanë parë.

Aktivizohen nxënësit për të diskutuar rreth figurave gjeometrike, me të cilat janë njohur në orën e matematikës.

Pastaj, theksojmë format që gjenden në natyrë, kulmet e shtëpisë, dritaret, dyert, sipërfaqja e lojërave në park etj.

Nxënësit mësojnë se për të bërë shtëpinë, autobusin, ne mund të përdorim figura gjeometrike.

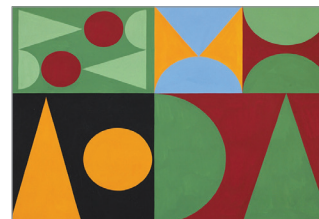
Gjeometria është shkenca që studion vetitë e figurave gjeometrike. Figurat gjeometrike janë shumë të larmishme, si për shembull: trekëndeshi, katrori, drejtkëndeshi, rrethi etj.

Krijimtaria dhe performanca artistike

Vizatimi gjeometrik

Vizatimi gjeometrik realizohet me mjete teknike dhe programe kompjuterike. Rrethi, katrori, drejtkëndeshi, trekëndeshi dhe shumë figura të tjera paraqesin saktësinë e formave gjeometrike. Këto vizatime shërbejnë për përdorime të ndryshme dhe kanë rëndësi të madhe në fusha të ndryshme, si në: arkitekturë, disajn, industri, teknologji, arte etj.

- Shëno cilat figura gjeometrike i dallon.

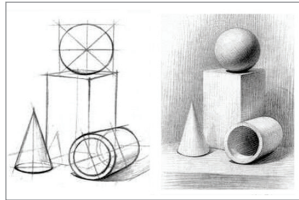
Forma gjeometrike të projektuara për parkun e lojërave

- Shkruaj çka kujton nga lojërat, p.sh.: ndriçimet, muzika, ngjyrat etj.

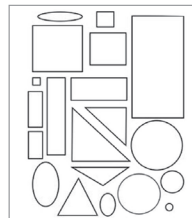
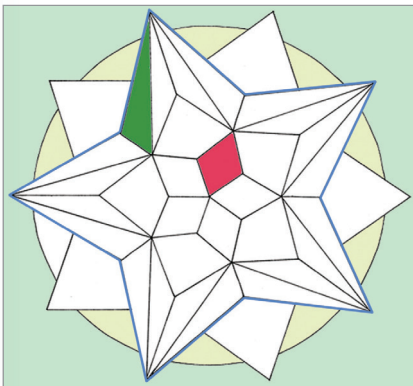
Krijimtaria dhe performanca artistike

Procesi i vizatimit të figurave gjeometrike

Vizatimi i figurave gjeometrike realizohet me mjete të ndryshme teknike: vizore, trekëndësh, kompas, lakore, programe kompjuterike etj.

Forma gjeometrike të vizatuara dhe të hijezuara me laps

Forma gjeometrike të vizatuara me mjete teknike

- Shëno cilat figura gjeometrike i dallon.

Detyra:

- Vizato dy forma gjeometrike dhe hijezo sipas dritëhijes.
- Vizato forma të ndryshme gjeometrike dhe ngjyrosi me ngjyra të zgjedhura.
- Përdor mjete të ndryshme vizatimi për të realizuar vepra arti.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit që ta hapin librin bazë, faqe 18. Nxënësit vështrojnë figurat gjeometrike në libër, ku janë paraqitur shembuj të figurave gjeometrike në forma dhe ngjyra të ndryshme. Nxënësit kujtojnë dhe shkruajnë se çka i kujton nga lojërat e parkut, p.sh., ndriçimet, muzika, ngjyrat etj.

P.sh.: *Ndriçimet në parkun e lodrave e kanë formën rrethore...; Muzika...; Ngjyra... etj.*

Udhëzohen nxënësit të vizatojnë në fletë me laps forma të ndryshme gjeometrike. Njërin nga format gjeometrike dhe ato të hijezuara me laps të paraqitura në libër bazë, faqe 19.

Përforsimi:

Konsolidimi i të nxënit

Diskutim i përbashkët

Udhëzohen nxënësit t'i hapin librat, faqe 27, ku nxënësit do t'i hijezojnë figurat gjeometrike, sipas shembujve në figurë. Shkruajnë emrat e figurave që dallon 1, 2, 3, 4. Ndahen nxënësit në grupe, lëvizin për t'i vëzhguar punimet e njëri-tjetrit.

Në minutat e fundit lihen nxënësit të lirë të vëzhgojnë vizatimet e njëri-tjetrit dhe të bëjnë komente për secilin punim.

Komentohet dhe diskutohet rreth figurave gjeometrike ndaj atyre formave gjeometrike të hijezuara me laps që vetë nxënësi i dallon. Tregohet mënyra dhe teknika e punës.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për mendimet dhe përgjigjet lidhur me figurat gjeometrike, saktësinë për vizatimin e saktë të figurave, për angazhimin në komente.

Detyrë:

Të krijojë forma të zgjedhura nga natyra dhe nga objektet që shikon.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore.

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Vizatimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Vizaton së paku një portret sipas modelit të zgjedhur.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5.8, III.1, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Vizatimi i portretit - Procesi i vizatimit të portretit

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për elementet e portretit të shokut/shoqes;
- Vizaton portretin sipas modelit dhe udhëzimeve në libër;
- Përshkruan me fjalë portretin e vizatuar.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, goma, vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim për njohuritë paraprake

Paraqiten me projektor disa portrete të realizuara (në mungesë projektori, përdoren foto).

Nxënësit ndahen në dyshë.

Nxënësit sjellin me vete fotoportretet e tyre.

Nxënësit shpërndajnë portretin dhe diskutojnë për portretin e shokut/shoqes.

Parashtrihen pyetjet:

- Çfarë paraqet portreti? (*Kokën, fytyrën, sytë, vetullat, hundën, mjekrën, flokët.*)

- Çfarë forme ka fytyra e shokut /shoqes? (*Të rrumbullakët, ovale, të gjerë, të hollë.*)

- Çfarë madhësie ka fytyra? (*Të madhe/të vogël.*)

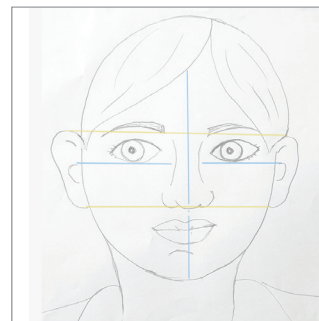
- A mund të vizatojmë portretin e dikujt nëse nuk e kemi përballë njeriun që duam ta portretizojmë? (*Jo, sepse duhet ta kemi përballë modelin.*)

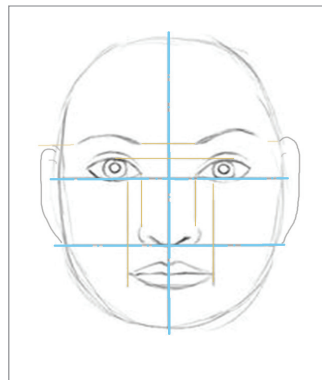
Krijimtaria dhe performanca artistike

Vizatimi i portretit

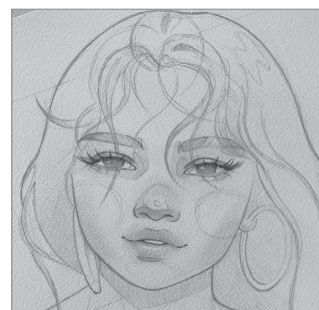
Portreti krijohet si vizatim, pikturë, karikaturë ose edhe si skulpturë. Si bazë e parë për gjetjen e formës së portretit është vizatimi. Vizatimi i portretit realizohet duke qenë pranë modelit, ndërsa në pamundësi të krijimit nga modeli, mund të shërbejë edhe ndonjë fotografi e zgjedhur. Gjatë vizatimit bëhen matjet e pjesëve të fytyrës, me vija të lehta, dhe pastaj fillon hijezimi më i theksuar.

Fillimi i vizatimit të portretit me laps

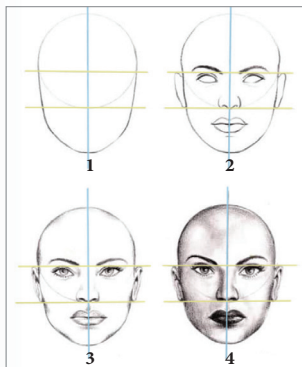
Vizatimi i portretit fillon me matjet e përafërta të pjesëve të fytyrës. Nëse i shikoni vijat me ngjyrë të kaltër dhe të verdhë në figurën më lart, më lehtë mund të vizatoni një portret.

Vizatim i portretit të vajzës me laps 2B dhe i hijezuar me kujdes në pjesët e fytyrës

Procesi i vizatimit të portretit

Portreti vizatohet duke lënë gjurmë lapsi në letër ose material tjetër të zgjedhur. Matjet bëhen duke bërë ndarjet sipas shembujve në faqet 20 e 21 dhe duke kërkuar formën e fytyrës. Nëse portreti qëndron drejt dhe vizatohet një vijë në mes të figurës, kuptojmë se ka ngjashmëri ana e majtë me të djathtë.

Fillimi dhe përfundimi i vizatimit të portretit në katër faza.

Faza 1. Vizatimi i formës së kokës.

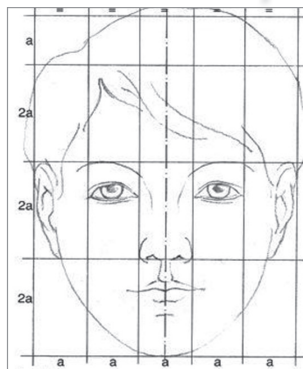
Faza 2. Vizatimi i kokës me pjesët e portretit.

Faza 3. Vizatimi i detajuar i portretit.

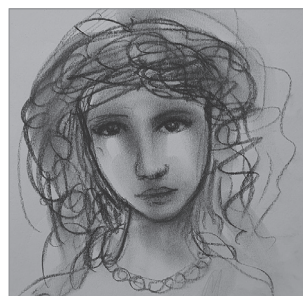
Faza 4. Hijezi i portretit.

Detyra:

- Vizato portretin e shokut ose shoqes.
- Shiko me kujdes vendosjen e pjesëve të portretit, duke bërë matjet sipas fazave të vizatimit.

Nëse i kemi bërë matjet e portretit me shkronjën a, lehtë i kuptojmë madhësitë e fytyrës. Siç dallojmë, pjesa ballore është e barabartë me madhësinë e hundës dhe veshëve. Po ashtu, me madhësinë e notullës.

Vizatim i portretit me hijezim të theksuar.
Teknika: pastel i zi në letër

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari e drejtuar

Lexohet teksti dhe pas leximit shpjegohet termi “portret” dhe procesi i realizimit të tij.

Një portret paraqet përshkrimin e fytyrës së një personi të caktuar. Gjatë vizatimit, bëhen matjet e pjesëve të fytyrës, me vija të lehta, dhe pastaj fillon hijezimi më i theksuar.

Matjet bëhen duke bërë ndarjet sipas shembujve në libër.

Pyeten nxënësit: *Çfarë dallimi vëreni te fotot në libër?*

Udhëzohen nxënësit të përzgjedhin një portret sipas dëshirës dhe ta vizatojnë sipas katër fazave:

Faza 1. Vizatimi i formës së kokës;

Faza 2. Vizatimi i kokës me pjesët e portretit;

Faza 3. Vizatimi i detajuar i portretit;

Faza 4. Hijezimi i portretit.

Përforcimi:

Konsolidimi i të nxënit

Turi i galerisë

Nxënësit i ekspozojnë punimet e tyre para klasës dhe e analizojnë portretin e tyre.

Diskutojnë për matjet e fytyrës, syve, hundës dhe për ndryshime që duhen bërë.

Përshkruajnë portretin e tyre me fjalë.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimet lidhur me temën, saktësinë në vizatimin e portretit dhe përshkrimin e punimeve.

Detyrë:

Krijo një pikturë me teknikën e mozaikut.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Vizatimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Kupton rëndësinë e vizatimit dhe e përdor në praktikë.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, I.8.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, III.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Rëndësia e vizatimit dhe përdorimi i tij

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton rreth ilustrimeve në libra;
- Kupton rëndësinë e vizatimit në fusha të ndryshme;
- Vizaton personazhin e preferuar.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri, libra me ilustrime, lapsi, ngjyrat etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënësit

Diskutim i drejtuar

Në klasë sillen disa libra të përrallave me ilustrime. Paraqiten para nxënësve ilustrimet e përrallave si: *Kësulëkuqja*, *Liza në botën e çudirave*, *Borëbardha*, *Pitter Pan* etj.

Nxënësve u tregohet që në një libër për fëmijë, rëndësi të madhe kanë figurat. Prandaj, para se të botohet libri, ilustruesi i vizaton dhe ilustron të gjitha personazhet dhe ngjarjet e librit.

Krijimtaria dhe performanca artistike

Rëndësia e vizatimit dhe përdorimi i tij

Rëndësia e vizatimit është e shumëfishtë si në arte, ashtu edhe në shumë fusha të tjera të profesioneve. Me vizatim projektohen lagje e qytete, filma të vizatuar, disenjime të makinerive, lojëra etj. Vizatimi është nismë e ilustrimeve për libra, në mjekësi, në shkencë e teknologji. Lojërat argëtuese në medime e televizione janë të përbushura me vizatime dhe art për fëmijë.

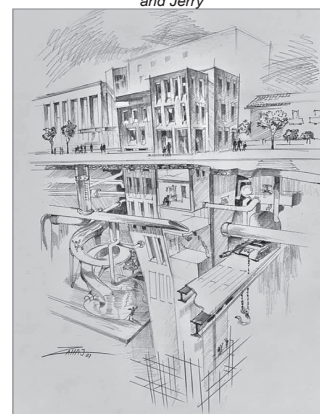
Personazhet kryesore të filmit të vizatuar "Tom and Jerry"

Vizatim për një libër me tregime.
Hijezo dhe ngjyros me lapsa pastel.

Detyra:

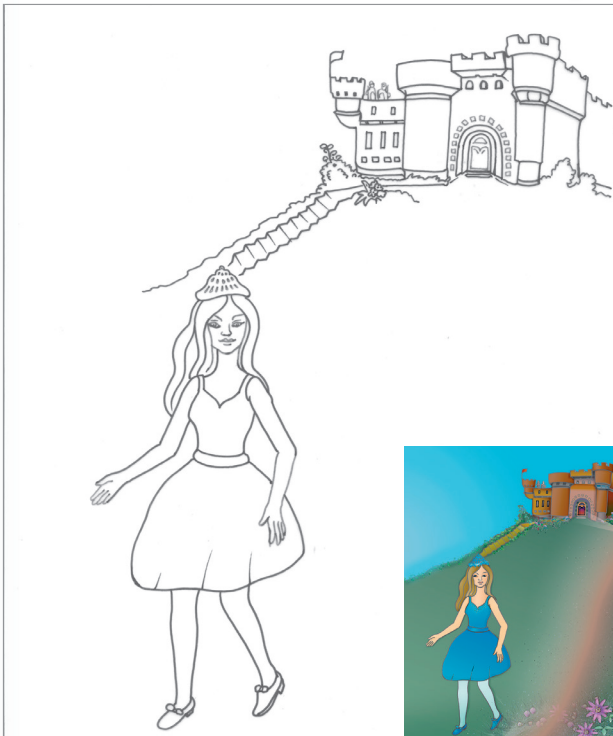
- Vizato një peizazh të qytetit.
- Shëno filmin e pëlqyer vizatimorë dhe vizato personazhin tënd më të pëlqyer në letër.

Vizatim nga artisti i njohur shqiptar **Bashkim Zahaj**. Në vizatim, autori paraqet detajet e planit të një ndërtimi në qytet.

Detyrë: Vizato në letër një plan të shtëpisë apo të një ndërtese sipas idesë sate.

Ngjyros me ngjyra të drurit pallatin dhe vajzën në natyrë, sipas shembullit në figurë. Shkruaje në fletore një tregim ose përrallë popullore që ty të pëlqen.

23

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Veprimtari e drejtuar

Nxënësve u shpjegohet se rëndësia e vizatimit është e shumëfishtë si në arte, ashtu edhe në shumë fusha të tjera të profesioneve.

Hapen librat, nxënësit ndahen në dyshe. Luajnë në dy role.

Nxënësi 1: lexon derisa tjetri e dëgjon.

Nxënësi 2: dëgjon dhe parashtron pyetje.

Nxënësit pastaj ndërrojnë rolet e tyre.

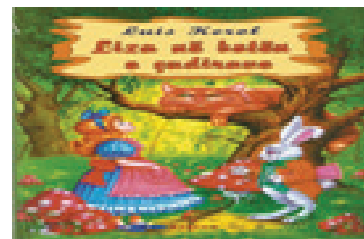

Përforcimi:
Konsolidimi i të nxënit
Diskutim i përbashkët

Paraqiten pyetjet:

- Si e kuptoni një libër më mirë, me ilustrime apo pa ilustrime?

- I doni librat me ilustrime? Pse?

Më pas kërkohet nga nxënësit që të vizatojnë dhe të ngjyrosin një personazh nga përrallat me ilustrime, p.sh., Lizën.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin aktiv rreth temës, vizatimin dhe ngjyrosjen e personazhit të përrallës.

Detyrë:

Ngjyros me ngjyra të drurit pallatin dhe vajzën në natyrë, sipas shembullit në figurë. Shkruaje në fletore një tregim ose përrallë popullore që ty të pëlqen.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Skulptura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Krijon figura simetrike me letër dhe materiale të tjera praktike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5, III.1, 4, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: : 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Krijimi i figurave simetrike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për figurat dhe format simetrike;
- Ngjyrosin figurat simetrike sipas shembullit;
- Krijon figurën simetrike, duke bashkuar pjesët e saj.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, gërshtë, karton.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Përvijim i të menduarit

Parashtrohen pyetjet:

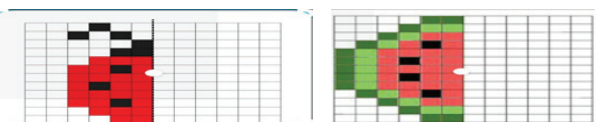
- Çka është simetria? (*Simetria nënkupton pasqyrimin identik të dy pjesëve me forma të njëjta.*)

- A janë simetrikë sytë tanë? (*Po.*)

- Fytyra jonë, nëse e ndajmë në dysh, a është simetrike? (*Po.*)

Udhëzohen nxënësit të ngjyrosin disa forma të simetrisë.

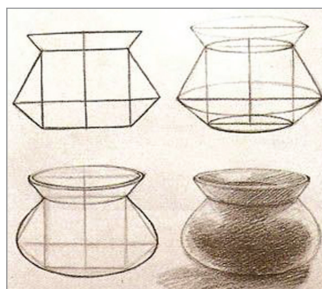
Nxënësve u shpërndahen fletë për ngjyrosje.

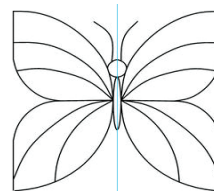
Krijimtaria dhe performanca artistike

Krijimi i figurave simetrike

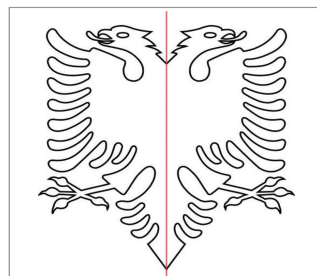
Simetria nënkupton pasqyrimin identik të dy pjesëve me forma të njëjta. Shembuj të simetrisë kemi te sytë, duart, pastaj shqiponja në flamurin kombëtar është simetrike nëse ia vendosim një vijë ndarëse në mes etj. Arti ynë përmban motive simetrike në shumë veshje dhe arte të tjera të vendit.

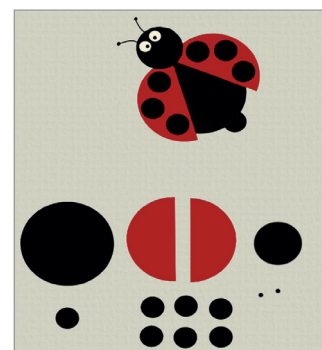
Ndarja simetrike dhe vizatimi me hjezim i enës

Kërko ngjyra e fluturave dhe ngjyros figurën

Shqiponja dykrenore në flamurin kombëtar është simetrike sipas vijës në skicë

Krijimi i simetrisë me figura gjeometrike

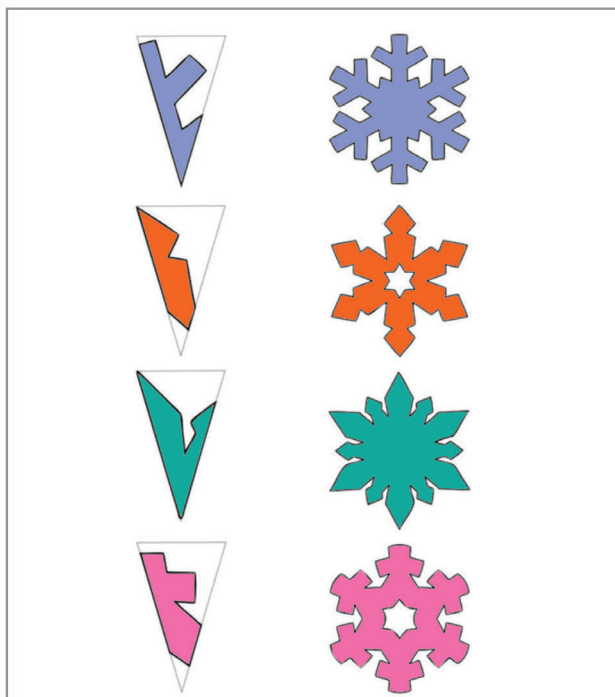
Detyra:

- Vizato një natyrë me lule e flutura.

- Realizo një figurë simetrike me letra.

Ushtrime kreative sipas shembujve

Detyra:

- Krijo forma simetrike nga letra e palosur, duke e prerë me gërshërë.
- Përshkruaj procesin e realizimit të detyrës.

26

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari e drejtuar

Shembuj të simetrisë kemi te sytë, duart, flutura, pastaj shqiponja në flamurin kombëtar është simetrike nëse ia vendosim një vijë ndarëse në mes.

Udhëzohen nxënësit të krijojnë dhe ndërtojnë figura simetrike me përdorimin e letrës me ngjyra. Nxënësit krijojnë figura të ngjashme simetrike nga libri.

Krijojnë, duke i ndjekur udhëzimet në libër:

1. Vizato figurat gjeometrike;
2. Priti figurat me gërshërë;
3. Bashko pjesët dhe krijo mollëkuqen;
4. Ndërto figurën simetrike sipas shembullit.

Përforcimi:

Konsolidimi i të nxënit

Turi i galerisë

Nxënësit paraqesin punimet e tyre në këndin e klasës.

Prezantojnë mënyrën se si i kanë punuar figurat simetrike.

Luajnë rolin e vizitorit dhe vlerësojnë njëri-tjetrin me shenja (+).

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për saktësinë në ngjyrosjen e formave simetrike dhe për saktësinë në krijimin e figurave simetrike (mollëkuqja).

Detyrë:

Realizo figura simetrike, fq. 26.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Vizatimi

Rezultatet e të nxënit të temës:

Të kuptojë dhe shpjegojë rëndësinë e vizatimit dhe përdorimin në praktikë (p.sh., veprat e artit, filmat e vizatuar, ilustrimet në libra, arkitektura e qytetit etj.).

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3,4. II.1,6. III.1.2, 4.VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1.3.1.4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Frymëzimi dhe krijimi figurativ

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Përshkruan peizazhin e qytetit, duke dalluar objektet afër dhe larg;
- Krijon peizazh në të cilin paraqiten objekte të ndryshme;
- Analizon punimet e kryera në klasë.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsa, fletë me ngjyra, gërshtë, ngjitës, modele demonstrimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Kërkohet nga nxënësit që përmes projektorit të shikojnë disa fotografi me peizazhe të qyteteve të ndryshme.

Nxiten nxënësit të përshkruajnë qytetin e tyre, nëpërmjet figurave shpjegojmë vendndodhjen dhe përmasat e objekteve.

- Pse disa shtëpi duken më të mëdha dhe disa më të vogla?

Gjuha dhe komunikimi artistik

Frymëzimi dhe krijimi figurativ

Syri ynë dallon pamje të shumta në hapësirë. Nëse shikojmë një pamje gjatë ditës, dallojmë më shumë objekte dhe ngjyra nga e njëjta pamje e shikuar në mbrëmje. Shikimi i objekteve ndryshon edhe nga këndi i shikimit. Objektet që gjenden më afër nesh i shohim më të mëdha sesa ato që gjenden në largësi. Edhe ngjyrat shihen më mirë nëse objekti është më afër nesh.

"Në gara" - vepër e piktorit të njohur francez Edgar Degas, muzeu "d'Orsay", Paris.

Edhe artistët e vegjël duhet të krijojnë artin e tyre, duke iu përgjigjur së pari pyetjeve:

- Çka më frymëzon më shumë?
- Cila është ideja ime?
- Si do ta titulloj punimin?
- Cila është teknika dhe cilat janë materialet punuese?
- Cilat elemente të artit do të përdor?
- Çka paraqet punimi im?
- Si do ta vlerësojnë shikuesit punimin tim?

Peizazh i realizuar me materiale të ngjitura - mozaik

Detyra:

- Krijë një punim sipas motivimit tënd, duke iu përmbajtur pyetjeve më lart.
- Krijë një peizazh në të cilin paraqiten objekte të ndryshme, disa afër e disa të tjera më larg.

Gjuha dhe komunikimi artistik

Frymëzimi dhe krijimi figurativ

Syri ynë dallon pamje të shumta në hapësirë. Nëse shikojmë një pamje gjatë ditës, dallojmë më shumë objekte dhe ngjyra nga e njëjta pamje e shikuar në mbrëmje. Shikimi i objekteve ndryshon edhe nga këndi i shikimit. Objektet që gjenden më afër nesh i shohim më të mëdha sesa ato që gjenden në largësi. Edhe ngjyrat shihen më mirë nëse objekti është më afër nesh.

"Në gara" - vepër e piktorit të njohur francez Edgar Degas, muzeu "d'Orsay", Paris

Edhe artistët e vegjël duhet të krijojnë artin e tyre, duke iu përgjigjur së pari pyetjeve:

- Çka më frymëzon më shumë?
- Cila është ideja ime?
- Si do ta titulloj punimin?
- Cila është teknika dhe cilat janë materialet punuese?
- Cilat elemente të artit do të përdor?
- Çka paraqet punimi im?
- Si do ta vlerësojnë shikuesit punimin tim?

Peizazh i realizuar me materiale të ngjitura - mozaik

Detyra:

- Krijë një punim sipas motivimit tënd, duke iu përmbytur pyetjeve më lart.
- Krijë një peizazh në të cilin paraqiten objekte të ndryshme, disa afër e disa të tjera më larg.

25

- Cilat objekte janë në planin e parë, ato që janë më të mëdha apo ato që duken më të vogla?
- Cilin objekt shikojmë të parin dhe cilin të fundit?
- Pse objektet vijnë duke u zvogëluar? Tregojmë një model demonstrimi, të një qyteti me lum, ku duket qartë perspektiva. Ata shohin konkretisht ndryshimet që ndodhin kur i lëvizim objektet, kur ndryshojnë dhe planet hapësinore.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari e drejtuar

Kërkohet nga nxënësit që ta hapin librin bazë, faqe 25.

Nxënësit mësojnë se si hapësira është e pafundme, por ajo është e organizuar me plane. Planet në hapësirë i dallojmë vetëm kur ka objekte përpara nesh. Nxiten nxënësit të shohin peizazhin e realizuar me materiale të ngjitura. Shpjegojmë si ta vizatojmë dhe pastaj ta pikturojmë këtë shembull. Udhëzohen nxënësit që të krijojnë një peizazh me objekte të ndryshme disa afër dhe disa të tjera më larg.

Përforcimi:

Konsolidimi i të nxënit

Turi i galerisë

Nxënësit prezantojnë punimet e tyre dhe e analizojnë peizazhin e njëri-tjetrit me shenjën (+).

Nxënësit lëvizin dhe i analizojnë punimet e tyre nëse janë të njëjta forma që i kanë prerë, pra a kanë lënë shumë hapësirë mes formave të objekteve.

Jepen sugjerime për punimet e ardhshme.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për marrjen e koncepteve të perspektivës dhe për vizatimin e saktë sipas rregullave planeve hapësinore.

Detyrë:

Të krijojnë një peizazh nga arti ynë tradicional.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Vepra arti dhe artistë të njohur të periudhave të ndryshme

Rezultatet e të nxënësve të temës:

Identifikon disa vepra të artistëve të njohur.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.4, III.1.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.4.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Galeria e artistëve të njohur botërorë

Rezultatet e të nxënësve të orës mësimore:

- Njeh disa artistë botërorë;
- Dallon veprat e artistëve.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri, videoprojektori, lapsi, fletë A4 etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënësit

Diskutim i drejtuar

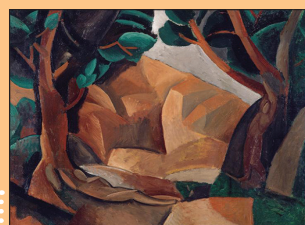
Paraqiten me videoprojektor disa fotografi të artistëve botërorë, si p.sh.: Pablo Pikaso, Pol Gogen, Leonardo da Vinci, Henri Matis etj.

- A njihni artistë të tjerë: piktorë, skulptorë, muzikantë, aktorë, balerinë, arkitektë, fotografë?

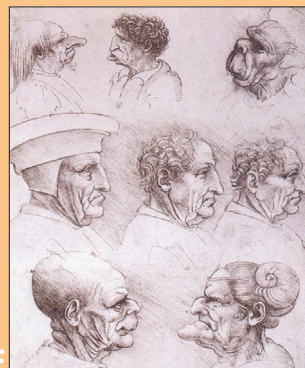
Shkruhen në tabelë disa emra artistësh të thënë nga nxënësit.

Relacioni art-shoqëri

Galeria e artistëve të njohur botërorë

Pikturë e artistit të njohur spanjoll **Pablo Pikaso**. Vepra titullohet "**Peizazh me dy figura**". Pikaso është një ndër piktorët më të njohur në botë. Ai përfaqëson **kubizmin**.

Vizatim karikaturë i artistit të njohur italian **Leonardo da Vinci**. Konsiderohet si gjeni i kohës, duke kontribuar në shumë zbulime. Njihet si arkitekt, inxhinier, piktor, skulptor, shkencëtar, muzikant etj.

Pikturë e artistit të njohur francez **Pol Gogen**. Ky piktor dallohet për koloritin e ngjyrave të theksuara postimpresioniste dhe të kufizuara me tone të zeza. Ndikoi në zhvillimin e **ekspressionizmit** dhe të **fovizmit**.

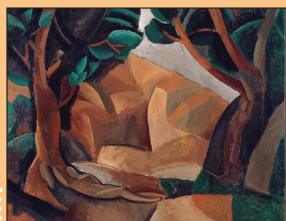

Pikturë e artistit të njohur francez **Henri Matis**. Kjo pikturë, e quajtur "**Ëmbështetja**", paraqet harmoninë e ngjyrave në të kuqe. Piktura ishte porositur "harmoni në të kaltër", por Matis e pikturoi me të kuqen e tij.

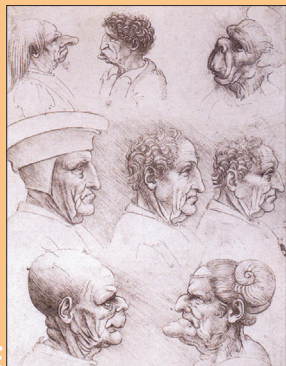

Relacioni art-shoqëri

Galeria e artistëve të njohur botërorë

Pikturë e artistit të njohur spanjoll **Pablo Pikaso**. Vepra titullohet "**Peizazh me dy figura**". Pikaso është një ndër piktorët më të njohur në botë. Ai përfaqëson **kubizmin**.

Vizatim karikaturë i artistit të njohur italian **Leonardo da Vinci**. Konsiderohet si gjeni i kohës, duke kontribuar në shumë zbulime. Njihet si arkitekt, inxhinier, piktor, skulptor, shkencëtar, muzikant etj.

Pikturë e artistit të njohur francez **Pol Gogin**. Ky piktor dallohet për koloritin e ngjyrave të theksuara postimpresioniste dhe të kufizuara me tone të zeza. Ndikoi në zhvillimin e **ekspressionizmit** dhe të **fovizmit**.

Pikturë e artistit të njohur francez **Henri Matis**. Kjo pikturë, e quajtur "**Ëmbëlsira**", paraqet harmoninë e ngjyrave në të kuqe. Piktura ishte porositur "harmonia në të kaltër", por Matis e pikturoi me të kuqen e tij.

28

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Lexim - komentim

Udhëzohen nxënësit që tekstin në libër ta ndajnë në paragrafë dhe të fillohet leximi i tyre.

Lexohet paragrafi i parë (pjesa ku shkruhet për Pablo Pikason). Analizohet piktura.

Kur nxënësit e përfundojnë leximin e këtij paragrafi, mbyllin librat, parashtrohen pyetje për pjesën e lexuar.

Më pas, vazhdohet me paragrafin e dytë, lexohet për Pol Gogenin, analizohet piktura, pastaj parashtrohen pyetjet.

Kështu vazhdohet edhe me paragrafët e tjerë.

Përforcimi:

Konsolidimi i të nxënit

Veprimtari individuale

Shpërndahen fletët e përgatitura nga mësimdhënësi:

Nxënësit duhet ta lidhin emrin e artistit me krijimin e tij:

Leonardo da Vinçi

Ëmbëlsira

Pablo Pikaso

Karikatura

Pol Gogin

Peizazh me dy figura

Henri Matis

Ngjyra të theksuara

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për njohjen e disa artistëve botërorë, saktësinë në detyrën e dhënë.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Analiza e punimeve

Rezultatet e të nxënit të temës:

Çmon dhe vlerëson performancën/krijimet artistike vetanake dhe të tjerëve.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, I.4, II.2, II.8, III.1, III.4, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3,2.1,4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Galeria e artistëve të rinj

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskutojnë punimet e artistëve të klasës;
- Analizojnë veprat e artistëve të rinj nga libri;
- Krahason punimet e klasës me veprat e artistëve të rinj, të paraqitura në libër;
- Realizojnë piktura sipas shembujve në libër.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: punimet e nxënësve, libri, ngjyrat, fletët e vizatimit, lapsi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Njeriu dhe natyra, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Shkathtësi për jetë.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë:

Diskutim i përbashkët

Ekspozohen disa punime të nxënësve në klasë.

Analizohen punimet e nxënësve nga përmbajtja, ngjyrat që janë përdorur, temat që janë trajtuar.

Paraqiten me projektor disa galeri të artit, muze etj.

Nxënësit, duke diskutuar, klasifikojnë llojet e ekspozitave: ekspozitat shkollë, galeri, muze, ekspozitat në klasë etj.

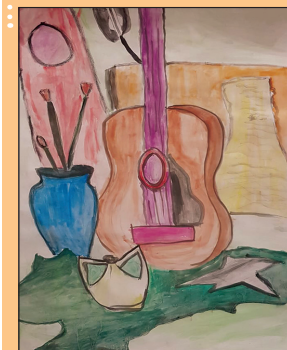
Gjuha dhe komunikimi artistik

Galeria e artistëve të rinj

• **Eda Haxhiu**, thëngjill në letër, 50 x 70 cm.
• Eda në këtë vizatim ka paraqitur një pamje interesante të një peizazhi bregdetar.
• Punimi ka perspektivë të bukur me vargmalet në prapavijë.

• **Rea Kusari**, temper në letër, 70 x 50 cm.
• Rea përdor teknikën temper për të pikturuar një natyrë të qetë me gjësende dhe kitarë në mes. Ngjyrat janë të kombinuara me kujdes dhe plotësojnë kompozimin.

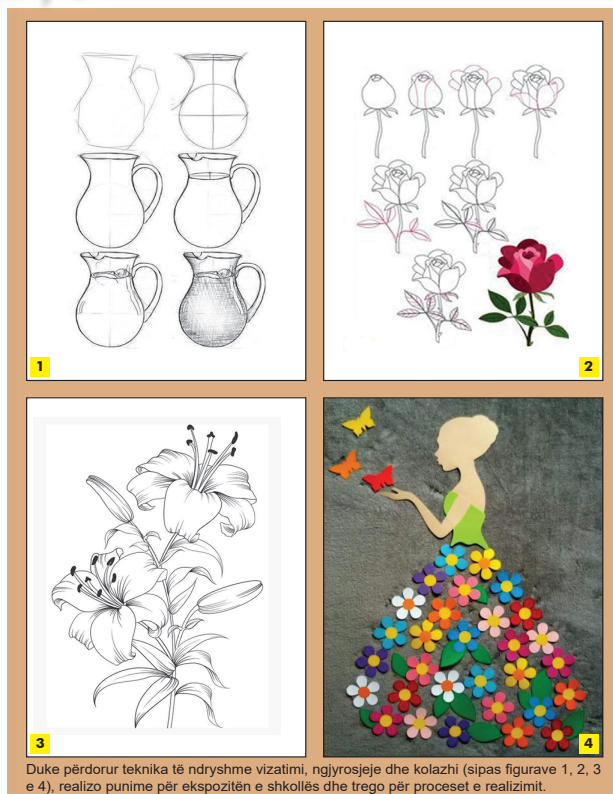
• **Albin Dulahi**, temper në letër, 70 x 50 cm.
• Albini ka një qasje moderne të pikturimit. Ai krijon forma interesante, duke i kufizuar ato me vija të zeza dhe me ngjyra të piktorit Piet Mondrian.

• **Akil Rafuna**, laps në letër, 20 x 40 cm.
• Edhe vizatimi i Akilit paraqet një peizazh me perspektivë hapësinore. Në vizatim dallojmë drurët me forma të ndryshme dhe vargmalet në prapavijë.

Ushtrime kreative sipas shembujve

Duke përdorur teknika të ndryshme vizatimi, ngjyrosjeje dhe kolazhi (sipas figurave 1, 2, 3 e 4), realizo punime për ekspozitën e shkollës dhe trego për proceset e realizimit.

30

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Lexim i drejtuar

Nxënësit ndahen në dyshe.

Udhëzohen të lexojnë secili nga dy vepra të artistëve të rinj nga libri.

Diskutojnë për pikturat e artistëve të rinj, të paraqitura në libër (Eda Haxhiu, Rea Kusari, Akil Rafuna, Albin Dulahi).

Nxënësit komentojnë secilën nga pikturat që shohin.

Pas diskutimit në dyshe, ata diskutojnë në grupe.

Parashtrihen pyetje për ngjyrat që i kanë përdorur, format, madhësitë, teknikat, perspektivat e tyre, peizazhet, natyrën etj.

Krahasohen punimet e klasës me veprat nga libri.

Përforcimi:

Konsolidimi i të nxënit

Krijim i lirë

Udhëzohen nxënësit të realizojnë nga një pikturë sipas shembujve nga fq. 30, për ekspozitën e klasës.

Pas vizatimit, ata ngjyrosin pikturën e tyre.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimet për pikturat e artistëve të vegjël, për saktësinë në analizën e veprave të artistëve të rinj dhe për saktësinë në realizmin e pikturave sipas shembujve në libër.

Detyrë:

Vizato një pikturë sipas dëshirës.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Piktura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Njeh llojet e ngjyrave dhe përfitimin e nuancave të kërkuara për realizimin e pikturave.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1, 4, 5. III.1, V. 8. VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Ngjyrat dhe rëndësia e tyre - Nuancat e ngjyrave

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Emërton disa lloje ngjyrash në natyrë;
- Diskuton për punimet me ngjyra të ndryshme;
- Identifikon tri ngjyrat parësore: e verdhë, e kuqe, e kaltër;
- Analizon punimet dhe ngjyrat që i ka përdorur.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, libri bazë.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

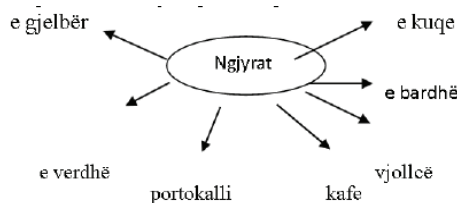

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Udhëzohen nxënësit të shohin nga dritarja një pjesë të peizazhit që duket. Është mirë që ky peizazh të jetë natyrë. Zhvillohet një bisedë me nxënësit për natyrën dhe ngjyrat që dallohen në të. Paraqitet në tabelë një organizues grafik dhe kërkohen mendimet e nxënësve për temën “Ngjyrat”.

Krijimtaria dhe performanca artistike

2. Piktura

Ngjyrat dhe rëndësia e tyre

Ngjyra të shumta shihen gjatë ditës në natyrë. Edhe në errësirë shihen ngjyrat nëse hapësira është e ndriçuar. Ngjyra me tonalitete të ndryshme dallojmë te: yllëri, lulet, frutat, malet, kafshët, lodrat, filmat e vizatuar e të shumë e shumë pamje të tjera. Varësisht sa ndriçim kanë pamjet që shikojmë, aq është edhe koloriti i tyre. Ngjyrat i dhurojnë njeriut kujtesë më të madhe, disponim e gëzim emocional. Ato i japin botës kuptim estetik.

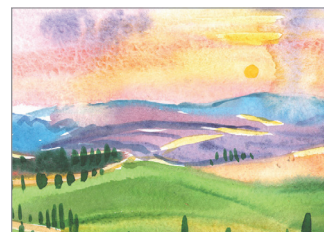
Ngjyrat e bëjnë botën më të bukur dhe kanë ndikim të rëndësishëm në jetën tonë. Në shumë raste, ngjyra është përcaktuese për blerjen e veshjeve, biçikletës, automobilët etj.

Koloriti i ngjyrave të ujit

Koloriti i ngjyrave të drurit

Peizazh me ngjyra të ujit

Mjete të thjeshta për ngjyrosje

Koloriti i ngjyrave mbi sipërfaqe të zezë

Nuancat e ngjyrave

Nuancat e ngjyrave ndryshojnë sipas llojit, pastërtisë dhe ndritshmërisë së tyre.

Lloji i ngjyrës: nënkupton kalimin e njërës ngjyre në tjetrën. Shembull: nëse ngjyrës së kaltër i shtojmë të verdhën, fitojmë "të kaltër në të gjelbër", ndërsa nëse i shtojmë sasi më të madhe fitojmë nuancë "të gjelbër të plotë", dhe nëse i shtojmë edhe ca të verdhë, fitojmë "të gjelbër në të verdhë".

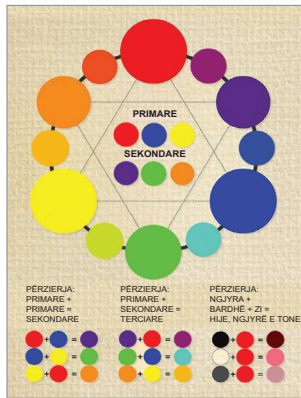
Sipas nuancave, ngjyrat reflektojnë ngrohtësinë, ftohtësinë, madhësitë, krenarinë etj. Artistët krijojnë vepra me ngjyra dhe teknika të ndryshme. Nxënësit e klasave fillore përdorin mjete më të thjeshta për ngjyrosje, si: pastel, laps, flamaster, akuarel, letra e materiale me ngjyrë etj.

Peizazh me nuanca të ndryshme ngjyrash

PRIMARE	+	SEKONDARE	=	TERCIARE
	+		=	
	+		=	
	+		=	
	+		=	
	+		=	
	+		=	

Përfitimet e nuancave të ngjyrave

Paraqitja grafike e përzierjeve të ngjyrave

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit t'i vështrojnë punimet në libër. Paraqiten disa punime të ndryshme, ku janë përdorur lloje të ndryshme të ngjyrave. Parashtrohen pyetjet:

- Me cilat lloje të ngjyrave janë realizuar?
- Pse ngjyrat i dhurojnë njeriut kujtesë më të madhe, disponim e gëzim emocional?
- Cilat ngjyra ju pëlqejnë më tepër dhe pse?
- Cilat janë ngjyrat parësore dhe dytësore?

Sjellin disa shembuj nxënësit, që ngjyrat parësore të jenë të dukshme: e verdhë, e kuqe, e kaltër. Nga përzierja e këtyre tri ngjyrave fitojmë ngjyrat dytësore: të gjelbrën, vjollcën dhe të portokalltën, kurse me përzierjen e ngjyrave parësore dhe dytësore përftohen ngjyra të tjera, të cilat janë të pafundme.

Udhëzohen nxënësit të realizojnë punime, me nuanca të ndryshme ngjyrash, duke përfutur nuancat e ngjyrave primare, sekondare, terciare. Punimet punohen duke i ndjekur shembujt në libër, faqe 33.

Përfortimi: Konsolidimi i të nxënit Turi i galerisë

Nxënësit ekspozojnë punimet e tyre në tabelë.

Secili nxënës prezanton dhe analizon punimin e vet, shikojnë përfitimet e ngjyrave të tjera nga përzierja e tri ngjyrave parësore.

Ata tregojnë çfarë nuance kanë përfutur, çfarë përzierjeje të ngjyrave kanë bërë etj.

Nxënësit bëjnë komente për punën e shokut/shoqes.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për saktësinë në realizimin e punimeve, duke përdorur lloje të ndryshme të ngjyrave, përgjigjet e tyre lidhur me analizën e punimeve, rreth ngjyrave që kanë përdorur, nuancave, përzierjeve etj.

Detyrë:

Të vizatojë natyrën dhe ta ngjyrosë, duke përdorur nuanca të shumta të ngjyrave.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Piktura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor ngjyrat dhe teknikat e pikturës (pastel, akualet, temper, etj.) për ngjyrosjen punimeve me tonalitete të zgjedhura.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1, 4, 5. III.1, V. 8. VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Llojet e ngjyrave dhe teknikat e pikturimit

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskutojnë për punimet me ngjyra të ndryshme;
- Realizojnë punime, duke përdorur ngjyra të ndryshme;
- Analizojnë punimet dhe ngjyrat që i ka përdorur.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, letra vizatimi, libri bazë.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i drejtuar

Paraqiten disa punime të ndryshme, ku janë përdorur lloje të ndryshme të ngjyrave. Punimet mund të paraqiten në projektor, në TV apo në tabelë.

Pastel

Akuarele

Tempera

Akrilik

Diskutohet me nxënësit për punimet dhe llojet e ngjyrave që janë përdorur.

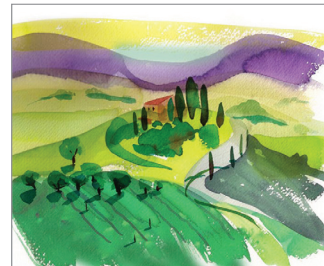
2

Krijimtaria dhe performanca artistike

Llojet e ngjyrave dhe teknikat e pikturimit

Ngjyrat ndahen në disa lloje, varësisht nga teknika e përdorimit. Teknikat më të përdorura për pikturim gjatë procesit mësimor në shkollë fillore janë teknikat: **pastel, akualet, temper** dhe **akrilik**. Këto ngjyra janë më praktike për përdorim duke u tretur me ujë dhe në formë lapsash e shkumësash.

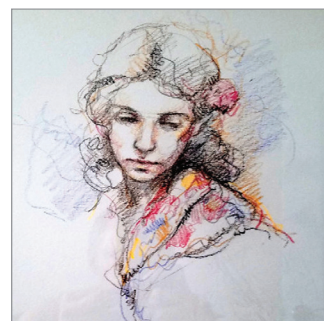
Ngjyrat e ujit (akuarelet, tempera dhe akrilik) ofrojnë mundësi të shumta koloristike. Me këto ngjyra krijohen peizazhe, portrete, natyra të qeta etj.

Peizazh me ngjyra akualet

Portret vajze me ngjyra të kombinuara

Portret vajze me ngjyra pastel

Detyra: Duke përdorur ngjyra të ujit dhe pastel, pikturo peizazhe dhe ndonjë portret që të do.

34

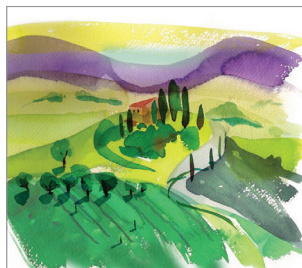
Llojet e ngjyrave dhe teknikat e pikturimit

Ngjyrat ndahen në disa lloje, varësisht nga teknika e përdorimit. Teknikat më të përdorura për pikturim gjatë procesit mësimor në shkollë fillore janë teknikat: **pastel, akualet, temper** dhe **akrilik**. Këto ngjyra janë më praktike për përdorim duke u tretur me ujë dhe në formë lap-sash e shkumësash.

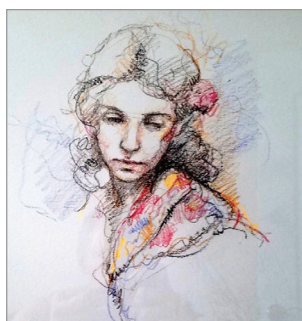
Ngjyrat e ujit (akualet, temper e akrilik) ofrojnë mundësi të shumta koloristike. Me këto ngjyra krijohen peizazhe, portrete, natyra të qeta etj.

Portret vajze me ngjyra të kombinuara

Peizazh me ngjyra akualet

Portret vajze me ngjyra pastel

Detyra: Duke përdorur ngjyra të ujit dhe pastel, pikturo peizazhe dhe ndonjë portret që ti do.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit t'i vështrojnë punimet në libër. Paraqiten disa punime të ndryshme, ku janë përdorur lloje të ndryshme të ngjyrave. Parashtrohen pyetjet:

- Me cilat lloje të ngjyrave janë realizuar këto punime?

- Cilat ngjyra ju pëlqejnë më shumë dhe pse?

- Pse ngjyrat e ujit (akualet, temper e akrilik) ofrojnë mundësi të shumta koloristike? Udhëzohen nxënësit të realizojnë punime në grupe me lloje të ndryshme ngjyrash nga nxënësit. Nxënësit ndahen në katër grupe.

Përzgjidhet tema e punimit.

Grupi i parë do të punojë me ngjyra pastel.

Grupi i dytë do të punojë me ngjyra akualet.

Grupi i tretë do të punojë me ngjyra temper.

Grupi i katërt do të punojë me ngjyra akrilik.

Pas përfundimit të punës, diskutohet rreth punimeve.

Përforsimi: Konsolidimi i të nxënit Turi i galerisë

Nxënësit ekspozojnë punimet e tyre në tabelë.

Secili nxënës prezanton dhe analizon punimin e vet, arsyeton llojet e ngjyrave që i ka në përdorur.

Ata tregojnë çfarë kanë paraqitur në ato punime.

Nxënësit bëjnë komente për punën e shokut/shoqes.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për saktësinë në realizimin e punimeve, duke përdorur lloje të ndryshme të ngjyrave, përgjigjet e tyre lidhur me analizën e punimeve etj.

Detyrë:

Duke përdorur ngjyra të ujit dhe pastel, pikturo peizazhe dhe ndonjë portret që ti do.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Piktura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon punime në teknikën e ngjyrave pastel.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, III.1, 2, 3.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Pikturimi me ngjyra pastel

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për llojet e frutave;
- Dallon ngjyrat pastel;
- Vizaton dhe ngjyros me ngjyra pastel.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri, lapsi, ngjyrat pastel etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i drejtuar

Zhvillohet një bisedë e shkurtër me nxënësit rreth llojeve të frutave.

- Emërtoni disa lloje frutash. (Molla, pjeshka, dardha, rrushi, luleshtrydhja etj.)
- Çfarë forme ka molla? Po luleshtrydhja?
- Çfarë ngjyre kanë ato?
- Çfarë dini për frutat? (Janë të shijshme, kanë vitamina etj.)

Vendosen mbi tavolinë disa fruta, si: mollë, dardhë, rrush etj. Vendi duhet të jetë i dukshëm për të gjithë nxënësit.

Krijimtaria dhe performanca artistike

2

Pikturimi me ngjyra pastel

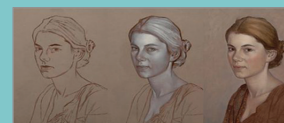
Ngjyrat pastel janë në formë të shkumësave, me nuanca të ndryshme koloristike. Këto ngjyra, për nga përbërja, janë të yndyrshme ose të thata. Gjithashtu, në treg janë edhe disa lloje të lapsave me ngjyra, të cilët mund të kombinohen me pastelet. Me këto teknika pikturimi arrijmë të krijojmë punime të suksesshme në lëndën e artit figurativ.

Pastel i butë dhe pastel i thatë në formë lapsi

Portret me ngjyra pastel i thatë

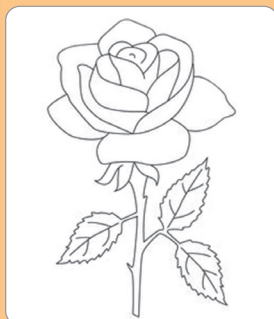

Përvojat e artistëve të njohur arrijnë suksese të shumta gjatë procesit të pikturimit të portretit me ngjyra pastel. Në fillim, vizatohet figura sipas modelit dhe pastaj fillon ngjyrosja e pjesëve të fytyrës, duke i kërkuar detajet me ngjyra të përafërta.

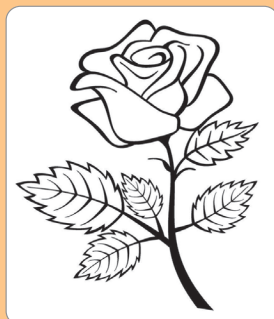

Punim i finalizuar me pastel

35

Ngjyros me ngjyra pastel ose lapsa të drurit.

Ngjyros me flamastera lulen.

Para fillimit të realizimit të punimeve, kujto frymëzimin dhe mendo idenë:

- Cila është tema?
- Si do ta paraqesësh idenë tënde?
- Cilën teknikë dhe cilat materiale do t'i përdorësh?

- Shkruaj për etapat e realizimit të punimit tënd me ngjyra:

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Veprimtari krijuese

Shpjegohet se edhe frutat kanë vëllim dhe formë. Vëllimin e frutave në fletë mund ta realizojmë me anë të ngjyrave, për shembull: molla është e kuqe, por duke e shtuar pak ngjyrën kafe, e errësojmë pjesën ku bie hiya ose e zbehim me të kuqe të lehtë pjesën aty ku bie. Kështu veprohet edhe gjatë ngjyrosjes së frutave të tjera.

Udhëzohen nxënësit të vizatojnë fruta, duke ua kujtuar t'i përdorin vijat që kanë mësuar. Më pas, tregohet se ngjyrosjen do ta realizojmë me ngjyra pastel.

Ngjyrat pastel janë në formë të shkumësave, me nuanca të ndryshme koloristike. Këto ngjyra, për nga përbërja, janë të yndyrshme ose të thata.

Përforcimi:
Konsolidimi i të nxënit
Veprimtari e drejtuar

Ngjyrosen figurat e dhëna në libër.

Para fillimit të realizimit të punimeve, mendojmë :

- Cila është tema?
- Cilën teknikë dhe cilat materiale do t'i përdorim?

Në fund, me pak fjalë, shkruhet për etapat e realizimit të punimit me paste. (Lexohen disa prej tyre.)

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin aktiv rreth temës, saktësinë e vizatimit dhe ngjyrosjes me ngjyra pastel.

Detyrë:

Duke përdorur ngjyra të ujit dhe pastel, pikturo peizazhe dhe ndonjë portret që ti do.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Piktura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon punime në teknikën e ngjyrave pastel.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5.8, III.1, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Pikturimi me ngjyra të ujit (akualet, temper e akrilik)

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shpreh mendime për teknikat e pikturimit;
- Analizon pikturën sipas procesit që është realizuar në libër.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, akuarele, fletë vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Pema e mendjes

Udhëzohen nxënësit të shprehin mendime për teknikat e pikturimit në bazë të pyetjeve, si: Me çka punohet piktura?; Cilat janë llojet e saj?; Me çka ngjyroset? etj. Plotësohet sipas shembullit të dhënë:

2

Krijimtaria dhe performanca artistike

Pikturimi me ngjyra të ujit (akualet, temper e akrilik)

Ngjyrat akualet janë të përshtatshme për krijimin e veprave të artit. Kjo teknikë pikturimi arrihet duke përdorur sasi të mjaftueshme të ujit mbi letër me strukturë.

Me tonalitete të lehta të ngjyrave pikturohen detajet e motivit të formës së vizatuar dhe gjithnjë duke përdorur brusha të madhësive të ndryshme.

Gjatë procesit të pikturimit me ngjyra akualet, në fillim, vizatohet figura me laps. Pastaj fillon ngjyrosja, duke i kombinuar ngjyrat me sasi të mjaftueshme të ujit.

Procesi i punës në teknikën akualet

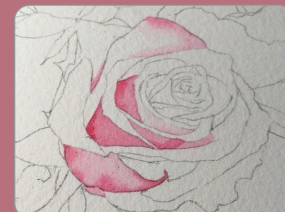

Peizazh me ngjyra akualet

Punim sipas imagjinatës me ngjyra temper.

Ngjyrat temper e akrilik treten me ujë dhe i mbulojnë sipërfaqet e letrës me ngjyrë të kërkuar.

Procesi fillestar i ngjyrosjes me akualet

Punim i finalizuar me akualet

Pikturimi me ngjyra të ujit (akuael, temper e akrilik)

Ngjyrat akuael janë të përshtatshme për krijimin e veprave të artit. Kjo teknikë pikturimi arrihet duke përdorur sasi të mjaftueshme të ujit mbi letër me strukturë.

Me tonalitete të lehta të ngjyrave pikturohen detajet e motivit të formës së vizatuar dhe gjithnjë duke përdorur brusha të madhësive të ndryshme.

Gjatë procesit të pikturimit me ngjyra akuael, në fillim, vizatohet figura me laps. Pastaj fillon ngjyrosja, duke i kombinuar ngjyrat me sasi të mjaftueshme të ujit.

Peizazh me ngjyra akuael

Punim sipas imagjinatës me ngjyra temper.
Ngjyrat temper e akrilik treten me ujë dhe i mbulojnë sipërfaqet e letrës me ngjyrë të kërkuar.

Procesi i punës në teknikën akuael

Procesi fillestar i ngjyrosjes me akuael

Punim i finalizuar me akuael

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Lexim i drejtuar

Udhëzohen nxënësit ta lexojnë tekstin në heshtje
 Udhëzohen t'i vëzhgojnë ilustrimet në libër dhe t'i analizojnë pikturat në libër.

Pas leximit, parashtrohen pyetjet:

- Cilat janë teknikat e pikturimit?
- Çfarë shihni në foto?
- Si realizohet akuaeli?

Demonstrohet procesi i punës me teknikën akuael.

Gjatë procesit të pikturimit me ngjyra akuael, në fillim, vizatohet figura me laps.

Pastaj, fillon ngjyrosja, duke i kombinuar ngjyrat me sasi të mjaftueshme të ujit.

Përforcimi:
Konsolidimi i të nxënit
Vizatim i lirë

Udhëzohen nxënësit që të krijojnë një pikturë, duke përdorur teknikën e akuaelit (me ngjyra të ujit).

Udhëzohen që së pari ta imagjinojnë pamjen, përdorin lapsin të skica për pikturim.

Pastaj, të vazhdojnë me ngjyrosje me brusha, duke i kombinuar ato dhe duke krijuar nuanca të ndryshme dhe duke u munduar të përdorin lloje të ndryshme të ngjyrave.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për mendimet lidhur me procesin e pikturimit, saktësinë në krijimin e pikturave dhe përgjigjeve lidhur me teknikat e llojet e saj.

Detyrë:

Krijo pikturë me teknikën e akuaelit.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Llojet, teknikat dhe përdorimi i ngjyrave

Rezultatet e të nxënit të temës:

Krijon një punim me ngjyra apo kolazh me materiale të ngjyrosura për të dalluar ngjyrat e ngrohta dhe të ftohta.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5, III.1, 4, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Teknika e kombinuar - kolazhi

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për kolazhin dhe materialet e tij;
- Punon materiale për kolazhe të ndryshme;
- Realizon kolazhe sipas shembullit në libër me materiale të ndryshme.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, letër vizatimi, gazeta.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i drejtuar

Paraqiten në projektor disa kolazhe nga arti (në mungesë projektori, paraqiten foto me kolazhe).

Parashtrihen pyetjet:

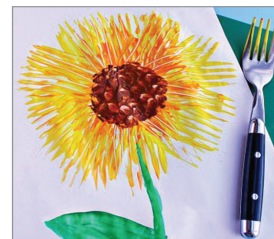
- Çfarë po shihni në foto?
- Çfarë materiali është përdorur për lulen?
- Si janë punuar petalet e saj? (Me lëvozhga nga ngjyrat.)
- Me çfarë materiali është punuar vazoja? (Me gazeta.)

2

Krijimtaria dhe performanca artistike

Teknika e kombinuar - kolazhi

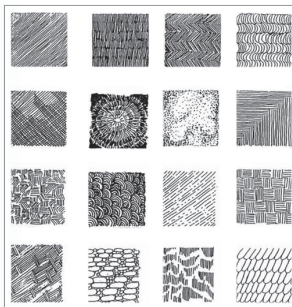
Shumë artistë kërkojnë rrugë të reja dhe origjinale për të krijuar vepra më interesante. Në këtë kërkim, ata gjejnë forma të ndryshme kreative, duke kombinuar materiale me teknikë të veçantë realizuese. Në shumë raste, gjejmë: kombinimin e akuarelit me pastel, tushit me flamaster, ngjyjen e materialeve të tekstilit dhe ngjyrosjen me akrilik, ngjyjen e figurave nga gazetat dhe kombinimin me ngjyra etj. Sot, gjithnjë e më shumë përdoren programet e ndryshme kompjuterike për krijimin e artit digjital, në realizimin e ilustrimeve për fëmijë dhe filmave të vizatuar.

Realizime me materiale të ndryshme kolazhi

38

Ushtrime kreative sipas shembujve

Vizato tekstura të ngjashme në letër.

Ngjyros vizatimet me lapsa pastel.

Detyra:

- Realizo forma të ndryshme pikturimi, duke vizatuar fillimisht me laps, dhe pastaj mbi gjurmët e lapsit kalo me flamaster dhe ngjyros detajet me ngjyra uji.
- Prit disa figura të zgjedhura nga gazetat, revistat ose librat dhe kompozoni një punim duke i ngjitur figurat sipas idesë sate dhe ngjyros detajet sipër tyre.
- Kërko materiale të ndryshme për krijimin e një punimi me teknikë të kombinuar.
- Në klasë diskutoni për procesin e realizimit të detyrave.

43

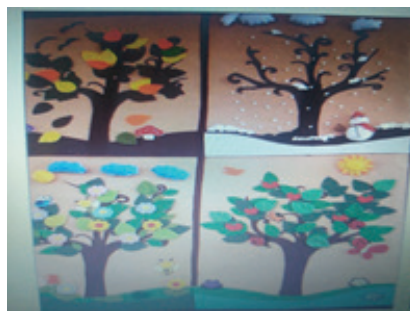

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari e drejtuar

Shpjegohet termi kolazh. Kolazhi është një vepër arti e bërë nga ngjitja e gjërave në sipërfaqe. Kolazh është një pjesë e artit që shpesh përfshin ngjitjen e gjërave si letra, rroba, gazeta, lëvozhga ngjyrash, pulla etj.

Udhëzohen nxënësit të presin disa letra me ngjyra, gazeta të ndryshme dhe të krijojnë materiale për kolazhe.

Pas prerjes së letrave, gazetave, nxënësit i ngjisin materialet e tyre në drurë, sipas shembullit në foto.

Përforsimi: Konsolidimi i të nxënit Turi i galerisë

Nxënësit ekspozojnë punimet e tyre në tabelë para klasës.

Reflektojnë për punimet, duke i analizuar materialet që kanë përdorur dhe çfarë kanë paraqitur në ato punime kolazhi.

Ata analizojnë kolazhet sipas saktësisë si janë punuar.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për përgjigjet që japin për kolazhin, për saktësinë e shtypjes së materialeve (letër, gazetë) dhe për krijimin e kolazheve sipas udhëzimeve në libër.

Detyrë:

Krijo një kolazh sipas dëshirës, në letër të bardhë.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 Klasa: IV

Tema: Galeri dhe ekspozime

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor mjete të ndryshme për të realizuar një punim për ekspozitë. Njeh së paku 4 krijues të njohur të fushave të ndryshme të artit.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3. III.1. VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.1, 4. 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Galeria e artistëve shqiptarë

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Tregon emrat e artistëve shqiptarë;
- Dallon piktorët me veprat e tyre;
- Zgjedh katër punimet e artistëve të njohur.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri, lapsi, ngjyrat, vizatimi, goma, fotografia të piktorëve të njohur etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

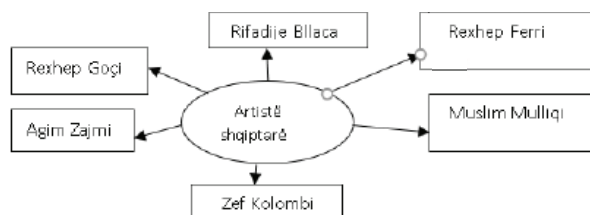

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

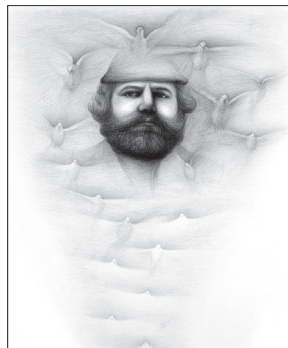
Pema e mendjes

Mësuesi/ja fillimisht në tabelë paraqet një organizues grafik. Brenda rrethit shkruan "Artistë shqiptarë". Detyrë e nxënësve është që të tregojnë disa emra të artistëve shqiptarë, të cilët me veprat e tyre kanë pasqyruar jetën e popullit tonë dhe kulturën e historinë ndër vite. Mësuesja shkruan në secilin drejtkëndësh emrat e artistëve që kanë thënë nxënësit.

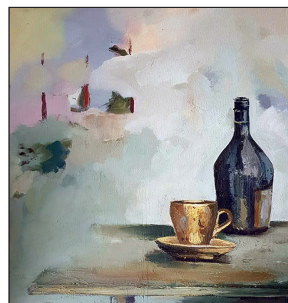

Relacioni art-shoqëri

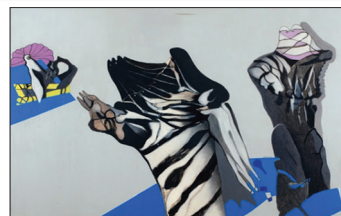
Galeria e artistëve shqiptarë

Vizatim i portretit të heroit tonë **Adem Jashari**. Kjo vepër paraqet arritjen e lirisë së Kosovës.

Pikturë me motive të natyrës së qetë nga autorja **Rifadije Blilaca**. Kjo pikturë është ekspresioniste dhe paraqet natyrën e qetë.

Pikturë e artistit tonë të njohur **Rexhep Ferri**. Veprat e Ferrit janë të lidhura me fatin e popullit tonë. Ato janë moderne, abstrakte dhe me ngjyra të pastra.

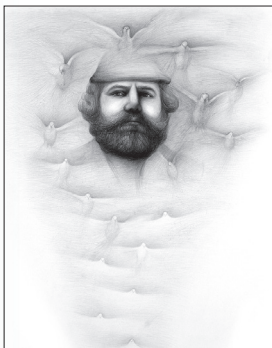

Piktura e autorit **Rexhep Goçi**, "Ura e shenjtë", është ritmike dhe paraqet mitet e lashta shqiptare. Vepra ka ngjyra të kërkuara dhe kujton legjendat e lashta shqiptare, të ndërlidhura me kullën, mburojën, sakrificën etj.

Kjo pikturë e autorit **Agim Zajmi** paraqet nënën shqiptare, e cila i mbrojnë bijtë e saj. Piktura ka ngjyra të ngrohta dhe figura me veshje kombëtare.

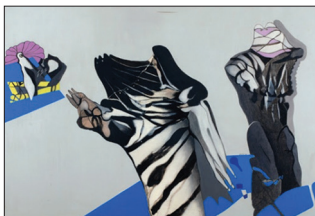
Galeria e artistëve shqiptarë

Vizatim i portretit të heroit tonë **Adem Jashari**. Kjo vepër paraqet arritjen e lirisë së Kosovës.

Pikturë me motive të natyrës së qetë nga autorja **Rifadije Bilaca**. Kjo pikturë është ekspresioniste dhe paraqet natyrën e qetë.

Pikturë e artistit tonë të njohur **Rexhep Ferri**. Veprat e Ferri janë të lidhura me fatin e popullit tonë. Ato janë moderne, abstrakte dhe me ngjyra të pastra.

Piktura e autorit **Rexhep Goçi**, "**Ura e shenjtë**", është ritmike dhe paraqet mitet e lashta shqiptare. Vepra ka ngjyra të kërkueshme dhe kujton legjendat e lashta shqiptare, të ndërlidhura me kullën, mburojën, sakrificën etj.

Kjo pikturë e autorit **Agim Zajmi** paraqet nënën shqiptare, e cila i mbron bijtë e saj. Piktura ka ngjyra të ngrohta dhe figura me veshje kombëtare.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Ditari dypjesësh

Udhëzohen nxënësit të punojnë në grupe. Në secilin grup mësuesi/ja shpërndan fotografitë e piktorëve të njohur. Udhëzohen nxënësit që në formatin A4 të punojnë një ditar dypjesësh, ku në njërin anë vendosin fotografitë e piktorëve të njohur, ose heroit tonë, Adem Jasharit, kurse në anën tjetër shkruajnë për historikun e tij/saj, duke veçuar edhe krijimet e tyre artistike.

Citat	Citat
• Adem Jashari • Rexhep Ferri	• Lindi në Prekaz më 28 nëntor 1955 dhe vdiq 7 mars 1998. Ishte kryekomandanti dhe themeluesi kryesor i UÇK-së... • Ka lindur në Kukës më 1937, diplomoi në Degën e Pikturës Monumentale në Akademinë e Arteve...

Përforcimi:

Konsolidimi i të nxënit

Turi i galerisë

Nxënësit kanë për detyrë të zgjedhin njërin nga piktorët e tyre të preferuar. Pas përzgjedhjes, formohen grupe të vogla me nxënësit që kanë zgjedhur të njëjtin piktor. Më pas, nxënësit dalin para shokut dhe shoqes i prezantojnë artistët shqiptarë. Detyrë e tyre është që të shkëmbejnë njohuritë e tyre lidhur me piktorin e përzgjedhur.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për saktësinë dhe bashkëpunimin e tyre, shprehjet e përdorura gjatë prezantimit të punës.

Detyrë:

Vizaton natyrën e qetë.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Aktivitete dhe ngjarje kulturore-artistike, ekspozita, projekte, vizita në intitucione kulturore, si muze, galeri

Rezultatet e të nxënit të temës:

Ndjek aktivitete të ndryshme artistike, si ekspozitat dhe ngjarje artistike.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, 4, II.1, III.1, 2, 4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1, 3.4.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Ushtrime kreative sipas shembujve

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për llojet e ngjyrave;
- Dallon ngjyrat primare dhe sekondare;
- Vizaton dhe ngjyros sipas udhëzimit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri, lapsi, ngjyrat etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

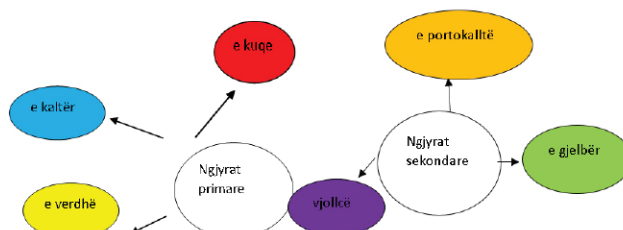

Parashikimi:

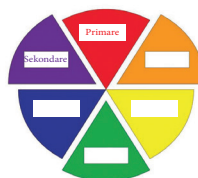
Përgatitja për të nxënë

Pema e mendjes

Paraqitet në tabelë një organizues grafik dhe shënohen ngjyrat primare dhe sekondare.

Ushtrime kreative sipas shembujve

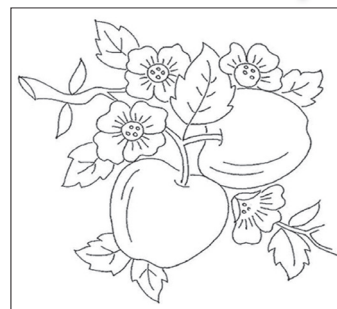
Shëno 3 ngjyrat primare dhe 3 ngjyrat sekondare sipas figurës lart:

- Ngjyrat primare:

e kuqe, e _____, e _____

- Ngjyrat sekondare:

e gjelbër, _____, _____

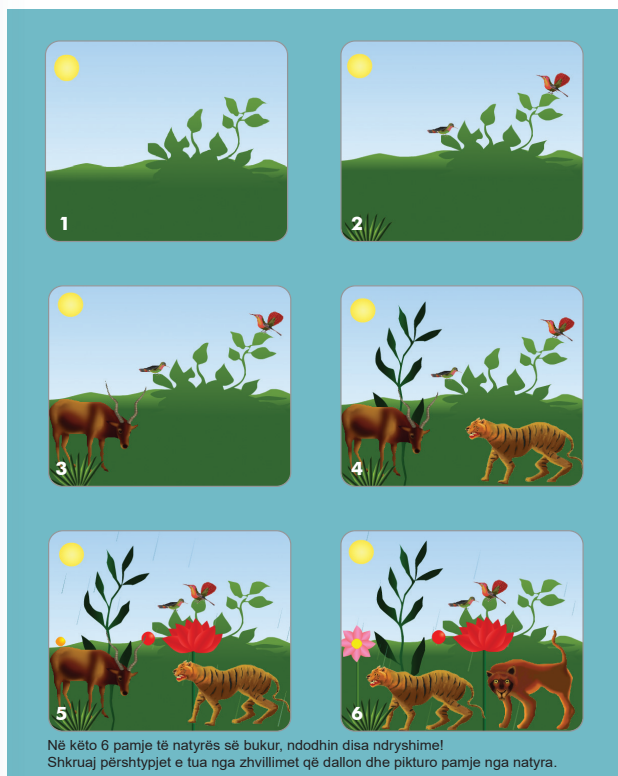
Ngjyros vizatimin me 6 ngjyra.

- 3 ngjyra primare: e kuqe, e verdhë dhe e kaltër.
- 3 ngjyra sekondare: vjollcë, e portokalltë dhe e gjelbër.

Detyra:

- Shiko nxënësit/et e klasës së katërt në figurën me portrete dhe vizato tiparet e tyre.
- Pastaj ngjyros portretet me ngjyra të drurit, duke zgjedhur ngjyrat e përshtatshme.
- Bisedo për punimet e realizuara dhe ngjyrat.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive:**Përpunimi i përmbajtjes***Veprimtari krijuese*

Ngjyra primare janë: e kuqja, e kaltra dhe e verdha. Prej tyre, me përzierje të përbashkët mund të fitohet ndonjë nga ngjyrat sekondare, për shembull e gjelbra, vjollca dhe e portokallta.

Udhëzohen nxënësit që t'i hapin librat dhe t'i plotësojnë vendet e zbrazëta në libër.

Pastaj ngjyrosen figura me 6 ngjyrat e përmendura më parë.

Më pas ngjyrosen portretet me ngjyra të drurit, duke zgjedhur ngjyrat e përshtatshme.

Nxënësit i shkëmbejnë librat me shokun/shoqen e bankës, diskutojnë për punën e bërë.

Përforcimi:**Konsolidimi i të nxënit***Veprimtari e drejtuar*

Shpërndahen fletët A4.

Nxënësit duke i analizuar 6 pamje të natyrës së paraqitur në libër, do të shkruajnë përshtypjet e tyre nga zhvillimet që dallojnë në figura dhe në fund pikturojnë një pamje nga natyra.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin aktiv rreth temës, dallimin e ngjyrave primare dhe sekondare, saktësinë e vizatimit dhe ngjyrosjes.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Aktivitete dhe ngjarje kulturore-artistike, ekspozita, projekte, vizita në intitucione kulturore, si muze, galeri.

Rezultatet e të nxënit të temës:

Ndjek aktivitete të ndryshme artistike si ekspozitat dhe ngjarje artistike

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, 4, II.1, III.1, 2, 4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1, 3.4.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Artizanatet - profesionet

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për qilimat në mënyrë aktive;
- Dallon materialet dhe mjetet e punës me të cilat punohet qilimi;
- Ngjyros qilimin sipas udhëzimit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri, lapsi, ngjyrat etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

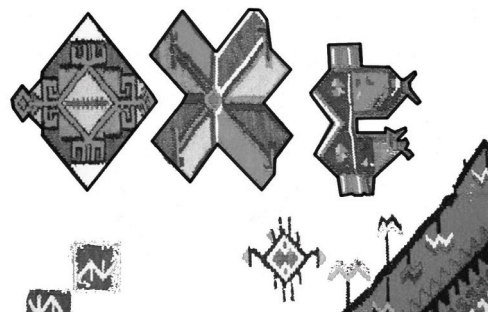
Diskutim i drejtuar

Paraqiten në tabelë pamjet me anë të të cilave do t'i njohim nxënësit me proceset e punës për krijimin e qilimave.

- Çfarë shikoni në figurë?
- Ku përdoren qilimat? A keni në shtëpitë tuaja?
- Ku prodhohen ato? (*Në punishte artistike.*)
- Si quhet mjeti me të cilin punohet qilimi? (*Tezgjah.*)

2

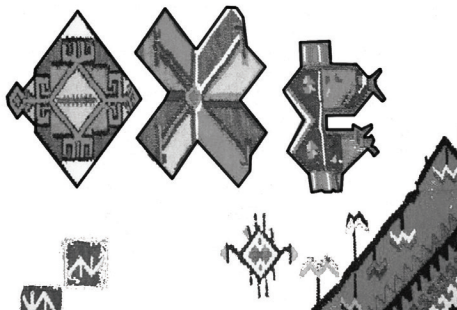
Relacioni art-shoqëri

Motivi i këtij qilimi nga Kukësi tregon bukurinë e artizanaleve të vjetra shqiptare.

Detyra: Vazhdo vizatimin dhe ngjyrosjen e qilimit sipas figurës lart.

44

Motivi i këtij qilimi nga Kukësi tregon bukurinë e artizanaleve të vjetra shqiptare.

Detyra: Vazhdo vizatimin dhe ngjyrosjen e qilimit sipas figurës lart.

44

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Të nxënësit në bashkëpunim

Tregohet se me kalimin e kohës, teknika e punimit të qilimave përparoi, ku puna kryhet me mjete mekanike më të modifikuara.

Materialet që përdoren për të punuar qilimat janë kryesisht prej leshi ndërsa fijet punohen në trashësi të ndryshme.

Në fund ngjyrosen dhe përdoren për të krijuar figura e forma me anë të ngjyrave.

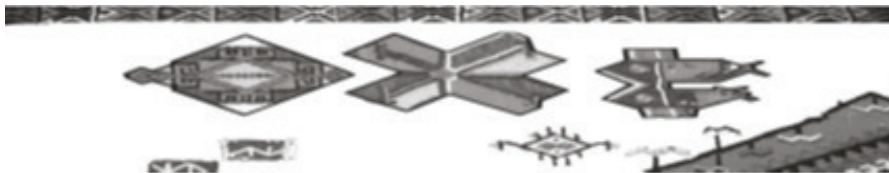

Përforcimi:

Konsolidimi i të nxënit

Veprimtari e drejtuar

Hapen librat dhe analizohen fotografitë e dhëna. Udhëzohen nxënësit që të vazhdojnë vizatimin dhe ngjyrosjen e qilimit sipas figurës së dhënë.

Në fund, shkëmbehen librat në dyshe, diskutohet për mënyrën e ngjyrosjes.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin aktiv rreth temës, dallimin e materialeve dhe mjeteve të punës dhe saktësinë e ngjyrosjes së qilimit.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Skulptura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Kupton hapsirën si tërësi dhe vrojtimin në distancë;

Dallon format natyrore nga ato të ndërtuara (malet, drurët...).

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5, III.1, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Arti tredimensional i skulpturës

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për llojet e skulpturave dydimensionale dhe tredimensionale;
- Dallon format natyrore nga ato të ndërtuara;
- Përshkruan shtatoren e paraqitur në libër.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, letër vizatimi.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

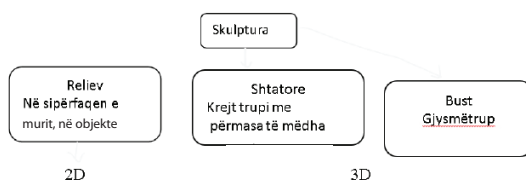
Parashikimi:

Përgatitja për të nxënësit

Pema e mendjes

Paraqiten disa skulptura në videoprojektor ose me ilustrime.

Udhëzohen nxënësit që të analizojnë, të diskutojnë dhe të bëjnë lidhjen mes tyre.

3

Krijimtaria dhe performanca artistike

3. Skulptura

Arti tredimensional i skulpturës

Gjatë historisë shumëvjeçare, dallojmë ndërtime të shumta dhe arkitekturë interesante nëpër botë. Monumentet historike, shtatoren, skulpturat dhe objektet me arkitekturë unike paraqesin trashëgiminë kulturore të një vendi. Këto krijime vizitohen nga shumë turistë nëpër vende të ndryshme të botës.

Veprat e skulpturës në hapësirë mund të shihen nga të gjitha këndet e punimit.

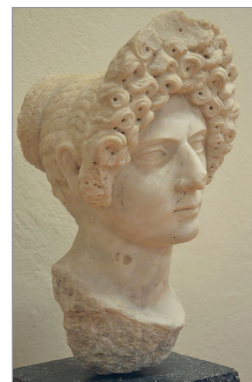
Me forma gjeometrike, sot krijohen skulptura dhe ndërtime nga më të bukurat në botë.

Forma tridimensionale gjeometrike me vëllim

Shtatorja e Zahir Pajazitit në Prishtinë

Portret gruaje, bust. Kjo skulpturë gjendet në Apoloni (Fier, Shqipëri).

Detyra: Vizito një skulpturë që gjendet afër vendit ku ti jeton dhe përshkruaj përshypjetet e tua për veprën.

46

3. Skulptura

Arti tredimensional i skulpturës

Gjatë historisë shumëvjeçare, dallojmë ndërtim të shumta dhe arkitekturë interesante nëpër botë. Monumentet historike, shtatorët, skulpturat dhe objektet me arkitekturë unike paraqesin trashëgiminë kulturore të një vendi. Këto krijime vizitohen nga shumë turistë nëpër vende të ndryshme të botës.

Veprat e skulpturës në hapësirë mund të shihen nga të gjitha këndet e punimit.

Me forma gjeometrike, sot krijohen skulptura dhe ndërtim nga më të bukurat në botë.

Forma tridimensionale gjeometrike me vëllim

Shtatorja e Zahir Pajazitit në Prishtinë

Portret gruaje, bust. Kjo skulpturë gjendet në Apoloni (Fier, Shqipëri).

Detyra: Vizito një skulpturë që gjendet afër vendit ku ti jeton dhe përshkruaj përshtypjet e tua për veprën.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Lexim i drejtuar

Lexohet teksti nga libri me ndalesa. Pas çdo ndalese, parashtrohen pyetjet:

Ndalesa 1: - Çka paraqesin monumentet historike? (*Monumentet historike, shtatorët, skulpturat dhe objektet me arkitekturë unike paraqesin trashëgiminë kulturore të një vendi.*)

Ndalesa 2: - Me çka krijohen skulpturat? (*Me forma gjeometrike.*)

Ndalesa 3: - Çështë busti? Shtatorja? Relievi?

Ndalesa 4: - Cilat materiale përdoren për skulptura?

Përgjigje e mundshme: Argjila, druri, metali, mermeri, gurët.

Ndalesa 5: - Cilat janë format natyrore dhe cilat janë të ndërtuara?

(*Format natyrore: malet, drurët... Format e ndërtuara: biblioteka e qytetit, rrugët, sheshet, objektet e larta.*)

Nxënësit diskutojnë për arkitekturën e objekteve në libër.

Përforsimi:

Konsolidimi i të nxënit

Krijim i lirë

Udhëzohen nxënësit që të përshkruajnë në çifte 1 dhe 2 nga një skulpturë nga libri.

Nxënësi 1: përshkruan skulpturën e Zahir Pajazitit që ndodhet në shesh.

Nxënësi 2: përshkruan bustin e portretit të gruas që ndodhet në Apoloni (Fier, Shqipëri).

Lexojnë përshkrimet e tyre për skulpturat e caktuara.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për analizën e llojeve të skulpturave 2D dhe 3D, saktësinë në përgjigjet e dhëna dhe saktësinë në përshkrimin e skulpturave nga libri.

Detyrë:

Realizo një skulpturë me plastelinë.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Skulptura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Të dallojë format natyrore nga ato të ndërtuara (malet, drurët, hekurudhat, mjetet motorike etj.).

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.3, 4. II.1.III.1.VI.1,5.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1. 3.1.4.1,2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Format natyrore dhe ato të ndërtuara
- Materialet e skulpturës

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për temën në mënyrë aktive;
- Analizon llojet e arkitekturës;
- Krijon skulptura me materiale të ndryshme.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsa, ngjyra, plastelinë, karton, letër.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:
Gjuhë shqipe, Shkathhtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Nxiten nxënësit të flasin rreth arkitekturës, duke i shikuar fotografitë e ndërtesave dhe hapësirave të ngjitura në tabelë:

- A të pëlqen pamja e qytetit apo fshatit tënd?
- Cila zonë të pëlqen më shumë?
- Cilat ndërtesa ju duken me arkitekturë të vjetër?
- Cilat ndërtesa ju duken me arkitekturë moderne?
- A njihni ndonjë vepër të ndonjë arkitekti të njohur?

Gjuha dhe komunikimi artistik

Format natyrore dhe ato të ndërtuara

Arkitektët projektuan ndërtime dhe plane të qyteteve. Në qytete u ndërtuan rrugë, sheshe dhe objekte të larta me madhësi të ndryshme. Këto ndërtime janë realizuar me materiale të ndryshme si: beton, hekur, plastikë, xham etj. Ndërtimet e veçanta i zbukurojnë qytetet dhe tërheqin vizitorë. Gjatë kohës së kaluar, por edhe sot, shumë vende u plotësuan me murale, mozaikë dhe skulptura. Kohëve të fundit, gjithnjë e më shumë po shfrytëzohen materialet e hudhura për të krijuar vepër arti dhe ndërtime.

Biblioteka Kombëtare dhe Universitare e Kosovës

Arkitektura e kësaj biblioteke është moderne dhe përbëhet nga 99 kupola. Kjo vepër e arkitektit kroat, **Andrija Mutnjaković**, është cilësuar si një nga "mrekullitë e arkitekturës moderne" në botë nga fondacioni "Getty".

Arkitekturë moderne në Los Angeles

Arkitekturë moderne në Dubai

Materialet e skulpturës

Që nga kohët e lashta njeriu gdhendi gurin e drurin, farkoi metalin dhe përpunoi glinën për krijimin e veprave të skulpturës. Këto vepra më vonë u realizuan në formë më reale, si "Davidi" i skulptorit Mikelanxhelo Buonaroti.

Skulptura, edhe sot, realizohet me gdhendjen dhe skalitjen e materialeve të ndryshme, si: gur, mermer, dru, deltinë, hekur, bronz etj.

Materialet më të përshtatshme për realizimin e skulpturave për nxënës janë të gjitha mjetet e mundshme të cilat barten dhe përdoren lehtë, si: shkopi, sapunë, plastelinë, letra të ndryshme, tekstile etj.

Portreti i veprës së skulptorit italian Mikelanxhelo Buonaroti, "Davidi"

Shtatorja e Skënderbeut në Prishtinë. Kjo është veprë e skulptorit të njohur shqiptar Janaq Paço, e vendosur në vitin 2001.

Punim i realizuar me letra. Këto materiale janë të përshtatshme për krijimin e formave të ndryshme për skulpturë shkollore.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Lexim i drejtuar

Lexohet me ndalesa teksti nga libri.

Pas çdo ndalese parashtrohen pyetjet:

Ndalesa 1: - Çështje arkitektura?

Ndalesa 2: - Në hapësira urbane çka u ndërtuan?

Ndalesa 3: - Cilat materiale përdoren për arkitekturë?

Ndalesa 4: - Kush është cilësuar si një nga "mrekullitë e arkitekturës moderne" në botë nga fondacioni "Getty"?

Ndalesa 5: - Çfarë gdhendi njeriu në kohët e lashta?

Ndalesa 6: - Si quhet vepra e skulptorit italian?

Ndalesa 7: - Cilat materiale përdoren për skulpturë?

Përgjigje e mundshme: Arkitektura është arti i projektimit të ndërtesave dhe i mjediseve ku jetojmë e punojmë. Arkitekti është njeriu që krijon formën e një ndërtese dhe skicon atë.

Përforsimi:

Konsolidimi i të nxënit

Krijim i lirë

Udhëzohen nxënësit që të ndahen në çifte dhe të realizojnë nga një skulpturë.

Nxënësit 1: të realizojnë skulpturë me letër, karton.

Nxënësit 2: të realizojnë skulpturë me plastelinë.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për mendimet dhe përgjigjet e tyre dhe saktësinë në krijimin e skulpturave me materiale të ndryshme.

Detyrë:

Të krijojë skulptura me materiale të ndryshme sipas dëshirës.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Skulptura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon skulptura me materiale të ndryshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5, III.1, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Forma dhe struktura e objekteve

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për llojet e skulpturave dydimensionale dhe tridimensionale;
- Krijon skulptura me materiale të ndryshme.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri, lapsi, ngjyrat, tel të butë, karton, tekstil, konop, stiropor, plastelinë etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i përbashkët

Përgatiten postera me figura të ndryshme. Figurat ngjiten në tabelë, pastaj nxënësit japin mendimet e tyre për figurat e paraqitura 2D dhe 3D.

Objektet, përveç formës, vëllimit dhe madhësisë, kanë edhe strukturë të caktuar. Varësisht nga vëllimi i objekteve, disa forma kanë përbërje të materialeve dhe strukturë të ndryshme. Tekstura dallohet kur e prekim me gishtërinj.

Gjuha dhe komunikimi artistik

3

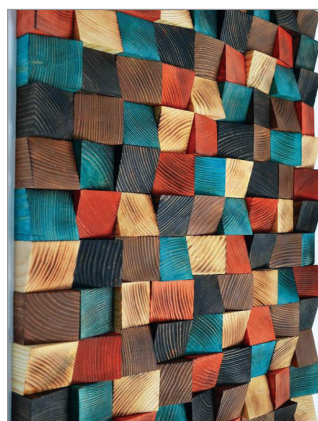
Forma dhe struktura e objekteve

Objektet, përveç formës, vëllimit dhe madhësisë, posedojnë edhe strukturë të caktuar. Varësisht nga vëllimi i objekteve disa forma kanë përbërje të materialeve dhe strukturë të ndryshme.

Tekstura dallohet kur e prekim me gishtërinj. Artistët realizojnë vepra të dëshiruara me materiale dhe vegla të ndryshme punuese.

Kjo vepër është realizuar nga skulptori i njohur **Burim Gashi**. Skulptura ka formën e gjetheve të ndara dhe është e punuar nga metall.

Strukturë e krijuar me copëza druri dhe e ngjyrosur në mënyrë dekorative

"Fluturuesit e lirisë familjare". Ros Newman; foto: Leo Reynolds

Detyra:

- Krijoni një figurë ose lodër me materiale të ndryshme, duke i kombinuar ato.
- Me materiale të zgjedhura, krijoni figura të ndryshme tridimensionale.

Krijo figura të ndryshme, duke përdorur materiale të përshtatshme për skulptura, si: tel të butë, mbështjellës alumini, karton, tekstil etj.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes *Veprimtari krijuese*

Udhëzohen nxënësit që, me materialet e sjella në klasë, të punojnë punimin e dëshiruar nga libri. Hapen librat dhe analizohen figurat, pastaj vendoset për punimin.

P.sh.: me karton mund të punojnë elefantin, me plastelinë mund të punojnë kërmillin, me tel mund të punojnë njeriun etj.

Përforcimi: Konsolidimi i të nxënit *Turi i galerisë*

Punimet e realizuara vendosen në këndin e klasës dhe diskutohet për punën e bërë. Nxënësit shpjegojnë dhe këmbëjnë përvojën e tyre.

Përzgjidhen punimet më të mira: 1, 2 dhe 3, në bazë të shenjave (+) që kanë marrë. Ata që kanë më së shumti pluse, e zënë vendin e parë, e kështu me radhë.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin rreth skulpturave 2D dhe 3D, saktësinë e krijimit të skulpturave me materiale të ndryshme.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Grafika

Rezultatet e të nxënit të temës:

Bën dy punime të shtypura nga format e gdhendura, (klishe nga patatet, tekstilet, monedhat metalike, enë apo objekte të tjera).

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1, 4,5, III.1, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Arti i shtypit grafik

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shkruan disa vargje për termin grafikë;
- Dallon grafikën nga piktura, vizatimi;
- Realizon një punim grafik në letër ose karton.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyra, letër, karton, patate, thika.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Pesëvargëshi

Udhëzohen nxënësit të gjejnë fjalë që lidhen me termin grafikë. Plotësojnë, duke shkruar disa vargje sipas shembullit.

Grafika
e bukur e mirë
punohet gdhendet shtypet
Grafika gdhendet me thikë në materiale.
Vepër artistike

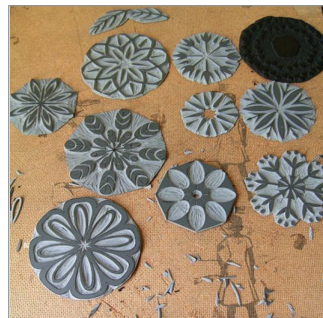
4

Krijimtaria dhe performanca artistike

4. Grafika

Arti i shtypit grafik

Me grafikë kuptojmë shumëzimin e kopjeve, sipas një forme të përgatitur. Arti i grafikës mund të realizohet me një ose më shumë kopje. Në grafikë zakonisht krijohen disa kopje të një punimi. Ato kopje realizohen përmes disa teknikave grafike, duke gdhendur materiale të përshtatshme. Sot, krahas këtij arti grafik është duke u zhvilluar edhe grafika digjitale, e cila realizohet përmes programeve kompjuterike. Në shkollimin fillor, grafika realizohet me mjete praktike dhe të lehta për përdorim, si: patate, karota, gjethe, sapunë, letra, plastika dhe materialet e tjera të përshtatshme.

Gdhendje e formave të ndryshme në plastikë

Grafikë e realizuar me dy forma grafike në disa ngjyra

Mjete praktike shkollore nga materialet e ndryshme

54

4. Grafika

Arti i shtypit grafik

Me grafikë kuptojmë shumëzimin e kopjeve, sipas një forme të përgatitur. Arti i grafikës mund të realizohet me një ose më shumë kopje. Në grafikë zakonisht krijohen disa kopje të një punimi. Ato kopje realizohen përmes disa teknikave grafike, duke gdhendur materiale të përshtatshme.

Sot, krahas këtij arti grafik është duke u zhvilluar edhe grafika digjitale, e cila realizohet përmes programeve kompjuterike.

Në shkollimin fillor, grafika realizohet me mjete praktike dhe të lehta për përdorim, si: patate, karota, gjethe, sapunë, letra, plastika dhe materiale të tjera të përshtatshme.

Gdhendje e formave të ndryshme në plastikë

Grafikë e realizuar me dy forma grafike në disa ngjyra

Mjete praktike shkollore nga materiale të ndryshme

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Lexim në dyshe

Kërkohet nga nxënësit që ta hapin librin bazë, faqe 54, 56. Udhëzohen ta lexojnë mësimin dhe t'i vëzhgojnë ilustrimet në libër. Nxënësve u kërkohet që të zgjedhin nga një partner për çift, ngase gjithë puna do të bëhet në bashkëpunim të çifteve. Duke i numëruar çiftet (1, 2, 3, 4), secili çift në klasë i caktohet numri nga 1 deri në 4. Kjo bëhet ngase mësimi është i ndarë në 4 pjesë dhe secili çift duhet ta mësojë pjesën me numër përkatës, pra 3 çiftet informohen se leximi do të jetë i veçantë. Nxënësi 1: lexon - lexues; nxënësi 2: dëgjon - reporter. Ndërrojnë rolet dhe parashtrojnë pyetjet rreth pjesës së lexuar:

- Çështë grafika?
- Cilat janë mjetet e punës?
- Ku bëhet gdhendja?
- Si janë punuar grafikët 1, 2, 3 dhe 4 në libër?

Nxënësit udhëzohen që të realizojnë një punim grafiku në karton ose në fletë. Ndjekin hapat në vijim: ndajnë patatet përgjysmë, vizatojnë me thikë të plastikës një figurë në patate (gjethe). E shtypin patatën në fletë A4, pra aty u del figura e gdhendur nga patatja.

Përforcimi:

Konsolidimi i të nxënit

Turi i galerisë

Nxënësit i ekspozojnë grafikët e shtypura me patate në fletë, kurse disa në karton.

Tregojnë mënyrën e punës dhe i analizojnë figurat nëse u kanë dalë ashtu si i kanë gdhendur. Secili shpreh mendime rreth punës së tij/saj. Jepen sugjerime për punimet e ardhshme.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për shkrimet lidhur me grafikën, përgjigjet rreth pyetjeve lidhur me temën, saktësinë në krijimin e punimeve me imazhe grafike.

Detyrë:

Të realizojë një punim grafik sipas dëshirës.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Grafika

Rezultatet e të nxënit të temës:

Bën dy punime të shtypura nga format e gdhendura;

Njih dhe përdor mjete të shtypit të grafikave me anë të monotopisë, gdhendjeve të ndryshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5, III.1, 4, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Gjurmët e shtypit - grafika

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shkruan disa vargje për termin "gjurmë";
- Gdhend disa figura në materiale të caktuara;
- Realizon një gjurmë grafike në letër ose karton.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, letër, karton, thika, molla.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Pesëvargëshi

Udhëzohen nxënësit të gjejnë fjalë që lidhen me termin gjurmë.

Plotësojnë, duke shkruar disa vargje sipas shembullit:

Gjurmë

e mirë

e bukur

shtypet

punohet

gdhendet

Gjurma dëshmon që diçka ka qenë aty.

Shenjë

Gjuha dhe komunikimi artistik

4

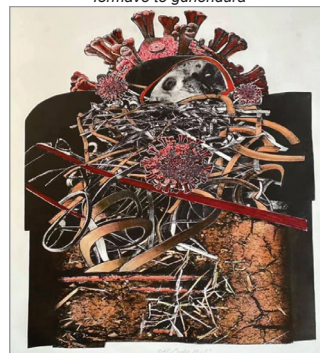
Gjurmët e shtypit - grafika

Grafikë e realizuar me dy ngjyra përmes dy formave të gdhendura

Proces pune gjatë realizimit të grafikës me patate

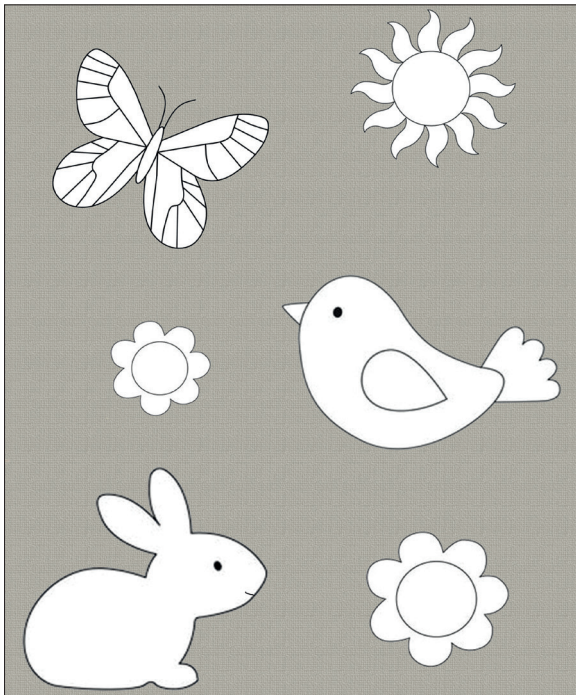

Grafika "Covid - 19" II, akuatintë me ngjyra, nga artisti i mirënjohur **Fatmir Krypa**

Mjete dhe ngjyra për realizimin e grafikës

55

Detyra:

- Ngjyros figurat sipas dëshirës.
- Vizato figurat mbi një letër më të trashë dhe pastaj prit me kujdes.
- Hapësirën e figurave në mes ngjyrose me shpuzë të lagur me ngjyrë.
- Përfundo detajet dhe përshkruaj ecurinë.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive:**Përpunimi i përmbajtjes***Lexim në dyshe*

Ndahen nxënësit në dyshe.

Udhëzohen ta lexojnë mësimin dhe të vëzhgojnë ilustrimet me grafika të ndryshme në libër.

Nxënësi 1: lexon - lexues; nxënësi 2: dëgjon

- reporter.

Ndërrojnë rolet dhe parashtojnë pyetjet rreth pjesës së lexuar.

Pyetjet e mundshme:

- Çështje grafika?

- Cilat janë mjetet e punës?

- Ku bëhet gdhendja?

- Si janë punuar grafikat 1, 2 dhe 3 në libër?

Udhëzohen nxënësit që të realizojnë dy punime grafike në karton ose në fleta.

Ndjekin hapat në vijim.

Ndajnë pataten dhe mollën përgjysmë, vizatojnë me thikë të plastikës një figurë në patate dhe një figurë në mollë (fq. 56).

E shtypin pataten në karton ose në fletë.

Aty u del figura e gdhendur nga patatja dhe molla.

Përforcimi:**Konsolidimi i të nxënit***Turi i galerisë*

Nxënësit ekspozojnë dy grafikët e shtypura me patate dhe molla në fletë e disa në kartonë.

Tregojnë mënyrën e punës dhe analizojnë figurat se a u kanë dalë ashtu si i kanë gdhendur. (Sepse ndodh që gdhendja nuk bëhet mirë dhe figura mund të duket e paqartë në fletë ose karton.)

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për shkrimet lidhur me gjurmën, përgjigjet rreth pyetjeve lidhur me grafikën, saktësinë në krijimin e dy punimeve dhe imazheve grafike.

Detyrë:

Realizo një punim grafik me sapun.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Piktura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor ngjyrat dhe teknikat e pikturës (pastel, akuarel, tempera, mozaik) për ngjyrosjen e punimeve me tonalitete të zgjedhura.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5.8, III.1, 4, V.8, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Krijimi i mozaikut me materiale të ndryshme

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për teknikat e pikturimit;
- Realizon pikturë, duke përdorur teknikën e mozaikut;
- Përshkruan mozaikun nga forma e materialeve, ngjyrave të përdorura.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, fletë me ngjyra, gërsërë, ngjitës.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim për njohuritë paraprake

Paraqiten tri piktura të realizuara me 3 teknika: akuarel, kolazh dhe mozaik (ose ilustrime). Nxënësit diskutojnë për pikturat e paraqitura, mjetet e tyre, ngjyrat, format e përdorura etj. Nxënësit diskutojnë për teknikat e pikturimit dhe tregojnë se cila teknikë u pëlqen më tepër dhe arsyen. (P.sh., disa pëlqejnë ngjyrosjen me ngjyra akuarel, disa prerjen e formave të mozaikut, disa pëlqejnë gazetatat dhe ngjyrosjen me to etj.)

Krijimtaria dhe performanca artistike

Krijimi i mozaikut me materiale të ndryshme

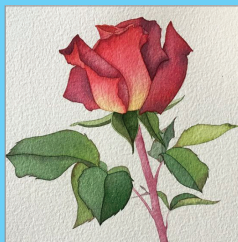
Provo ta presësh kartonin sipas figurës, ngjyros pjesët dhe ngjit pastaj mbi një material.

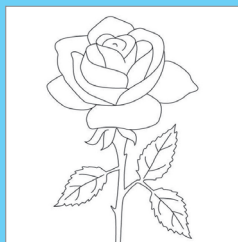
Pas përgatitjes së pjesëve të luleve, fillon edhe ngjitja mbi sipërfaqe të drurit.

Krijo mozaikë duke përdorur materiale të përshtatshme nga letra, tekstili ose plastika. Fillimisht, vizato motivin dhe ngjyros pjesët e ndara. Pas tharjes së pjesëve me ngjyra, ngjiti ato me kujdes mbi sipërfaqen e zgjedhur. Trego para nxënësve të tjerë se si e realizove veprën tënde artistike.

Punim i realizuar me ngjyra akuael

Ngjyros, duke gjetur nuancat e duhura. Gjej një lule me ngjyra të tjera dhe pikturoje në letër. Përkruaj procesin.

Angazhohu të realizosh një mozaik me ngjyra sipas këtij shembulli. Prit letra ose materiale të zgjedhura me ngjyra dhe ngjiti në një sipërfaqe të përgatitur më parë. Shto ndonjë pamje nga natyra dhe përkruaj procesin e realizimit.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:**Përpunimi i përmbajtjes***Veprimtari e drejtuar*

Udhëzohen nxënësit që të krijojnë mozaik sipas shembullit në libër.

Nxënësit ndahen 4 grupe.

Secilit grup u caktohet nga 1 ilustrim nga libri.

Shfrytëzojnë si model edhe mozaikun nga faqja 68.

Nxënësit shfrytëzojnë materialet (karton, letër,

pulla) dhe demonstrohet se si duhet ngjitur ato forma me radhë në sipërfaqen e letres së vizatuar.

Duhet pasur kujdes gjatë ngjites që të vendosen afër njëra-tjetres, që mos të krijohet hapësirë mes tyre.

Ngjyrat i përzgjedhin sipas dëshirës ose sipas shembullit në libër.

Përforsimi:**Konsolidimi i të nxënit***Turi i galerisë*

Nxënësit ekspozojnë punimet e tyre para klasës dhe analizojnë mozaikun e tyre.

Analizojnë format sesi i kanë prerë se a janë të njëjta.

Analizojnë ngjitjen si e kanë bërë, se a i kanë ngjitur afër njëra-tjetres.

A kanë lënë hapësirë tepër mes formave?

Përkruan secili mozaikun e punuar.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimet lidhur me teknikat e pikturimit, saktësinë në krijimin e mozaikut me forma dhe materiale të ndryshme dhe për përshkrimin e punimeve.

Detyrë:

Krijo një pikturë me teknikën e mozaikut.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Piktura

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor ngjyrat dhe teknikat e pikturës (pastel, akuarel, temper, etj.) për ngjyrosjen punimeve me tonalitete të zgjedhura.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1, 4,5, III.1, V.8, VI .2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Ushtrime kreative sipas shembujve

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shkruan disa vargje për termin mulli;
- Përshkruan teknikën e ngjyrosjes së punimit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, libri bazë.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathhtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Pesëvargëshi

Udhëzohen nxënësit të gjejnë fjalë që lidhen me termin mulli. Plotësojnë, duke shkruar disa vargje sipas shembullit.

Mulli

i madh i pandalshëm
përpunon shërben bluan grurë

Makinë e thjeshtë

4

Ushtrime kreative sipas shembujve

Ngjyros vizatimin me ngjyra e tua të pëlqyera dhe përshkruaj me pak fjali punimin dhe teknikën e ngjyrosjes:

58

Ngjyros vizatimin me ngjyra e tua të pëlqyera dhe përshkruaj me pak fjali punimin dhe teknikën e ngjyrosjes:

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit që, sipas udhëzimit në libër, të ngjyrosin vizatimin me ngjyra të pëlqyera.

Udhëzohen t'i ndjekin hapat si në libër.

Ngjyros sipas shembullit në libër ose ngjyros sipas dëshirës.

1. Ngjyrosi sipas dëshirës dritaret, derën dhe kulmin e mullirit;
2. Ngjyrosi helikat e mullirit;
3. Ngjyrosi lulet sipas dëshirës.

Përforcimi:

Konsolidimi i të nxënit

Turi i galerisë

Nxënësit ekspozojnë punimet e tyre në tabelë. Secili nxënës prezanton dhe analizon punimin dhe përshkrimin e vet. Nxënësit arsyetojnë llojet e ngjyrave që i kanë përdorur dhe përshkrimin e tyre. Po ashtu, bëjnë komente për punën e shokut/shoqes.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për angazhimin e tyre në ngjyrosje dhe përshkrimin e tyre.

Detyrë:

Te vizatojë dhe të ngjyrosë një punim sipas dëshirës.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Disenji

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon disenje grafike sipas një teme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4, III.1.4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.4.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Disenji - Disenji grafik

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për llojet e disenjit;
- Merr pjesë aktive për plotësimin e tabelës;
- Disenjon një poster sipas udhëzimit;

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, libri bazë.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i përbashkët

Udhëzohen nxënësit që të shprehin mendime për disenjin.

- Çështje disenji? (Disenji është proces i arritjes së një formësimi ideor për të krijuar diçka me vlerë.)
- Për çfarë shërben? (Shërben në fusha të ndryshme.)
- Cilat janë llojet e disenjit? (Disenji grafik, disenji i tekstilit dhe i modës, disenji i enterierit, disenji i produkteve industriale, disenji i uebit etj.)
- Mund të disenjoni ju? (Po.)

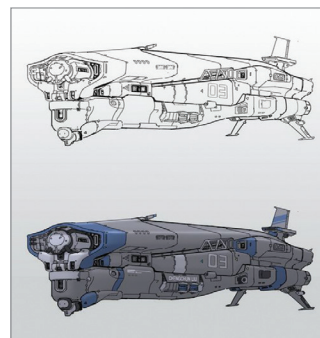
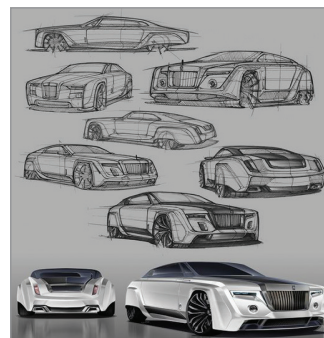
5

Krijimtaria dhe performanca artistike

Disenji

Disenji është proces i arritjes së një formësimi ideor për të krijuar diçka me vlerë, që t'i shërbejë njeriut. Sot, pa këtë fushë kreative, nuk mund të mendohet zhvillimi i një vendi. Llojet kryesore të disenjit janë: disenji grafik, disenji i tekstilit dhe i modës, disenji i enterierit, disenji i produkteve industriale, disenji i uebit etj.

Nga kjo kuptojmë se me disenj janë krijuar: posterat, reklamat, shenjat, veshjet, lodrat, mobillet, celularët, kompjuterat, makinat, aeroplanët etj.

Fabrikat e mëdha sot zhvillojnë garë për të prodhuar makineri dhe produkte sa më estetike, funksionale dhe ekonomike. Kujto dhe shkruaj për disa prodhime që ty të pëlqejnë:

60

Disenji grafik

Disenji grafik nënkupton zgjedhjen estetike të ilustrimeve dhe të shkronjave tipografike. Disenji grafik na mundëson të kuptojmë më lehtë mesazhin, të informohemi për ngjarjet, të argëtohemi me filma vizatimorë, të zhvillojmë ide kreative, të komunikojmë me botën etj. Për të realizuar disenj grafik në fusha të caktuara, kërkohet që disa pamje të ilustrohen. Ilustrimi është vizatim i thjeshtëzuar për përdorim në libra, në industri, në televizion, në filma të vizatuar etj.

PARANDALIMI SHPËTON JETË

Poster informues për ndërgjegjësimin e fëmijëve për shëndet të mirë

Përveç ilustrimit, për të realizuar disenj, përdoret edhe fotografia. Shumë reklama dhe publikime realizohen përmes disenjit grafik, si: ambalazhet e prodhimeve në dyqane, postera e reklama në vende publike, fotografi e shenja dalluese nëpër sheshe etj.

Poster për pijen freskuese "Fanta". Reklamën e dizajnuar me sukses ndikojnë në shitjen e prodhimeve.

Ilustrim për fëmijë i realizuar nga Anna Gensler

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Di, Dua të di, Mësova

Di	Dua të di	Mësova
Disenji është një ilustrim.	Çfarë mund të disenjojmë?	Posterat, reklamat, shenjat, veshjet, lodrat, mobilet etj.
Mund të ketë lloje të ndryshme.	A mund të disenjohen veshjet?	Po, veshjet disenjohen.
Na shërben shumë.	A mund të disenjoj edhe unë?	Patjetër, të gjithë mund të disenjojmë gjëra të ndryshme.

Përforcimi:
Konsolidimi i të nxënit
Veprimtari krijuese

Hapen librat, lexohen teksti me ndalesa.

Analizohen fotografitë e dhëna.

Më pas udhëzohen nxënësit që, në mënyrë individuale, të disenjojnë një poster informues për ndërgjegjësimin e fëmijëve për shëndetin e dhëmbëve.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për pjesëmarrjen aktive në diskutim, saktësinë e përgjigjeve të dhëna, saktësinë e disenjimit të posterit.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Disenji

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon një disenj për veshje të vogla nga tekstilet;

Njeh dhe përdor mjetet për ilustrim e disenj.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4.5, III.1, 2, 4, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Disenji i tekstilit dhe i veshjeve

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shpreh mendime për llojet e disenjit;
- Realizon disenj për veshje nga tekstili;
- Demonstron mënyrën e realizimit të veshjeve nga tekstili.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: gjilpëra, material i bardhë, penj, gërsërë.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

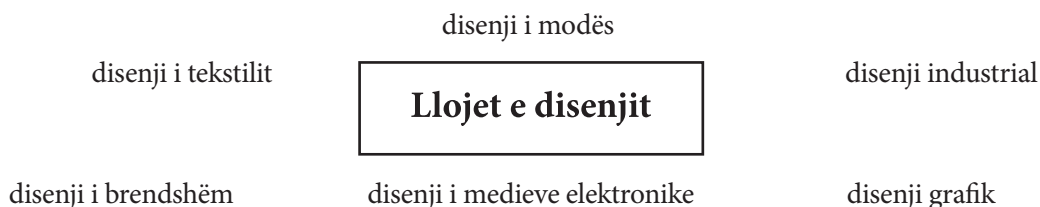

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Përvijim i të menduarit

Udhëzohen nxënësit që të shprehin mendime për llojet e disenjit:

5

Relacioni art-shoqëri

Disenji i tekstilit dhe i veshjeve

Gjatë zhvillimit kohor, njeriu krijoi tekstile dhe veshje të ndryshme për nevoja të veta. Këto veshje gjithnjë u dalluan për bukurinë e tyre. Sot, ne mburremi me veshjet tona tradicionale, qilimat dhe modën e re disenjuese. Çdo prodhim tekstili dhe veshmbathjeje fillimisht ilustrohet nga artistë të ndryshëm dhe pastaj hyn në proces të prodhimit.

Xhubleta - veshje tradicionale shqiptare

Tekstilet e shumta të disanjuara me shije, sipas trendeve të modës, ndikojnë në ritjen e prodhimit të veshjeve. Ato përshtaten me kulturën e vendit nga vijnë dhe trashëgiminë kulturore.

Kostum i gruas shqiptare. Ky ilustrim i kostumit me origjinë shqiptare është publikuar dhe ruajtur në Londër. Kjo zonjë shqiptare e veshur me këtë kostum të bukur paraqet elegancë dhe art tradicional shqiptar.

Detyrë: Disenjo një veshje dhe trego se kujt i shërben ajo.

62

Disenji i tekstilit dhe i veshjeve

Gjatë zhvillimit kohor, njeriu krijoi tekstile dhe veshje të ndryshme për nevoja të veta. Këto veshje gjithnjë u dalluan për bukurinë e tyre. Sot, ne mburremi me veshjet tona tradicionale, qilimat dhe modën e re disenjuese. Çdo prodhim tekstili dhe veshmbathjeje fillimisht ilustrohet nga artistë të ndryshëm dhe pastaj hyn në proces të prodhimit.

Xhubleta - veshje tradicionale shqiptare

Tekstilët e shumta të disenjuara me shije, sipas trendeve të modës, ndikojnë në ritjen e prodhimit të veshjeve. Ato përshtaten me kulturën e vendit nga vijnë dhe trashëgiminë kulturore.

Kostum i gruas shqiptare. Ky ilustrim i kostumit me origjinë shqiptare është publikuar dhe ruajtur në Londër. Kjo zonjë shqiptare e veshur me këtë kostum të bukur paraqet elegancë dhe art tradicional shqiptar.

Detyrë: Disenjo një veshje dhe trego se kujt i shërben ajo.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit ta lexojnë tekstin.

Pas leximit, parashtrohen pyetjet rreth përmbajtjes:

- Pse u krijuan veshjet? (*Për nevoja njerëzore.*)

- Kush i krijoi veshjet dhe tekstilin? (*Artistët.*)

Çdo prodhim tekstili dhe veshmbathjeje fillimisht ilustrohet nga artistë të ndryshëm dhe pastaj hyn në proces të prodhimit.

Analizohen ilustrimet me disenje të tekstileve në libër.

Udhëzohen nxënësit të krijojnë një model të veshjes nga tradita jonë, sipas shembullit në libër. Nxënësit, duke përdorur material të bardhë, gjilpëra, penjtë me ngjyra, gërshërët, krijojnë modele të veshjeve kombëtare.

Jepen udhëzimet dhe demonstronhet procesi i disenjimit të xhubletës para nxënësve.

Përforsimi:
Konsolidimi i të nxënit
Turi i galerisë

Nxënësit ekspozojnë xhubletat e punuara dhe demonstrojnë se si i kanë punuar.

Analizojnë duke pyetur: *A janë krijuar veshjet ashtu si i kanë planifikuar të punohen?*

Jepe sugjerime për punimet e ardhme.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin, përgjigjet lidhur me llojet e disenjit, saktësinë në krijimin e veshjeve kombëtare me materialet nga tekstili, sipas udhëzimeve në libër dhe demonstrimin e punës së kryer.

Detyrë:

Disenjo një model të veshjeve sipas dëshirës me materiale nga tekstili.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Disenji

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon objekte të vogla të arkitekturës me materiale të ndryshme.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, II.1.4, III.1.4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.4.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Disenji i hapësirave të brendshme

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për funksionin e artit të disenjit;
- Krahason anën estetike dhe praktike të objekteve;
- Modelon objekte të vogla me plastelinë.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri, lapsi, ngjyrat, plastelina, argjila etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

Zhvillohet një bashkëbisedim me nxënësit rreth fotove, sendeve që ata kanë në bankë ose në çantë dhe arrijmë në përfundim se njeriu në jetën e përditshme është i rrethuar nga gjëra që janë të nevojshme për jetën, por janë edhe estetike. Funksioni i artit të disenjit në jetën e përditshme është i dyfishtë. Gjërat që ne i zgjedhim duhet të përmbushin anën praktike, por edhe estetike. P.sh., në qoftë se më duhet një kapelë, unë zgjedh anën funksionale, të më mbrojë nga dielli, por dua edhe të jetë e bukur. Po kështu mund të themi për mobilimin e shtëpisë.

Gjuha dhe komunikimi artistik

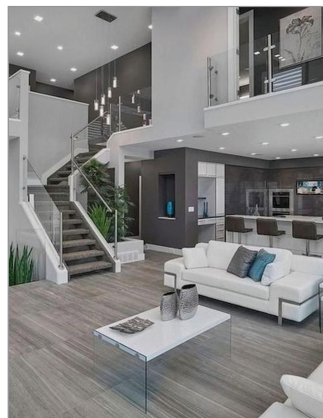
5

Disenji i hapësirave të brendshme

Ndërtimet e objekteve të ndryshme hapësirash sot kanë arkitekturë moderne. Këto objekte, përveç pamjes së jashtme me fasadë dhe strukturë qelqi, dallojnë edhe me disenjet e përshatshme të hapësirave të brendshme. Arkitektët dhe disenjatorët angazhohen për rregullimin estetik të çdo hapësirë të brendshme të këtyre objekteve. Varësisht nga destinimi i këtyre hapësirave, bëhet edhe përshatja e ngjyrave dhe elementeve të tjera përcjellëse.

Muzeu Etnografik në Prishtinë

Disenji i hapësirave të brendshme sot është domosdoshmëri e kohës. Përshatja disenjuuese e materialeve dhe ngjyrave sipas hapësirës krijon atmosferë të ngrohtë.

63

Disenji i hapësirave të brendshme

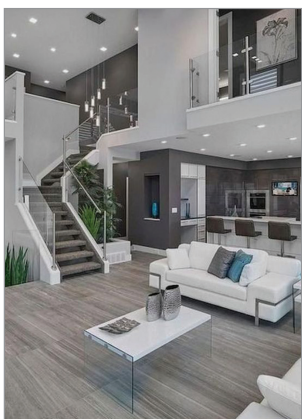
Ndërtimet e objekteve të ndryshme hapësirash sot kanë arkitekturë moderne. Këto objekte, përveç pamjes së jashtme me fasadë dhe strukturë qelqi, dallojnë edhe me disenjet e përshtatshme të hapësirave të brendshme. Arkitektët dhe disenjatorët angazhohen për rregullimin estetik të çdo hapësire të brendshme të këtyre objekteve. Varësisht nga destinimi i këtyre hapësirave, bëhet edhe përshtatja e ngjyrave dhe elementeve të tjera përcjellëse.

Muzeu Etnografik në Prishtinë

Disenji i hapësirave të brendshme sot është domosdoshmëri e kohës. Përshtatja disenjuje e materialeve dhe ngjyrave sipas hapësirës krijon atmosferë të ngrohtë.

**Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Veprimtari krijuese**

Ndahet klasa në katër grupe.

Grupi i parë do të modelojë enët e kuzhinës.

Grupi i dytë do të modelojë mobiliat e dhomës së gjumit.

Grupi i tretë do të modelojë sallnin e pritjes, kolltukët, divanet, televizorin, tavolinën, sendet e zbukurimit etj.

Grupi i katërt do të modelojë mobiliat e dhomës së punës.

**Përforcimi:
Konsolidimi i të nxënësve
Turi i galerisë**

Punimet e realizuara vendosen në këndin e klasës dhe diskutohet për punën e bërë.

Nxënësit shpjegojnë dhe këmbëjnë përvojën e tyre.

Përzgjidhen punimet më të mira: 1, 2, 3 dhe 4, në bazë të shenjave (+) që kanë marrë.

Ata që kanë më së shumti pluse, e zënë vendin e parë e kështu me radhë.

Parashtrohen pyetje rreth funksionit dhe estetikës së objekteve.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin e funksionit të artit të disenjit, krahasimin e anës estetike dhe funksionale të objekteve, saktësinë e modelimit të objekteve të vogla nga plastelina..

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Disenji

Rezultatet e të nxënit të temës:

Njih shenjat informuese (në vende publike, në TV e medime elektronike) dhe disenjon 1 punim, duke shpjeguar kuptimin.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, 4. II.7, III.1, 4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.1, 4.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Disenji në medime elektronike

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton për temën në mënyrë aktive;
- Analizon llojet e disenjit;
- Shkruan disa vargje për termin disenj.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, vizatimi 4, goma, libri bazë.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i njohurive paraprake

Nxënësve u shpjegohet se fjala disenj ka prejardhje nga anglishtja dhe do të thotë formësim artistik i një ideje. Zhvillimi i përmbajtjes së disenjit të mediave elektronike përdor teknologjinë dhe metodat aktuale për të ofruar përvojën më të mirë të përdoruesit dhe aksesin në informacion, nëpërmjet përdorimit të mjeteve të mia të zhvillimit. Kjo kategori përfshin përmbajtje të paraqitura në formate elektronike, të tilla si faqet e internetit, trajnime të bazuara në ueb, dokumente elektronike (PDF), audio, video dhe grafika të disajnuara për t'u publikuar dhe konsumuar në internet. Pastaj, zhvillohet një diskutim i përbashkët rreth njohurive paraprake për disenjin dhe llojet e disenjit.

5

Relacioni art-shoqëri

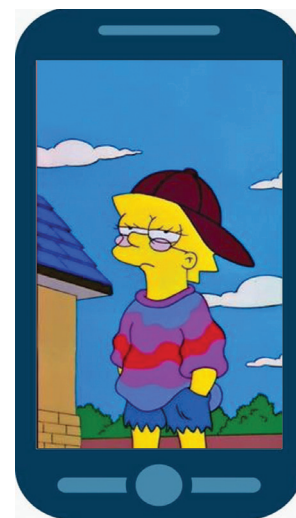
Disenji në medime elektronike

Medimet elektronike, gjithnjë e më shumë, janë në mesin tonë. Njeriu sot komunikon dhe informohet përmes televizionit, internetit dhe celularëve. Në çdo kënd hasim në reklama mediale dhe informacione të ndryshme.

Lojërat argëtuese për fëmijë, filmat e animuar, oraret e fluturimit dhe shumë disenje të tjera elektronike, sot plotësojnë kërkesat tona informuese.

Mediumi televiziv luan rol të rëndësishëm në përditshmërinë tonë. Ne, përmes këtij mediumi, informohemi për ngjarjet, përcjellim emisione të rëndësishme edukativo-arsimorë, ngjarje kulturore e sportive, filmat të vizatuar dhe emisione të tjera argëtuese për të rinj. Edhe celularët sot përdoren për komunikim dhe informacione të tjera me familje, miq dhe rrethin tonë social.

64

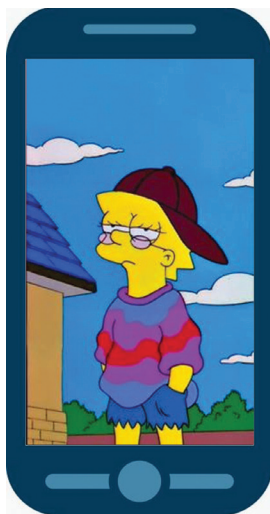
Disenji në medime elektronike

Medimet elektronike, gjithnjë e më shumë, janë në mesin tonë. Njeriu sot komunikon dhe informohet përmes televizionit, internetit dhe celularëve. Në çdo kënd hasim në reklama mediale dhe informacione të ndryshme.

Lojërat argëtuese për fëmijë, filmat e animuar, oraret e fluturimit dhe shumë disenje të tjera elektronike, sot plotësojnë kërkesat tona informuese.

Mediumi televiziv luan rol të rëndësishëm në përditshmërinë tonë. Ne, përmes këtij mediumi, informohemi për ngjarjet, përcjellim emisione të rëndësishme edukativo-arsimore, ngjarje kulturore e sportive, filma të vizatuar dhe emisione të tjera argëtuese për të rinj. Edhe celularët sot përdoren për komunikim dhe informacione të tjera me familje, miq dhe rrethin tonë social.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari krijuese

Udhëzohen nxënësit që të shikojnë shembujt e dhënë në libër. Paraqiten disa punime të ndryshme ku janë përdorur lloje të ndryshme të medimeve elektronike.

Parashtrihen pyetjet:

- Përmes kujt sot njeriu komunikon dhe informohet?
- Çka hasim çdo ditë në reklama mediale?
- Çfarë roli luan mediumi televiziv?
- Celularët a përdoren sot për komunikim dhe informacion?

Pas përfundimit të punës, diskutohet me nxënësit rreth pyetjeve dhe përgjigjeve.

Përforcimi: Konsolidimi i të nxënit Pesëvargëshi

Udhëzohen nxënësit të gjejnë fjalë që lidhen me termin disenj.

Plotësojnë, duke shkruar disa vargje sipas shembullit.

Disenj
i bukur i përdorshëm
informues përcjellje argëtues
Informim

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për aktivizimin në diskutim, si dhe për përgjigjet lidhur me disenjin elektronik.

Detyrë:

Të disenjojnë një tregim apo film vizatimor dhe ta shkruajnë mesazhin e tij.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Gjuha dhe komunikimi artistik

Rezultatet e të nxënit të temës:

Identifikon objektet e rëndësishme të trashëgimisë kulturore (kombëtare dhe të kulturave të tjera);

Kupton rëndësinë e vlerave të artit kombëtar dhe përkujdesjen për to.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, 4, 6, II.1.4.5, 8, III.1, 3, 4, VI.2.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3, 2.1, 3.1, 4.1.2.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Objekte dhe artefakte

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shpreh mendime për objektet e trashëgimisë kulturore;
- Tregon për rëndësinë e vlerave të trashëgimisë kulturore;
- Përshkruan objektet e trashëgimisë kulturore kombëtare.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri, vizatimi, ngjyrat.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënësit

Përvijim i të menduarit

Parashtrohet pyetja: - Kush bën pjesë në objektet dhe artefaktet e trashëgimisë kulturore?
Plotësohet organizuesi grafik me ndihmën e mësimeve të mësuara:

librat

Objektet dhe artefaktet

statuja

doreshkrimet

piktura

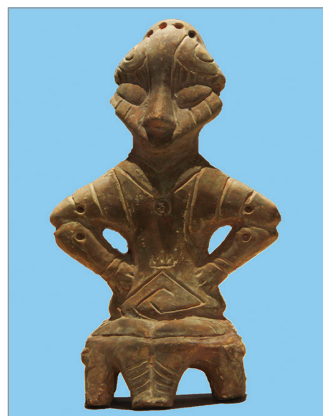
fotografia

objektet arkeologjike

Gjuha dhe komunikimi artistik

Objekte dhe artefakte

Objektet dhe artefaktet e trashëgimisë kulturore të një vendi kanë rëndësi të veçantë. Këto vlera ruhen në muze dhe galeri të shteteve. Artefaktet dhe trashëgimia kulturore pasqyrojnë traditën, zakonet, vendbanimet dhe kulturën e popujve gjatë historisë. Këto objekte dhe artefakte vizitohen nga turistët të shumtë.

"Hyjnesha në fron" është figurinë e lashtë nga kultura jonë e Trudës. Kjo figurinë përfaqëson një hyjni grua dhe kultin e idhullit të nënës. "Hyjnesha" ruhet në Muzeun e Prishtinës.

- Shëno vende të trashëgimisë sonë kulturore, si: kala, xhami, kisha, shtëpi të vjetra, parqe etj.

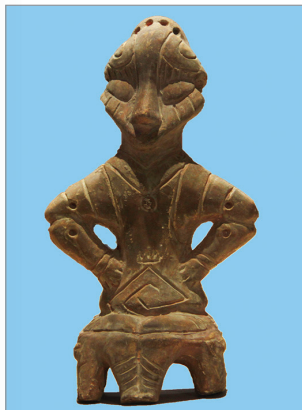
Ulpiana është lokalitet i trashëgimisë sonë historike e kulturore. Në këtë lokalitet, vazhdojnë të bëhen gërmime për gjetje të reja me interes për vendin tonë.

Butrinti është një nga vendet turistike shqiptare. Ky lokalitet është shpallur "Vend i Trashëgimisë Botërore" nga UNESCO-ja. Parku monumental i Butrintit reflekton historinë e pasur të Shqipërisë që nga kohët e lashta.

Objekte dhe artefakte

Objektet dhe artefaktet e trashëgimisë kulturore të një vendi kanë rëndësi të veçantë. Këto vlera ruhen në muze dhe galeri të shteteve. Artefaktet dhe trashëgimia kulturore pasqyrojnë traditën, zakonet, vendbanimet dhe kulturën e popujve gjatë historisë. Këto objekte dhe artefakte vizitohen nga turistë të shumtë.

"Hyjnesha në fron" është figurinë e lashtë nga kultura jonë e **Trudës**. Kjo figurinë përfaqëson një hyjni grua dhe kultin e idhullit të nënës. "Hyjnesha" ruhet në Muzeun e Prishtinës.

- Shëno vende të trashëgimisë sonë kulturore, si: kala, xhami, kisha, shtëpi të vjetra, parqe etj:

Ulpiana është lokalitet i trashëgimisë sonë historike e kulturore. Në këtë lokalitet, vazhdojnë të bëhen gërmime për gjetje të reja me interes për vendin tonë.

Butrinti është një nga vendet turistike shqiptare. Ky lokalitet është shpallur "Vend i Trashëgimisë Botërore" nga UNESCO-ja. Parku monumental i Butrintit reflekton historinë e pasur të Shqipërisë që nga kohët e lashta.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit ta lexojnë tekstin.

Parashtrihen pyetjet:

- Çfarë dini për trashëgiminë kulturore?

Trashëgimia kulturore është pasuri kulturore materiale dhe jomateriale e një shoqërie, e cila është bartur nga gjeneratat e kaluara te gjeneratat e tashme.

- Pse janë të rëndësishme objektet dhe artefaktet?

Objektet dhe artefaktet janë të rëndësishme sepse pasqyrojnë identitetin kulturor, këto na e rikujtojnë traditën, veshjet, kulturën, artin mënyrën e të jetuarit në të kaluarën etj.

- Çfarë dini për qytetin e Ulpianës?

- Çfarë përfaqëson "Hyjnesha në fron"?

- Çfarë reflekton parku i Butrintit?

Nxënësit përgjigjen në pyetjet e parashtruara dhe emërtojnë disa objekte të trashëgimisë kombëtare. (*Ulpiana, Butrinti, Hyjnesha në fron etj.*)

Përforcimi:
Konsolidimi i të nxënit
Shkrim i lirë

Nxënësit lexojnë përshkrimet për objektet e trashëgimisë kulturore si: Ulpianën, Parkun Kombëtar të Butrintit, "Hyjnesha në fron".

Ata përshkruajnë edhe ndonjë xhami, park të vjetër etj.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin, përgjigjet lidhur me objektet e trashëgimisë kulturore, saktësinë në përgjigjet e dhëna dhe për saktësinë e përshkrimeve lidhur me temën.

Detyrë:

Hulumto në internet, gjej foto të objekteve të trashëgimisë dhe vizatoje ndonjërin.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Disenj

Rezultatet e të nxënit të temës:

Realizon një disenj për veshje nga tekstilet.

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, 4. II.1, 5. III.3, 4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.1, 4.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Disenjo një punim

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Krijon një ide për disenj;
- Përshkruan realizimin të disenjit.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, fotografi kreative, material, gjilpëra, gërshtë etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i përbashkët

Paraprakisht përgatiten fotografi të ndryshme të disenjit kreativ.

Figurat ngjiten në tabelë, pastaj parashtrohen pyetje:

- Çfarë po shihni në tabelë?
- Si quhen këto?
- A keni provuar ndonjëherë të krijoni disenj me ide kreative?

Nxënësit i shprehin mendimet e tyre.

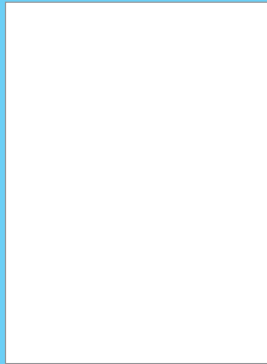
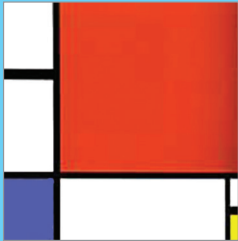
5

Ushtrime kreative sipas shembujve

- Krijoni një ide për një disenj, duke përdorur ngjyrat e artistit të njohur Piet Mondrian.
- Përshkruaj realizimin dhe trego se për çka shërben disenji i realizuar!

66

- Krijë një ide për një disajn, duke përdorur ngjyrat e artistit të njohur Piet Mondrian.
- Përshkruaj realizimin dhe trego se për çka shërben disajni i realizuar!

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive:

Përpunimi i përmbajtjes

Veprimtari krijuese

Udhëzohen nxënësit që t'i analizojnë shembujt e dhënë në libër, faqe 66. Më pas, duke u bazuar në libër, do të krijojnë një disajn të fustanit të Françesko Maria Bandinit të vitit 1991, duke përdorur material me tri ngjyrat e piktorit të njohur Piet Mondrian (e kuqe, e verdhë dhe e kaltër). Jepen udhëzimet:

1. Vizatoje fustanin me material të kuq;
2. Priti me gërshtë pjesët e fustanit;
3. Qepi me gjilpërë pjesët e fustanit të realizuar.

Përforcimi:

Konsolidimi i të nxënit

Turi i galerisë

Nxënësit ekspozojnë veshjet e krijuara dhe demonstrojnë se si i kanë punuar. Analizojnë, duke pyetur se a janë krijuar fustanet e Françesko Maria Bandinit ashtu si i kanë planifikuar të punohen. Jepen sugjerime për punimet e ardhshme.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin, përgjigjet lidhur me disajnin, saktësinë në krijimin e veshjes së fustanit të Françesko Maria Bandinit me materiale nga tekstili dhe demonstrimin e punës së kryer.

Detyrë:

Të disenjojë një model të veshjeve sipas dëshirës.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet
Lënda: Edukatë figurative
Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Forma tridimensionale

Rezultatet e të nxënit të temës:

Dallon format dydimensionale nga ato tredimensionale

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.4, II.1.III. 4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 1.3.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Galeria jonë dhe artefakte

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Shpreh mendime për ekskursionin në galeri;
- Përshkruan me fjalë punimin e pëlqyer.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:
 Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Parapërgatitje për ekskursion

Njoftojmë nxënësit me ekskursionin që do të kemi në Galerinë e Arteve.

Tregojmë se qëllimi i vizitës është: njohja me punime artistike të gjinive të ndryshme.

Nxënësit udhëzohen që t'i zbatojnë rregullat, si:

- Të jenë të kujdesshëm;
- Të tregojnë edukatë qytetare;
- Të mos prekin asgjë me dorë;
- Të dëgjojnë me vëmendje ciceronin etj.

Gjuha dhe komunikimi artistik

Galeria jonë dhe artefakte

Skulpturë me temë politike që trajton copëza paqeje nga **Simone Spicer**.
 (Ekspressionizëm, art në karton)

Përkrenarja e Skënderbeut gjendet në Muzeun Historik të Vjenës. Ajo ishte për ekspozitë në Shqipëri për 100-vjetorin e pavarësisë.

Pikturë e artistit të njohur spanjoll **Joan Miro** "Kal, tub dhe lule e kuqe" - është pikturuar me ngjyra vaji.

Pikturë surrealistike e piktorit të njohur **Salvador Dali**, "Qëndrueshmëria e kujtesës"

Galeria jonë dhe artefakte

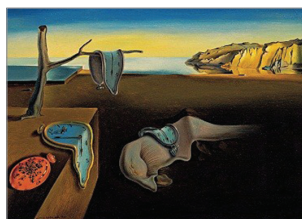
Skulpturë me temë politike që trajton copëza paqeje nga **Simone Spicer**. (Ekspresionizëm, art në karton)

Përkrenarja e Skënderbeut gjendet në Muzeun Historik të Vjenës. Ajo ishte për ekspozitë në Shqipëri për 100-vjetorin e pavarësisë.

Pikturë e artistit të njohur spanjoll **Joan Miro** "Kal, tub dhe lule e kuqe" - është pikturuar me ngjyra vaj.

Pikturë surrealist e piktorit të njohur **Salvador Dali**, "Qëndrueshmëria e kujtesës"

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive:
Përpunimi i përmbajtjes
Ekskursioni

Udhëhiqen nxënësit, duke iu përmbajtur rregullave, nëpër mjedise të ndryshme të galerisë.

U shpjegohet nxënësve se në galeri punimet mund të renditen në mënyra të ndryshme sipas gjinisë, sipas kohës kur janë punuar, sipas tematikës, sipas autorit etj.

Bëhen shpjegimet e nevojshme dhe u jepen përgjigje pyetjeve të nxënësve, duke përmendur edhe emrin e autorit dhe titullin e veprës.

Përforcimi:
Konsolidimi i të nxënit
Diskutim

Parashtrohen pyetjet:

- A ju pëlqeu ekspozita?
- Çfarë patë në galeri?
- Cili punim ju pëlqeu më shumë?
- Mund ta përshkruani punimin tuaj të pëlqyer?

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin rreth ekskursionit në Galerinë e Arteve dhe mënyrën e përshkrimit të punimit të pëlqyer.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Disenji

Rezultatet e të nxënit të temës:

Njohja dhe përdorimi i mjeteve për ilustrim e disenj (lapsa, flamastera, ngjyra, brusha, letër, trekëndësh, gomë, material të zgjedhura tekstili, kompjuter etj.).

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, 4. II.1, 5. III.3, 4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 3.1, 4.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Ushtrime kreative sipas shembujve

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Vëzhgon pikturat e paraqitura;
- Ngjyros lulen me nuanecat e duhura;
- Komenton pikturën në bazë të pyetjeve të parashtruara.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, vizatimi, libri etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Stuhi mendimesh

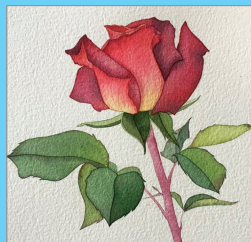
Mësuesi/ja fillimisht vendos në projektor një fotografi me lule.

Nxënësit vëzhgojnë me kujdes se si janë pikturuar lulet e paraqitura në fotografi.

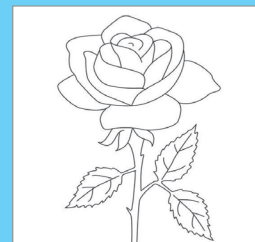
Tregojnë disa dallime në teknikat e përdorura.

5

Ushtrime kreative sipas shembujve

Punim i realizuar me ngjyra akuael

Ngjyros, duke gjetur nuanecat e duhura. Gjej një lule me ngjyra të tjera dhe pikturoje në letër. Përshkruaj procesin.

Angazhohu të realizosh një mozaik me ngjyra sipas këtij shembulli. Prit letra ose materiale të zgjedhura me ngjyra dhe ngjiti në një sipërfaqe të përgatitur më parë. Shto ndonjë pamje nga natyra dhe përshkruaj procesin e realizimit.

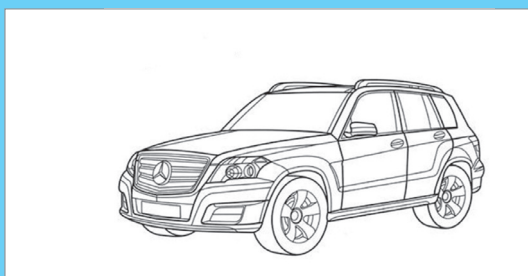
68

Ngjyros vajzën dhe veshjet.
Realizo një disajn veshjeje.

Ngjyros shkronjën S dhe lulen.
Shkruaj disa fjali me këtë shkronjë.

Vizato një shenjë ose semafor dhe shto disa ndërtesa prapa makinës. Vizato edhe drejtuesen e makinës. Ngjyrose më pastaj punimin dhe trego për procesin e realizimit. Diskuto për komunikacionin dhe rreziqet e ndryshme në rrugë.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathtësive: Përpunimi i përmbajtjes *Veprimtari e drejtuar*

Udhëzohen nxënësit që t'i analizojnë shembujt e dhënë në libër, faqe 68. Ngjyros lulen me ngjyra të duhura. Më pas, gjejnë një lule me ngjyra të tjera dhe e pikturojnë në letër, pastaj përshkruajnë procesin e lules.

Mund të përdorin ngjyra akuarele, paste le dylly ose ngjyra me ujë etj. Udhëzohen nxënësit të realizojnë një mozaik me ngjyra, sipas shembullit në libër. Vërejnë me kujdes se si janë pikturuar detajet e pikturës.

Përforcimi: Konsolidimi i të nxënit *Turi i galerisë*

Pas përfundimit të punës, nxënësit lihen të lirë të vëzhgojnë krijimet e njëri-tjetrit. Komentojnë pikturën, duke iu përgjigjur pyetjeve të parashtruara.

Nxënësit ekspozojnë punimet e tyre në tabelë. Secili nxënës prezanton dhe analizon punimin

dhe përshkrimin e vet. Nxënësit arsyetojnë llojet e ngjyrave që i kanë përdorur dhe përshkrimin e tyre. Po ashtu, bëjnë komente për punën e shokut/shoqes.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për saktësinë në realizimin e punimeve, duke përdorur lloje të ndryshme të ngjyrave, përgjigjet e tyre lidhur me analizën e punimeve etj.

Detyrë:

Të bëjë një pamje nga natyra dhe të përshkruajë procesin e realizimit.

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Hapësira

Rezultatet e të nxënit të temës:

Përdor perspektivën për të krijuar iluzionin e largësisë

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkallës: I.3, 4, II.1.4, III.1.4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Punim - silueta

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Diskuton rreth konceptit të fjalës siluete;
- Krijon siluetën me teknikën hap pas hapi;
- Plotëson pesëvargëshin me temën e dhënë.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: libri, lapsi, ngjyrat, letra me ngjyra, flamaster të zi, gërrshërë, ngjitës dhe lapsa etj.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore: Gjuhë shqipe, Shkathtësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënë

Diskutim i drejtuar

Parashtrohen pyetjet:

- Keni dëgjuar më herët fjalën siluete?
- Çfarë kuptimi ka?
- Keni provuar ta vizatoni ndonjëherë?

Silueta është vizatim vetëm me një ngjyrë dhe me vijat anësore të dikujt a të diçkaje, p.sh.: silueta e një vajze.

5

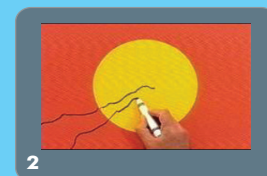
Ushtrime kreative sipas shembujve

Për të realizuar silueta, ju mund të përgatitni mjetet dhe materialin krijues: letra me ngjyra, flamaster të zi, gërrshërë, ngjitës dhe lapsa.

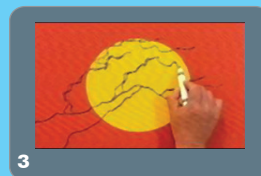
1

Në mesin e letërës së verdhë, vendos pjtatn rrethore, shëno vijën me laps dhe prite me gërrshërë Diellin.

2

Pas ngjitjes së formës së prerë mbi letërën e kuqe, fillo të vizatosh degët e drurit me flamaster.

3

Vazhdo tutje, duke i detajizuar degët e drurit për t'i dhënë formë reale pamjes.

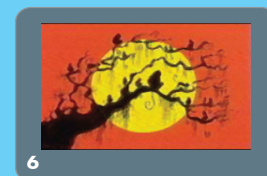
4

Degët e drurit fillo t'i mbulosh me ngjyrë të zezë për të fituar dritëhijen.

5

Pas mbulimit me të zezë, konkretizo hijet e imëta me laps të zi - 6B.

6

Punimi i realizuar me kontrast siluete ofron pamje të bukur. Vazhdo me tjetër motiv!

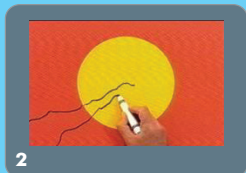
70

Për të realizuar silueta, ju mund të përgatitni mjetet dhe materialin krijues: letra me ngjyra, flamaster të zi, gërshtë, ngjitës dhe lapsa.

1

Në mesin e letres së verdhë, vendos pjtën rrethore, shëno vijën me laps dhe prite me gërshtë Diellin.

2

Pas ngjitjes së formës së prerë mbi letren e kuqe, fillo të vizatosh degët e drurit me flamaster.

3

Vazhdo tutje, duke i detajizuar degët e drurit për t'i dhënë formë reale pamjes.

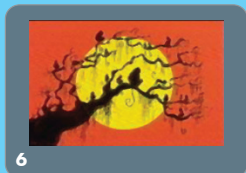
4

Degët e drurit fillo t'i mbulosh me ngjyrë të zezë për të fituar dritëhijen.

5

Pas mbulimit me të zezë, konkretizo hijet e imëta me laps të zi - 6B.

6

Punimi i realizuar me kontrast siluete ofron pamje të bukur. Vazhdo me tjetër motiv!

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari krijuese

Për ta realizuar siluetën, do të veprojmë hap pas hapi, duke u bazuar në fotografitë e dhëna në libër. Në mesin e letres së verdhë, vendos pjtën rrethore, shëno vijën me laps dhe prite me gërshtë Diellin.

Pas ngjitjes së formës së prerë mbi letren e kuqe, fillo të vizatosh degët e drurit me flamaster.

Vazhdo tutje, duke i detajizuar degët e drurit për t'i dhënë formë reale pamjes.

Degët e drurit fillo t'i mbulosh me ngjyrë të zezë për të fituar dritëhijen.

Pas mbulimit me të zezë, konkretizo hijet e imëta me laps të zi - 6B.

Përforcimi: Konsolidimi i të nxënit Pesëvargëshi

Nxënësit ndahen në grupe me rreth katër deri në gjashtë nxënës, udhëzohen për hartimin e pesëvargëshit me temë "Silueta".

Silueta

e bukur

e zezë

zgjatet

mahnit

zbukuron

Larg, në anë të rrugës, dukeshin ca silueta.

Hije

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për diskutimin rreth temës, saktësinë e punimit të siluetës, mënyrën e plotësimit të pesëvargëshit.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore.

ASPEKTE TË PËRGJITHSHME TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Fusha kurrikulare: Artet

Lënda: Edukatë figurative

Shkalla e kurrikulës: 2 **Klasa:** IV

Tema: Vizatimi nëpër kohë

Rezultatet e të nxënit të temës:

Të kuptojë dhe të shpjegojë rëndësinë e vizatimit dhe përdorimin në praktikë (p.sh., veprat e artit, filmat e vizatuar, ilustrimet në libra etj.).

Kontributi në rezultatet për kompetencat kryesore të shkollës: I.3, 4. II.1, 5. III.3, 4.

Kontributi në rezultatet e fushës së kurrikulës: 2.1.3.1.4.

ASPEKTE SPECIFIKE TË PLANIT TË ORËS MËSIMORE

Njësia mësimore: Arti sipas tekstit dhe përshkrimi i veprave

Rezultatet e të nxënit të orës mësimore:

- Identifikon artistët shqiptarë;
- Përshkruan kryeveprën artistike Rilindjes Italiane;
- Analizojnë kryeveprën e Mona Lizës.

Kriteret e suksesit: Përcaktohen me nxënësit në klasë.

Burimet, mjetet e konkretizimit dhe materialet mësimore: lapsi, ngjyrat, libri bazë.

Lidhja me lëndët e tjera mësimore dhe/apo me çështjet ndërkurrikulare dhe situatat jetësore:

Gjuhë shqipe, Shkathësi për jetë, Matematikë, Shoqëria dhe mjedisi, Njeriu dhe natyra.

METODOLOGJIA DHE VEPRIMTARIA ME NXËNËS

Parashikimi:

Përgatitja për të nxënësit

Stuhi mendimesh

Mësuesi/ja parashtron disa pyetje për të nxitur diskutimin:

- A keni dëgjuar ndonjëherë për Veli Gërvallën?

- Në cilin vend ka lindur?

- Keni dëgjuar ndonjëherë se kush është ilustratori i njohur i shkrimeve për fëmijë?

Nxënësit përgjigjen në pyetjet e parashtruara, duke plotësuar njëri-tjetrin.

Nxënësit mësojnë se Veli Gërvalla lindi më 1935 në Lupç të Poshtëm. Shkollën e Lartë të Arteve Figurative e kreu në Shkup më 1957 në klasën e profesorit Kaxhaman Vangel.

Akademini e Arteve Figurative e kreu më 1979 në klasën e profesor Muslim Mulliqit. Ishte anëtar i Shoqatës të Artistëve Figurativë dhe Aplikativë të Kosovës, që nga themelimi.

Gjuha dhe komunikimi artistik

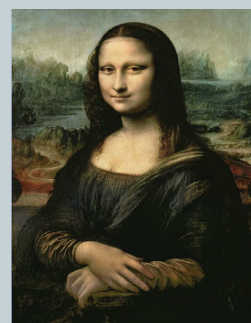
5

Arti sipas tekstit dhe përshkrimi i veprave

*Pasi e njoha këtë botë,
argëtimi më duket i kotë...
Shkrij të dy botët,
puno me orar! -
thashë me zë të butë, skofiar.
Edhe loja, o Lush,
jetën ta mbush.
Sakaq heroi im
tundi kokën për miratim.*

Tekst i poezisë nga libri "Lushi në botën shkrimore", i autorit të njohur Arif Demolli. Ilustratori i njohur i shkrimeve për fëmijë, Veli Gërvalla, kështu, i realizoi si ilustrim këto vargje.

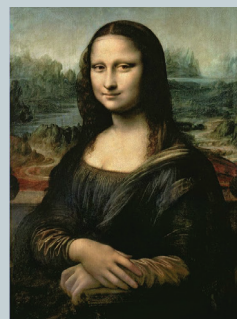
Kërko informata nga interneti ose nga burime të tjera se si quhet kjo vepër dhe kush e pikturoi, më pas shkruaj shkurtimisht për të.

Arti sipas tekstit dhe përshkrimi i veprave

*Pasi e njoha këtë botë,
argëtimi më duket i kotë...
Shkrij të dy botët,
puno me orar! -
thashë me zë të butë, skofiar.
Edhe loja, o Lush,
jetën ta mbush.
Sakaq heroi im
tundi kokën për miratim.*

Tekst i poezisë nga libri "Lushi në botën
shkrimore", i autorit të njohur Arif Demolli.
Ilustratori i njohur i shkrimeve për fëmijë, Veli
Gërvalla, kështu, i realizoi si ilustrim këto
vargje.

Kërko informata nga interneti ose nga burime të tjera se si quhet kjo vepër dhe kush
e pikturoi, më pas shkruaj shkurtimisht për të.

Ndërtimi i njohurive dhe i shkathhtësive: Përpunimi i përmbajtjes Veprimtari e drejtuar

Udhëzohen nxënësit që t'i analizojnë punimet
dhe veprat artistike të shembujt e dhënë në libër,
faqe 71.

Nxënësit shohin tekstin e poezisë nga libri "Lushi
në botën shkrimore", i autorit të njohur Arif
Demolli, ku ilustrator i njohur i shkrimeve për
fëmijë, ku i realizoi këto vargje Veli Gërvalla.

Udhëzohen nxënësit që ta përshkruajnë për
kryeveprën artistike "Mona Liza".

Parashtrihen pyetjet:

- Si quhet kjo vepër?
 - Kush e pikturoi?
 - Pse është cilësuar vepra më e njohur në botë?
- Nxënësit e bëjnë një përshkrim të shkurtër për
"Mona Lizën".

Përforcimi: Konsolidimi i të nxënit

Turi i galerisë

Pas përfundimit të punës, nxënësit lihen të lirë
të vëzhgojnë përshkrimet e njëri-tjetrit.
Komentojnë pikturën "Mona Liza", duke iu
përgjigjur pyetjeve të parashtruara.

Secili nxënës prezanton dhe analizon përshkrimin e vet.

Nxënësit bëjnë komente për punën e shokut/shoqes.

Vlerësimi i nxënësve:

Nxënësit vlerësohen për saktësinë dhe bashkëpunimin e tyre, shprehjet e përdorura gjatë prezantimit
të punës.

Detyrë:

Reflektim për rrjedhën e orës mësimore:

